

မဟာဝိဇ္ဇာ
ကျောင်းသုံးစာအုပ်စဉ် အမှတ်-၃။

မုံရွှေဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

မင်္ဂလသုတ် ပျို့

နှင့်

ဆရာ-မာဃ၏

မင်္ဂလသုတ်ပျို့ ★ အဖြေ။

MIN-GA-LA-THOK PYO

သာသနာရေး ဦးစီးဌာန သို့
အရှင်ကောဝိတ မှ
လှူ ဖြန့် ပါ သည်။

MAHAWEIZZA

Text-Book Series.

Price. Re. 1-4.

အဘိုး ဘ-ကျပ် ၄-ပဲ။

မဟာဝိဇ္ဇာ

ကျောင်းသုံး စာအုပ်စဉ် အမှတ်-၃။

မုံရွေးဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

မင်္ဂလသုတ်ပါ။

နှင့်

ဆရာမာယ၏

မင်္ဂလသုတ်ပါ။ ★ အဖြေ။

မဟာဝိဇ္ဇာ စာအုပ်တိုက်။

အမှတ် ၂၄၊ ဓတုတ္တ သွန်မဆင် ရိပ်သာ။

ရန်ကုန်။

ထုတ်ဝေသူ၏အာသီသ။

မုံရွေးဆရာတော်ဘုရားကြီး၏မင်္ဂလာသုတ်ပျို့ကို နုတ်ယ ကမ္ဘာဝစ်ကြီးမဖြစ်မီ ၁၃၁၂-(၁၉၄၀)ခုနှစ်ကပင် အနှစ် သာဓုနှင့်ပြည့်စုံသောဆရာမာယ၏အဖြေနှင့်တကွ ကျွန်ုပ်တို့ “မဟာဝိဇ္ဇာ” တိုက်မှ စတင်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့ကြောင်း ကို အချို့ပညာရှိများနှင့် ကျောင်းသားများ မှတ်သားမိကြ ပေသိပုံဦးမည်။

ယခုတဖန် အဆိုပါ မင်္ဂလာသုတ်ပျို့ကို လာမည့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်အတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအထက် တန်းစာမေးပွဲနှင့် တက္ကသိုလ် စာမေးပွဲများတွင် ဖြေဆို ခုန် အစိုးရမင်းတို့က ထပ်မံပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပြန်သဖြင့် ယခင် အဖြေရေးခဲ့သော ဆရာမာယကိုယ်တိုင်—

၁။ ကျောင်းသားများ အတွက် လို ဖြည့်—ပိုနှုတ် ပြုလုပ်ခြင်း၊

၂။ ဗဟုသုတအရာ၌ ကျယ်စုံ မဟုတ်ဘဲ—ကျဉ်းစုံ ဖြစ်နိုင် သမျှဖြစ်စေခြင်း၊

၃။ တိကျမှု၊ ပြတ်သားမှု၊ မှန်ကန်မှု၊ ခိုင်လုံမှု၊ ဟူသော အင်္ဂါရပ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော နည်းသစ်တို့ဖြင့်ဖြေကြားခြင်း၊

၄။ စာမေးပွဲ၌၎င်း၊ တက္ကသိုလ်မြန်မာဘာသာ၌၎င်း ကြီးမားသော အခြေခံကိုရစေရန် ပျို့သဘော၊ ပျို့သမိုင်း၊ မုံရွေးဆရာတော်၏ ပျို့အဆင့်အတန်း၊ မုံရွေးဆရာတော်၏ [ယခု]မင်္ဂလာသုတ်ပျို့ဝေသန့်ချက်၊ နှိုင်းယှဉ်ချက်၊... စသော အသွန် သိကောင်စရာ အချက်ကြီး များကိုပါ ပူးတွဲ ဖော် ပြခြင်း၊

၅။ ဖြန့်မာစာပေလောက၌ စီစဉ်မှု အလွန်နည်းပါး
နေသေးသော Alphabetical Index ခေါ် အက္ခရာစဉ်
မာတိကာအညွှန်း များကိုကောက်ခွတ်ဖော်ပြခြင်း၊
တို့နှင့်တကွ ထပ်မံ ဖြည့်စွက် လိုက်သည်များကို ရသဖြင့်
ကျွန်ုပ်တို့မှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ အတွက် သာမက တိုင်း ပြည်
(ကျောင်းသားများ) အတွက်ပါ ယင်းသာ၍ မဆုံးနိုင်အောင်
ရှိစေပါကြောင်း။ ။

ထိုမာမှုကိုကျွန်ုပ်တို့က ချိတ်နှိပ်ရာ၌လည်း—

၁။ «နိဗ္ဗာန်သော ကျောင်းသားများ အတွက် စာလုံး
ငယ်များဖြင့်ချိတ်နှိပ်ပွင့် မျက်စိ အာရုံကို ထိခိုက် သဖြင့်
ကျန်းမာရေးနှင့်မညီ-ဟု ကျန်းမာရေးဌာနမှ အကြံပေး
ချက်အတိုင်း စာလုံးငယ် (၁၄-ပွဲ) များကို အလျဉ်းအ
သုံးမပြုခြင်း၊

၂။ «ဆရာမာဃာ ရေးသားချက်အတိုင်း တည်ပုဒ်၊
ဖွင့်ပုဒ် များကိုရှင် လင်းစွာ ခွဲခြားချိတ်နှိပ်ခြင်း။ ။

၃။ «ပညာရေး စံနစ်နှင့် ဆန့်ကျင်သော ထောက်
လျှောက် (ပိဏ္ဍတ္တ) အခြေများကိုထည့်သွင်းမှုမပြုခြင်း၊
တို့ဖြင့် စနစ်ကျနှင့်သမျှကျစေရန် သတ်ပြ၍ ချိတ်နှိပ်လိုက်
သည့်ပြင် စာလုံးငယ်များကို မသုံးသောကြောင့် ယခုလို
စက္ကနားပါသောစေတံ၌ စာရွက်များ ပိုလာသော်လည်း
အဘိုးကို ချိုနှင်သမျှ ချိုသာစွာနှင့် ထုတ်ဝေရောင်ချလိုက်
ပါကြောင်း။ ။

မူလ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ ရည်ရွယ်တော်မူချက်၊ မုံရွေး
ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေရေးသူ

ဆရာမာယာ၏ရည်ရွယ်ချက်များကို ကျွန်ုပ်တို့က တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ကူညီရာ ရောက်ပြီ ဟု ဖြော်လင့် ယုံကြည်မိသည့်ပြင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် တဝှမ်းလုံးတွင် မင်္ဂလာ စည်ကြီးနှိုက်တီး ဆော်ယွမ်း အောင်သံမွှန်းလျှက် အောင်ပန်းတလူလူ ဖွင့်နိုင်ကြပါစေဟု ဆုတောင်းလိုက်ရပေသတည်း။

“ မဟာဝိဇ္ဇာ ”

(က)

အက္ခရာစဉ်မာတိကာ။

မင်္ဂလာသုတ်ပျို့ ★ အဖြေ။

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

ညွှန်ကြားချက်။

အရေးကြီးသော ပုဒ်များ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ်များ၊ ကို အသေ၊စိပ်တွေ့မြင်လွယ်စေရန် ဤအက္ခရာစဉ် မာတိကာကို ဖော်ပြလိုက်ပေ၏။ ဤစာအုပ်၌ ရှေ့ပုဒ်များက ရေးသား ဖြေဆိုပြီးသဖြင့် နောက်ပုဒ်များ၌ အဘူ တွေ့ခဲ့လျှင်လည်း ဘယ်အပိုဒ်၌ ပါသည်ကို အလွယ်တကူ ရှာဖွေ တွေ့မြင်နိုင် သောအကျိုးကို မကွဲ၍ ခံစား ရပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှမက အခြားစာပေများကိုဖတ်ရှုသင်ကြားရာ၌လည်း ဤစာအုပ် ပါပုဒ်၊ အနက်တို့တွင် လိုသောပုဒ်အနက်များကို အလွယ် တကူ ရှာဖွေနိုင်သော အကျိုးကိုလည်း ခံစား ရပေလိမ့် မှီးမည်။

စာဦး၊ အဋ္ဌ၊ ပြတ်၊ ပေဘန်ချက်ပါပုဒ်များမှတစ်ပါးအဖြေ ၌ပါသောပုဒ်ဂဏန်းများကို ပဋ္ဌမ-ဂဏန်းသည် စာမျက် နှာ၊ ဒုတိယ-ဂဏန်းမှာ အပိုဒ်နံပါတ်ကို ညွှန်းသည်ဟု မှတ် ပါကုန်။ ဥပမာ-မဟာပရမေ ၂၇၊ ဟူရာ၌စာမျက်နှာ ၂၇၊ စာပိုဒ် ၁-၌ မဟာပရမေ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်များ ပါ သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ပုဒ်တမျိုးတည်းနှစ်နေရာ၊ သုံးနေရာ ပါလျှင်လည်း ထိုအဘူဂဏန်းများကိုဆက်၍ပြလိုမည်။

အ

အနာရောဂါမျိုး ၉၆-ပါး

၄၁၊ ၁။

အ ဦး ဆုံး ပျို များ

(၁၁-ဝေဘန်ချက်။)

အနု ၃၄၊ ၁။

အနုတ္တရ ၃၄၊ ၁။

အညွလီ ၅၄၊ ၃။

အနုတ္တရော ပုရိသ ဒဗ္ဗဿာ

အစိုးရခြင်း ဂ-ပါး ၅၆၊ ၄။

ရထံ ဂုဏ်ဟော် ၃၄၊ ၁။

အညတြ ၅၃၊ ၃။

အနောဒိဿ ၉၅၊ ၁၃။

အဋ္ဌတိ သာ ၁၂၄၊ ၁၅။

အပစာယန ၆၅၊ ၆။

အတ္တသမာပဏီဝိစက်

အပ္ပမာဒေါစ ဓမ္မေသု

၆၅၊ ၆။

ဂ၃၊ ၁၂။

အတ္တကမိ ၆၇၊ ၇။

အပါယ် ၆၁၊ ၅။

အနုဝ ခနိ ကဗ္ဗာနိ ၇၇၊ ၉။

အဟေ(၄၁-၁)(၉၂-၁၃)

အနု ၇၅၊ ၉။

အခေပူရ စတုတ္ထ နန်းတည်

အနုန္တ ဒိသာဖရဏ

၁၂၇၊ ၁၆။

ရောင်ခြည် ၄၆၊ ၂။

အမိ, အဖတို့၏ဂုဏ်ကျေးဇူး

အနာကုလာဝစ ကဗ္ဗန္တာ

၇၂၊ ၈။

၇၄၊ ၈။

အမျိုးလေးပါး ၅၆၊ ၄။

အနာထပိဏ် ၅၂၊ ၃။

အမြတ် ၄၁၊ ၁။

အနာထပိဏိက ၅၂၊ ၃။

အမြတ္တဓာတ် ၄၁၊ ၁။

အနာဂါတ်ကာလ ၅၉၊ ၅။

အမြိုက်နန်း ၄၇၊ ၂။

အနာဂါဇိမဂ် ၄၆၊ ၂။

အယသ ၉၈၊ ၁၄။

အနာဂါမိ မဂ်ဉာဏ်

အရဟံ ၂၈၊ ၁။

၁၁၇၊ ၁၆။

အရဟံထွတ်ချာ ၂၈၊ ၁။

(၈)

အက္ခရာစဉ်မာတိကာ။

အရဟတ် ၁၀၇၊ ၁၆။

အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၅၁၊ ၃။

အရဟတ္တမဂ် ၄၆၊ ၂။

အရဟတ္တဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်

၄၄၊ ၂။

အရဟန္တ ၄၉၊ ၃။

အရိယ(၉၇-၁၃)(၄၄-၂)

အရိယပေါဟာရ ၃၉၊ ၁။

အရိယာ ၈-ပါး ၅၁၊ ၃။

အရိယတေယျ ၄၄၊ ၂။

အရိယာဘိသ(၅-အဋ္ဌပ္ပတ်)

အရိယာဘိသ, အာဒိစ္စရံသီ

၁၀၈၊ ၁၆။

အရူပသောက ၃၃၊ ၁။

အရက်သေစာသောက်စား

ခြင်း၏အပြစ် ၈၂၊ ၁၀။

အရက် ၅-မျိုး ၈၁၊ ၁၀။

အရည်း ၄၄၊ ၂။

အလာဘ ၉၈၊ ၁၄။

အလ္လဝတ္ထု ၇၅၊ ၉။

အသေက္ခ ရတနာ ၄၄၊ ၂။

အသီတိ နိစ္စလ ပွဲတိ ရောင်

ခြည် ၄၆၊ ၂။

အသံတော် (၅၈၊ ၅။

အသုရိနိ ၅၉၊ ၅။

အသောက် ၁၁၁၊ ၁၄။

အာကာသသျှတ်

(၈-အဋ္ဌပ္ပတ်)

အာဂါရိက ၄၃၊ ၂။

အာဒါသမုခ(၈-အဋ္ဌပ္ပတ်)

အာနန္ဒာ ၄၈၊ ၂။

အာရုဏ်ပါပါ ၇၈၊ ၁၀။

အာသဝက္ခယ ၃၁၊ ၁။

အာသဝက္ခယဉာဏ်

၃၁၊ ၁။

အာဟုနေယျဂုဏ် ၇၁၊ ၈။

အုဋ္ဌဗသ ၄၂၊ ၁။

အုန္ဒာဒေဝ ၅၉၊ ၅။

အုဋ္ဌ ၄၂၊ ၁။

အုဋ္ဌဝိဇ္ဇာဏ် ၃၁၊ ၁။

အုရိယာပထ ၅၃၊ ၃။

အုဿရိယ ၅၆၊ ၄။

ဤ ၈၈၊ ၁၂။

ဥပ္ပဋ္ဌာန ၇၁၊ ၈။

ဥပေါသထ ၉၅၊ ၁၃။

ဥပုသ် ၉၅၊ ၁၃။

ဥတ္တမ ၁၁၄၊ ၁၅၊
 ဥတ္တမ ၃၄၊ ၁၊
 ဥတိန္ဒြိယ(၁၁-ပေတန်ချက်)
 ဥဒ္ဓိန္ဒြိယ(၈-အဋ္ဌဗျတ်)
 ကေမန္တ ၅၄၊ ၃၊
 ကေမန် ၅၄၊ ၃၊
 တောဒိသသနိ ၁၁၄၊ ၁၅၊
 ဇာမေသုတံ ၅၀၊ ၃၊
 ဩကာသလောက ၃၃၊ ၁၊
 ဩဒိသ ၉၅၊ ၁၃၊
 အင် ၅၃၊ ၃၊
 အင်ကြင်းဥယျာဉ် ၄၇၊ ၂၊
 အင်ကြင်းစုံ ၄၇၊ ၂၊
 အင်္ဂါ ၈-ပါး ၅၈၊ ၅၊
 အင်းပေတ်ပျိုများ
 (၉-ပေတန်ချက်)
 အုတ်ရှစ်ကုန်း(၃-အဋ္ဌဗျတ်)

က

ကကုသန္ဒ ၄၄၊ ၂၊
 ကတညူတာ ၈၅၊ ၁၁၊
 ကဗျာအရသာ
 (၁၁-ပေတန်ချက်)

ကလေးသုငယ်များ
 (၁၂-ပေတန်ချက်)
 ကာကောလောကနနည်း
 ၅၆၊ ၄၊
 ကာမ ၅၆၊ ၄၊
 ကာမလောက ၃၃၊ ၁၊
 ကာယ ၈၁၊ ၁၁၊
 ကာယကံ ၇၉၊ ၁၀၊
 ကာလေန ဓမ္မသာကန္တိ
 ၉၃၊ ၁၂၊
 ကာလသုံးဖြာ ၁၁၃၊ ၁၅၊
 ကိလေသဝဋ် ၃၆၊ ၁၊
 ကုမာရကဿပ ၅၀၊ ၃၊
 ကုသိုလ်တရားတို့၏
 အစကား ၆၆၊ ၆၊
 ကုသိုလ် ၈၃၊ ၁၁၊
 ကုသမင်္ဂဇာတ်ပျို ထူးမြတ်
 (၈-အဋ္ဌဗျတ်)
 ကုသပတိ ၄၇၊ ၂၊
 ကုသိနာဓိ ၄၇၊ ၂၊
 ကုသိနာရာမ ၄၇၊ ၂၊
 ကုသိနာ ၄၇၊ ၂၊
 ကုသပျို(၁၁-ပေတန်ချက်)

(၈)

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ။

ကောဏာဂမန ၄၄၊ ၂၊
ကောလာဟဋ္ဌာမျိုး ၅၀၊ ၄၊
ကေသလ ၅၁၊ ၃၊
ကမ္မ ၈၃၊ ၁၁၊
ကမ္မပထဆုံးဖြတ်နည်း
၈၁၊ ၁၁၊

ကမ္မာရုံ ၃၆၊ ၁၊
ကန်တော်မင်းကျောင်း
ဆရာတော်(ဇေဝဘန်ချက်)
ကုန်းဘောင် ခေတ်ပျို့များ
(၁၁-ဝေဘန်ချက်)
ကပ် ၅-မျိုး ၄၄၊ ၂၊
ကဿပ(၄၄-၂)(၄၈-၂)
(၅၀-၃)

ကဿပဇာတ် ၅၀၊ ၃၊
ကိတ္တိ ၆ ၁၊ ၁၊
ကိုးခန်းပျို့
(၁၀-ဝေဘန်ချက်)၊
၆၆ ပါးသော အနာမျိုး
၄၈၊ ၁၊

ကိုးထွေဂုဏ်ပျို့ ၂၈၊ ၁၊
ကျီးကြည့်နည်း ၃၄၊ ၁၊
ကျုံး ၁၀၂၊ ၁၅၊

ကျင့်တန်း ၉၅၊ ၁၃၊
ကျောင်း ၉၅၊ ၁၃၊
ကြာဖြူဦး (၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)
ကြိယာ ၆၄၊ ၆၊
ကြေးခုံရွာ (၃-အဋ္ဌပ္ပတ်)
ကြိုက် ၅၃၊ ၃၊

ခ

ခေမာ (၅၇-၄)(၉၇-၁၃)
ခေမံ ၁၁၂၊ ၁၄၊
ခန္တိ ၈၇၊ ၁၂၊
ခြောက်ဖြာပြစ်လွန် ၅၄၊ ၃၊
ခြောက်ရောင်လင်းချ
၄၆၊ ၂၊

ဂ

ဂါထာ ၅၅၊ ၃၊
ဂါရုဇဂါဝ ၈၄၊ ၁၁၊
ဂါရု ၈၄၊ ၁၁၊
ဂိရိန် ၇၈၊ ၁၁၊
ဂိရိန်သမိ ၁၀၅၊ ၁၆၊
ဂေါတမ ၄၄၊ ၂၊
ဂန္ဓော ၇၅၊ ၉၊
ဂုဏ်တော်ကိုးပါး ၂၈၊ ၁၊

ဃဓ ၇၅၊ ဇ၊

င

ငရဲ ၆၀၊ ၅၊

ငရဲကြီး ဂ-ထပ် ၆၀၊ ၅၊

ငရဲကြီး ဂ-ထပ် တို့၏ အ

ကွာအေး ၁၀၊ ၅၊

ငရဲငယ်များစွာ ၆၀၊ ၅၊

ငါးဆိုင်ရန်နှင့် ၅၀၊ ၄၊

ငါးပါးသီလ ၇၅၊ ဇ၊

ငါးဖြာအညွှတ် ၅၄၊ ၃၊

ငါးဖြာမင်္ဂလာအောင် ၄၆၊ ၂၊

ငါးရန်မြေလျက် ၂၇၊ ၁၊

စ

စ ၇၅၊ ဇ၊

စရက (၂၆-၁) ၃၁-၁)

စရက ၁၅-ပါး ၃၁၊ ၁၊

စက္က (၆၂-၆) ၃၆-၁)

(၄၂-၁)

စကားအရာအင်္ဂါလေးတန်

၆၀၊ ၇၊

စိန္တာကမိ ၆၇၊ ၇၊

စိန္တာမယဉာဏ် ၆၇၊ ၇၊

စိန္တာမယ ၄၂၊ ၁၊

စက် ၃၆၊ ၁၊

စက်မွန်နှင့် ၃၆၊ ၁၊

စိပ်ဖြာ ၁၁၄၊ ၁၅၊

ဆ

ဆဟောက်မဟောက်

၅၁၊ ၃၊

ဆိန်မထွက် ၄၀၊ ၂၊

ဆယ်တန်ပါ ၇၀၊ ၁၊

ဆွေမျိုး ၇၇၊ ဇ၊

ဇ

ဇေတဝန် ၅၂၊ ၃၊

ဇေတဝန် (၁၀-၁၆)

(၅၂-၃)

ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်

(၅-အဋ္ဌပြုတ်)

ဇေယျာဦး (၄-အဋ္ဌပြုတ်)

ဇေယျ ၄၂၊ ၁၊

ည

ညာက (၄၅-၂) (၂၆-၁)

ညာတကာ ၇၆၊ ဇ၊

(ဆ)

အက္ခရာစဉ်မာတိကာ။

ညာတ်ကာနုညသင်္ဂဟော

၇၆၊ ၉၊

ညာဏ် ၄၅၊ ၂၊

ညောင် ၄၅၊ ၂၊

ညောင်ဗုဒ္ဓဟော ၄၅၊ ၂၊

ဗြိမ္မိ၊ မ (၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)

တ

တကာ(၆၂-၅)(၉၄-၁၃)

တပေါစ ၉၃၊ ၁၃၊

တဝဂက္ကန္တ၊ စက်လက္ကဏာ

၃၉၊ ၁၊

တာဘတိံသာ ၅၉၊ ၅၊

တေဇ (၃၂-၁) (၄၂-၁)

တေတ္ထိံသ ၅၉၊ ၅၊

တောင်စဉ် ၇-ထပ်

၁၀၄၊ ၁၅၊

ထ

ထိန်း ၉၄၊ ၁၃၊

ထွတ်ချာ ၂၈၊ ၁၊

ဒ

ဒသဝတ္ထု ၇၅၊ ၉၊

ဒါန ၆၅၊ ၆၊

ဒါနု ၇၄၊ ၉၊

ဒိဃာသု ၄၆၊ ၂၊

ဒုစရိုက် ၇၈၊ ၁၁၊

ဒုစရိုက် ၁၁-ပါး ၇၆၊ ၉၊

ဒုတိယ နုပဒေ၏ စာများ

(၁၂-ပေဖန်ချက်)

ဒုက္ခ ၉၉၊ ၁၄၊

ဒုက္ခသစ္စာ ၉၆၊ ၁၃၊

ဒဿနာနုတ္တရိယ ၉၂၊ ၁၂၊

ဒေဝ (၃၆၊ ၁) (၅၃၊ ၃)

ဒေသ ၆၃၊ ၆၊

ဒေါ မနုဿ ဝေ ဒနာ

၁၀၁၊ ၁၄၊

ဓိပ္ပ (၃၅၊ ၁) (၅၉၊ ၅)

ဓိပ္ပဇုကဗ္ဗ ၆၅၊ ၆၊

ဓိဗ္ဗစက္ခု ၃၁၊ ၁၊

ဓိဗ္ဗစက္ခုညာဏ် ၃၁၊ ၁၊

ဓိဗ္ဗသောတညာဏ် ၃၁၊ ၁၊

ဓ

ဓလေ့ ၈၃၊ ၁၀၊

ဓတင် ၁၃-ပါး ၅၀၊ ၃၊

ဓမ္မ (၃၅၊ ၁) (၈၃၊ ၁၀)

ဓမ္မတုန်းတော် ၅၅၊ ၄၊

ဓမ္မစရိယ ၇၅၊ ၆၊

ဓမ္မဒေသနာ ၁၅၊ ၁၊

ဓမ္မပူဇာ ၁၊ ၅၊

ဓမ္မသပန ၆၅၊ ၁၊

ဓမ္မေဝိ ၅၅၊ ၄၊

န

နာမ ၉၁၊ ၁၂၊

နာမန္တရိက ပဓာနဠီ

၁၀၈၊ ၁၆၊

နာနာဆန္ဒ၊ ဇာတက ပျံ

(ဂ-အဋ္ဌပ္ပတ်၊)

နာရဒ (ဂ-အဋ္ဌပ္ပတ်၊)

နာထိန်း (၃-အဋ္ဌပ္ပတ်)

နိဇ္ဈာ ၆၁၊ ၅) (၆၁၊ ၅)

နိရောဓသတ္တ ၉၇၊ ၁၃၊

နိဂါထ ၈၅၊ ၁၁၊

နိဝေဇာတ ၈၄၊ ၁၁၊

နိဗ္ဗာန (၉၇၊ ၁၃) (၅၇၊ ၄)

နိဗ္ဗာန သန္တကရိယာပ

(၉၆၊ ၁၃) (၉၈၊ ၁၃)

နိဗ္ဗာန (၉၈၊ ၁၃) (၅၇၊ ၄)

နိဗ္ဗ (၉၆၊ ၁၄) (၁၀၈၊ ၁၄)

နိမ္မိတ (၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)

နိမ္မိတ ၃၇၊ ၁၊

နိမ္မိတ ၅၆၊ ၅၊

နိမ္မိတ ယုတ္တဘက်ကပ် ၃၇၊ ၁၊

နိမ္မိတအချာ ၃၈၊ ၁၊

နိမ္မိတ-ပြန်သား ၅၆၊ ၄၊

နိမ္မိတ ၃၆၊ ၁၊

ပ

ပဋိပတ္တ (ဂ-အဋ္ဌပ္ပတ်၊)

ပဋိပတ္တလိနိ ၁၀၅၊ ၁၆၊

ပညာ ၄၈၊ ၁၊

ပဋိပတ္တ ၆၃၊ ၁၊

ပတ္တနန္တရောဒနာ ၆၅၊ ၆၊

ပတ္တနိနိ ၆၅၊ ၆၊

ပတ္တနိ ၈၇၊ ၁၂၊

ပဋိပတ္တ ၇၅၊ ၆၊

ပဋိပတ္တ ၅၅၊ ၄၊

ပဋိပတ္တ ၂၇၊ ၁၊

ပဋိပတ္တ ၂၇၊ ၁၊

ပဋိပတ္တ အနုညာဏ်

၃၁၊ ၁၊

(၈၂)

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ။

ပလ္လင် ၄၅၊ ၂၊
ပလ္လင်ကံ ၄၅၊ ၂၊
ပသံသ (၉၉-၁၄-)
 (၁၁၁-၁၄)
ပိနံ ၇၅၊ ၉၊
ပိပဝဋ် ၆၇၊ ၇၊
ပိပဇော ၈၁၊ ၁၁၊
ပိပ ၃၅၊ ၁၊
ပိမောက္ခ ၄၂၊ ၁၊
ပိရမိ ၉၁၊ ၁၂၊
ပိရမိခန်းပျို
 (၁၀-ပေတန်ချက်)
ပိဋ္ဌိ ၁၁၄၊ ၁၅၊
ပိတိ ၅၉၊ ၅၊
ပုဆိ ၅၁၊ ၃၊
ပုညကြိယာ ပတ္တ ၁၁-ပါး
 (၆၅-၆) (၆၄-၆)
ပုည ၆၄၊ ၆၊
ပုတ္တဒါရဿသင်္ဂဟ မင်္ဂလာ
 ၇၃၊ ၈၊
ပုဗ္ဗာဝနိယဂုဏ် ၇၁၊ ၈၊
ပုဗ္ဗေကတပုညတာဝကံ
 ၆၄၊ ၆၊

ပုဗ္ဗနိပါသာ နုဿတိ
 ၃၀၊ ၁၊
ပုဗ္ဗနိပါသဉာဏ် ၃၁၊ ၁၊
ပုရတ္တိမဒိသဘဂုဏ် ၇၁၊ ၈၊
ပုရိသ ၃၄၊ ၁၊
ပုရိသဒမသဘိဓကံ ၃၄၊ ၁၊
ပူဇော် ၆၁၊ ၅၊
ပူမင်းနေ ၁၀၉၊ ၁၆၊
ပေတာ ၆၁၊ ၅၊
ပြန့်ပြော ၃၂၊ ၁၊
ပြသဘန် ကျောင်းဆွဲ
 (၈-အဋ္ဌပ္ပတ်၊)
ပြိတ္တာ ၆၁၊ ၅၊
ပျို (၁-ဝားဦး)
 (၉-ပေတန်ချက်)
ပျို ရေးလေ့ရှိသော
 အကြောင်း
 (၉-ပေတန်ချက်)
ပျို အရသာ
 (၁၂-ပေတန်ချက်)
ပြည်ကြီးလက္ခဏာ ၅၂၊ ၃၊
ပစ္စယပူဇာ ၆၁၊ ၅၊
ပစ္စုပ္ပန် ၅၉၊ ၅၊

ပစ္စုပ္ပန်ကံ ၆၄၊ ၆။

ပစ္ဆိမ ၇၄၊ ၈။

မ

မုဋ္ဌဿ ၉၈၊ ၁၄။

မြေဦး (-၇ အဋ္ဌပ္ပတ်)

မ

မန္တ ၅၅၊ ၃။

မလ ၄၁၊ ၁။

မဟုသစ္စ ၆၆၊ ၇။

မဟုသုတ အနုသာ

(၁၁-၁၂-ပေတန်ချက်)

မာလ ၆၁၊ ၅။

မာဟုသစ္စ ၆၆၊ ၇။

မိဂ္ဂန်ပုဂံ ၄၇၊ ၂။

မုခ ၂၉၊ ၁။

မုဒ္ဒ ၃၇၊ ၁။

မုဒ္ဒဟေ ၄၅၊ ၂။

မောဝိ ၄၅၊ ၂။

မြဟ္မဏ ၉၁၊ ၁၂။

မြဟ္မဝရိယဉ္စ ၉၅၊ ၁၃။

မြဟ္မဝိဟာသ တရား ၄-ပါး

၉၅၊ ၁၃။

မြဟ္မမည်သော ဂုဏ်

၇၁၊ ၈။

မြဟ္မာမာတို့ ၃၈၊ ၁။

ဘ

ဘကြီးတော်ဘုရား

၁၁၇၊ ၁၆။

ဘကြီးတော်ဘုရား လက်

ထက် (၁၈-ပေတန်ချက်)

ဘဂပန္တ ၅၆၊ ၄။

ဘဂပန် ၅၆၊ ၄။

ဘဂဝိမည်သောဂုဏ်

၃၇၊ ၁။

ဘဒ္ဒကပ် ၄၄၊ ၂။

ဘဝနာ ၆၅၊ ၆။

ဘဝနာယောဉ္စာဏ် ၆၇၊ ၇။

ဘန္တု၏အနက် ၅၆၊ ၄။

ဘိက္ခု ၉၁၊ ၁၂။

ဘေဒ ၉၇၊ ၁၃။

ဘေဝဂ ၄၁၊ ၁။

ဘုန်းခြောက်ခြာ

၃၇၊ ၁။

မ

မင်္ဂလာ ၅၇၊ ၄

(၄)

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ။

မင်္ဂလာ ကောလ ဟာဠ
၅၀၊ ၄၊
မင်္ဂလာသုတ် ပါဠိတော်
(၁၄-ပေတန်ချက်)
မင်္ဂလာသုတ်ပျို့
(၁၂-ပေတန်ချက်)
မင်္ဂလာသုတ်ပျို့ကို သင်ရခြင်း
(၁၄-ပေတန်ချက်)
မင်္ဂလာသုတ္တန်တော်ကြီး
(၁-စာဦး)
မင်္ဂလာသုတ်အဋ္ဌကထာ
(၁၄-ပေတန်ချက်)
မဂဓတိုင်းသုံး ၃၉၊ ၁၊
မဂ္ဂ ၄၆၊ ၂၊
မဂ္ဂသစ္စာ ၉၇၊ ၁၃၊
မဂ္ဂင် ၉၇၊ ၁၃၊
မဇ္ဈိမနိကာယ ဂဘ၊ ၁၁၊
မဇ္ဈိမနိကာယနည်း ၅၆၊ ၄၊
မဇ္ဈိမကဏ္ဍ ၄၄၊ ၂၊
မဇ္ဈိမ ၄၀၊ ၂၊
မဇ္ဈိမ ၄၇၊ ၂၊
မဇ္ဈိမ ၃၆၊ ၁၊
မဇ္ဈိမ ၇၉၊ ၁၁၊

မနောမယိဋ္ဌိဉာဏ် ၃၁၊ ၁၊
မေ ၉၇၊ ၁၃၊
မဟာကဿပ (၅၁-၃)
(၄၉-၃) (၄၀-၂)
မဟာသုဒဿနစကြာမင်း
၄၇-၂
မဟာပရမေ ၂၇၊ ၁၊
ဟော ၂၇၊ ၁၊
မဟာသုတကာရီ
• (၁၁-ပေတန်ချက်)
မဟာသောတ္ထိ ၁၁၃၊ ၁၅၊
မာတာ ၇၁၊ ၀၊
မာန ၃၅၊ ၁၊
မာလ ၇၅၊ ၉၊
မိတာညး ၁၄၄၊ ၂၊
မိတာညးနောင် ၁၄၄၊ ၂၊
မိတာ - တ် ၅-ပါး ၇၄၊ ၀၊
မေရယ ၅-ပါး ဂဘ၊ ၁၀၊
မွန် ၆၂၊ ၆၊
မွန်နန်း ရာဇဝင် တော်
(၁၁-တန်ချက်)
မိရ်ငါးပါး (၂၀၊ ၁) (၄၆၊ ၂)
မိန်းမရတနာ ၄၃၊ ၂၊

မုံရွေး ၁၀၈၊ ၁၆၊
 မုံရွေးရွာ (၃-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မုံရွေးလေးရွာ(၃၊အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မုံရွေး၏ ဇာတာတော်
 (၅-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 ၊ ငယ်ဆရာ
 (၅-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 ၊ ကြီးဆရာတော်များ
 (၅-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 ၊ ပညာစွမ်းရည်
 (၆-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 ၊ ကျန်းဂန် စာပေများ
 (၈-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မုံရွေးဆရာတော်
 (၁၀-ပေတနိချက်)
 မင်းရွေးရွာ(၃-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မင်းမင်းအထွတ် ၃၈၊ ၁၊
 မင်းထွ၊မ(၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မြင်းခေါင်း (၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မြင်းစီး(၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 မြင်းရိုက် ၇၀၊ ၈၊
 မြင်းရိုက်တောင်ကြီး
 (၁၃-ပေတနိချက်)

မြင်းရိုက်တောင်ကြီး၏ အ
 ရောင်လေးပါး
 ၁၁၄၊ ၁၆၊
 ခြံတွဲ ၄၁၊ ၁၊
 မျိုးလေးဆူ ၅၆၊ ၄၊
 မ
 ယသ (၉၈-၁၄) (၅၅-၄)
 (၄၁-၁)
 ယာနု ၇၅၊ ၉၊
 ယုဂ ၃၉၊ ၁၊
 ယုဂန္ဓရ ၇၂၊ ၈၊
 ယုဂလ ၃၉၊ ၁၊
 ယောဘကျားရတနာ ၄၃၊ ၂၊
 ယစ်မျိုး ၁၁-ပါး ၈၂၊ ၁၀၊
 ရ
 ရတနာ (၄၃၊ ၂) (၃၈၊ ၁)
 ရတနာ ၇-ပါး ၄၃၊ ၂၊
 ရတနာ ၁၁-ပါး ၄၃၊ ၂၊
 ရတနာ ၂၄-ပါး ၄၃၊ ၂၊
 ရတနာထွတ်ခေါင် ၄၄၊ ၂၊
 ရဋ္ဌ ၅၁၊ ၃၊
 ရဋ္ဌသာရ (၅၆၊
 (၉-ပေတနိချက်)၊

(၃)

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ။

ဓမ္မာန္တာ (၄၄၊ ၂)(၄၆၊ ၃)

ရာဇဂဟ ၄၇၊ ၂၊

ရာဇဂြိုဟ် ၄၇၊ ၂၊

ရာဇောဝါဒမေတ္တာစာ

(ဂ၊ အဋ္ဌပ္ပတ်)

ရူပလောက ၃၃၊ ၁၊

ရွှေမဏ္ဍပ် ၄၈၊ ၂၊

ရှေးကံ ၆၄၊ ၆၊

ရွှန်း၊ မောင်(၇၊ အဋ္ဌပ္ပတ်)

ရောင်ခြည်ထောင်ပြည့်

၃၇၊ ၁၊

ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါး

၄၆၊ ၂၊

ရောင့်ရဲခြင်း ၈၅၊ ၁၁၊

ရင့်ငြောင်း ၉၁၊ ၁၂၊

ရှစ်ဖြာအရပ် ၁၀၃၊ ၁၅၊

လ

လင်္ကာ (၉ ဝေဘန်ချက်၊)

လက္ခဏာရောင်ခြည်

၄၆၊ ၂

လှဘာ (၉၈၊ ၁၄) (၄၁၊ ၁)

လူပြိန်းများအဘို့

(၁၂ ဝေဘန်ချက်၊)

လူမိုလ် ၆၂၊ ၅၊

လေးတန်စက္က ၆၂၊ ၆၊

လေးတန်ယာပိုတ် ၅၃၊ ၃၊

လေးတန်သစ္စာ ၄၆၊ ၂၊

လောဘ ၉၆၊ ၁၃၊

လောကဝိဒ္ဓ ၃၃၊ ၁၊

လောကဓံ ၉၆၊ ၁၄၊

လောကသာရပျို

(၁၁-ဝေဘန်ချက်)

လောက ၃-ပါး ၃၃၊ ၁၊

လောကတံခွန် ၅၁၊ ၃၊

လင်ကျင့်ရာ ဝတ် ၅-ပါး

၇၃၊ ၈၊

ဝ

ဝစိကံ ၇၉၊ ၁၁၊

ဝတ္ထ ၄၂၊ ၁၊

ဝတိန်သာ ၅၉၊ ၅၊

ဝတ္ထ ၇၅၊ ၉၊

ဝတ္ထ ၆၅၊ ၆၊

ဝရယုဂ် ၄၁၊ ၁၊

ဝရ ၄၁၊ ၁၊

ဝရကပ် ၄၄၊ ၂၊

ဝိဇ္ဇာ(၆၇၊၇) (၂၉၊ ၁)
(၃၀၊ ၁)

ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး ၃၀၊ ၁၊

ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး ၃၀၊ ၁၊

ဝိဒ္ဓါ ၃၃၊ ၁၊

ဦးယောစသုသိက္ခိယော
၆၈၊ ၇၊

ဝိနည်းတရားတော် ၆၈၊ ၇၊

ဦပဿနာဉာဏ် ၃၀၊ ၁၊

ဝိပါကဇနိ ၃၆၊ ၁၊

ဝိနုတိပါပါ ၈၀၊ ၁၁၊

ဝိနုဒ ၁၁၂၊ ၁၄၊

ဝိလေပနံ ၇၅၊ ၉၊

ဝေဘာသု ၄၈၊ ၂၊

ပေယျာဝတ္ထ ၆၅၊ ၆၊

ဇနိ ၃-ပါး ၃၆၊ ၁၊

ဇနိဆိုး ၃-ပါး ၆၇၊ ၇၊

၅၆ ၃၉၊ ၁၊

သ

သကဒါဂါမိမဂ် (၄၆၊ ၂)
(၁၀၇၊ ၁၆)

သက္က ၆၂၊ ၆၊

သင်္ခါရလောက ၃၃၊ ၁၊

သစ္စာ ၃၇၊ ၁၊

သဒ္ဓါ ၅၈၊ ၄၊

သန္တုဗ္ဗိစ ၈၅၊ ၁၁၊

သက္ကလောက ၃၃၊ ၁၊

သက္က ၉၆၊ ၁၃၊

သက္က ၃၆၊ ၁၊

သက္ကဒေဝ မနုဿာနုရုဏ်
၃၅၊ ၁၊

သန္တုဗ္ဗိစသုသုသုသု ၄၄၊ ၂

သမ္ပန္နိသုသု ၈၀၊ ၁၁၊

သမ္ပန္နိ (၅၃၊ ၃)(၄၁၊ ၁)

သမ္ပန္နိ ၇၅၊ ၉၊

သဗ္ဗ ၉၆၊ ၁၃၊

သဗ္ဗညုတဉာဏ် ၂၇၊ ၁၊

သမာဓိ ၉၁၊ ၁၂၊

သမာဓိနုဉ္စ ဒဿန

၉၁၊ ၁၂၊

သမာဒိနုဝိနုတိ ၈၀၊ ၁၁၊

သမာ ၅၁၊ ၃၊

သဗ္ဗာ (၆၆၊ ၆) (၂၉၊ ၁)

သဗ္ဗာဒိဋ္ဌိ ၉၇၊ ၁၃၊

သမန္တဝိညုဗ္ဗိပနိ

B (၈-အဋ္ဌပ္ပာယ်)

(က) အက္ခရာစဉ် မာတိကာ။

သမုဒယသက္က ၉၇၊ ၁၃၊
 သမုဒန္တဒိရုဏိ ၈၁၊ ၁၀၊
 သလ္လဘတိ (၃-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 သမတ္တဓမ္မေ ၅၁၊ ၃၊
 သဟဿရုံသီ ၃၇၊ ၁
 သာရကပ် ၄၄၊ ၂၊
 သာရထိ ၃၅၊ ၁၊
 သာရမဏ္ဍကပ် ၄၄၊ ၂၊
 သာဝတ္ထိ ၅၁၊ ၂၊
 သာဝဇ္ဇ ၈၁၊ ၁၀၊
 သာသနဝေတင်္ဂါအစ
 ၆၆၊ ၆၊
 သိကြား ၆၂၊ ၆၊
 သိပ္ပယ ၄၄၊ ၂၊
 သိဋ္ဌည်း ၄၄၊ ၂၊
 သိပ္ပ ၆၇၊ ၇၊
 သိဋ္ဌ ၆၇၊ ၇၊
 သိဋ္ဌ ၄၃၊ ၁၊
 သိဒါ ၇-တန် ၁၀၅၊ ၁၆၊
 သိဟ ၅၆၊ ၅၊
 သိရိ (၅၅-၄) (၅၁-၃)
 (၄၂-၁)
 သီလ (၆၅-၆)(၆၆-၆)

သီလကြီး ၄၂၊ ၆၊ ၆၊
 သီလဝရာဇာ
 (၈-အဋ္ဌပ္ပတ်)
 သီလဝံသ [၅၆]
 (၁၁-ဝေဘန်ချက်)
 သုခသမ္ပတ် ၅၃၊ ၃၊
 သုခ ၄၁၊ ၁၊
 သုခိ ၆၆၊ ၁၄၊
 သုဂတ ၃၂၊ ၁၊
 သုဂတော ၃၂၊ ၁၊
 သုစရိက် ၇၆၊ ၆၊
 သုစရိက် ၁၁-ပါး ၇၆၊ ၆၊
 သုစရိတတရား ၇၆၊ ၆၊
 သုတ္တ ၄၆၊ ၂၊
 သုတ္တန် ၄၈၊ ၂၊
 သုတ္တန်ပိဋကတ် ၄၆၊ ၂၊
 သုတကပ် ၆၇၊ ၇၊
 သုတမယဉာဏ် ၆၇၊ ၇၊
 သုဒတ္တ ၅၂၊ ၃၊
 သုဘာသိတာဝယာဝါဝာ
 ၆၈၊ ၇၊
 သုကြီးရိုး (၄-အဋ္ဌပ္ပတ်)

သုရိက်၏အခြင်းအရာ	သံ ၂၉၊ ၁။
၆၀၊ ၅။ :	သံသာရ ၉၄၊ ၁၃။
သုရာ ၅-ပါး ဂဿ ၁၁။	သုံးဆူစဉ်မှ ၃၆၊ ၁။
ထေက္ကရတနာ ၄၄၊ ၂။	သုံးထွေမင်္ဂဉာဏ် ၄၆၊ ၂။
သေ ၅-မျိုး ဂဿ ၁၁။	သုံးမည်ဘုံသူ ၁၁၃၊ ၁၅။
သေယျော ၇၅၊ ၉။	သုံးလူ့ရှင် ၅၈၊ ၅။
သေတတပတ္တိမင်္ဂဉာဏ်	သုတ် ၄၉၊ ၂။
၁၁၇၊ ၁၆။	သက်မဲ့ရတနာ ၄၃၊ ၂။
သေဘာ ၁၁၁၊ ၁၄။	သက်ရှိရတနာ ၄၃၊ ၂။
သေဝသေတာ ၉၁၊ ၁၂။	

မင်္ဂလာသုတိပျို့ ★ အဖြေ

စာဦး။

နမောတဿ ယတော မဟိမတော ယဿတမောန။

- ၁။ ။ ဗွာ.ဝိ-ယန္တံ၊ ဥတ္တမံ၊ ယွာ.ဟံ နမာမိ။
- ၂။ ။ မင်္ဂလဝိနံ၊ ဝဏ္ဏနံ၊ ကဿံ ဣဒါနိ။
- ၃။ ။ ဦးဘိုးထင်လျှင်၊ သူတော်စင်၊ ကြည်လင်တောင်းပန်ဘိ။
- ၄။ ။ တိုတိုတုက်တုတ်၊ ခက်ဆင်နှုတ်၊ မယုတ်ဖြေပိန်သိ။
- ၅။ ။ ကောင်းကျိုးသွယ်သွယ်၊ ဖြစ်စေဘွယ်၊ ဝိတ်ဝယ်ရည်စူး၏။
- ၆။ ။ ကြည်ညိုသူများ၊ ထင်အရှာ၊ ဥာဏ်အားကြီးဘွယ်ရှိ။

ရှေးအခါက ရေးသားတော်မူခဲ့သော ရှေးလရာတော်
ဘုရားကြီး၏ “မင်္ဂလသုတ်ပျို့” သည်ကား ကျက်မှတ်ချင်စ
ဘွယ်တင့်တယ်ကျစ်လျစ်ပြေပြစ်သော အသုံးအနှုန်းလည်း
ရှိ၏။ ဖြန့်မာကဗျာဝယ် “ပျို့” ဟူသည့် ကဗျာမျိုးမှာအဆင့်
အတန်းအမြင့်ဆုံး ကဗျာတမျိုးလည်း ဖြစ်၏။ ဗဟုသုတ
အထုအထ ပြည့်စုံလင် ဥာဏ်ကြီးရှင် ဆရာတော်ဘုရား
ကြီး၏ လက်ရာတော်ဖြစ်ရကား မင်္ဂလသုတ္တန်တော်ကြီး
ကို ဖြန့်မာပြန် ပျို့အဖြစ် စပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သော်လည်း “သွား
ရှင်းဟန်လွှဲ” ဆိုသကဲ့သို့ အသင့်ရှိထားသော ဗဟုသုတ

တို့ကိုလည်း သွန်းလောင်း စွန့်ကြဲတော်မူခဲ့ပေ၏။ ထို
 ကြောင့် လောကီလောကုတ် အဟုတ်အဟတ် တတ်
 ရောက် ကြွမ်းကျင်သူမဟုတ်ပါက အသွယ်တကူနှင့် ရှင်း
 လင်းစွာ သိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်ရကား ငြိန်မာဝာပေ
 ဗဟုသုတတို့ကို များစွာ လိုက်စား ရဆောင်းလေ့ ရှိပေ
 သော ဟံသာဝတီ ဦးအရင် ၏ မင်္ဂလသုတ်ပျို့မူကို အခြား
 မူအမျိုးမျိုးတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်လျက် တိုက်တုတ်တုတ်အချုပ်
 ကိုသိစေခြင်း စာအဖွင့်ပင် ကျဉ်းသော် လည်း အနက်
 အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် လွန်စွာ ကျယ်ဝန်း စေခြင်း ထူးလည်
 သော ဗဟုသုတ ဖြစ်ညောင်သည်တို့ကို ဂရုစိုက်၍ ဖွင့်
 ပြခြင်း လုံကြီးလှလှ အသွယ်သွယ်တို့တွင် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်
 နှင့်သာ သင့်တော်သည်ဟု သိသာခြားနားခြင်း မရှိစေဘဲ
 အားလုံးသောကြည့်ရှုသူတို့၏ ဥာဏ်ကို သက်ဆိုင်စေခြင်း
 စသော အင်္ဂါလက္ခဏာတို့ဖြင့် ညီညွတ်စွာ ရေးသား ဖြေ
 ကြားပေအံ့။

၃-၆-၄၀ မာဃ (ရန်ကုန်)

ဗုဒ္ဓိယအကြိမ်ရှိန်ခြင်း။

ယခုဗုဒ္ဓိယအကြိမ် ရှိန်နှိပ်ရာ၌ ကျောင်းသား များနှင့်
 သင့်တော်သေးမည်ထင်သော ဗဟုသုတများကိုချန်လှပ်
 နှုတ်ပယ်ခြင်း၊ သို့မည်ထင်သော အဖြေများကို ဖြည့်စွက်ခြင်း
 ပြုလိုက်ပါကြောင်း။

မုံရွေးဆရာတော်အဋ္ဌပ္ပတ္တိ။

နမောတဿ ယတောမဟိမတော ယဿတမောန။

ဖွားရာချက်မြှုပ်။ ။ သလ္လဘတိဖြစ်၍ အရှေ့ဘက် မျက်နှာ တဝါဂုတ်လောက်၌ (၉၉) လုံးကုန်သော တောင် တို့ ပိတ်ထွင်းနေသော “ရတနာစုပေး၊ ကျေးဇူးနွေးသား၊ မုံရွေး၊ မင်းရွေး၊ ချမ်းသာစံ” ဟူ၍ ဥတိန္နပျို့နိဂုံး၌ စပ်ဆို တော်မူသည်နှင့်အညီ မုံရွေးရွာ(၁၂)မင်းရွေးရွာကြီးဟုရှိ၏။ ထိုမုံရွေးရွာနှင့်စပ်လျက်၊ ကြေးမုံရွာဟုရှိရာ ထိုကြေးမုံရွာ တွင် ဖွားမြင်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်-ကုသပျို့နိဂုံး၌ “ရွှေ ကျောင်းရွှေသိမ်၊ ဓာတ်အိမ်စည်းချံ၊ ရှမ်းပုံသား၊ ကြေးမုံ ဟူသည်၊ အမည်ထင်စွာ၊ နိဂုံးရွာ၌” ဟု ဆရာတော် ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် စပ်ဆို ဖော်ပြတော် မူခဲ့၏။ မုံရွေး၊ ကြေးမုံ၊ နွားထိန်း၊ အုတ်ရှစ်ကုန်းတို့ကို မုံရွေးလေး ရွာဟုခေါ်ကုန်၏။ ရွာတည်စက မုံပင်ရွေးပင်တို့ ပေါ်များ သောကြောင့် မုံရွေးဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

မျိုးရိုးဇာစ်မြစ်။ ။ ဥတိန္နပျို့နိဂုံး၌ “ပြည်စိုးမဆိုင်၊ မပိုင်သူကြီး၊ ရိုးရာပြီးသည်၊ မြင်းစီးတို့သာ၊ စိုးကွပ်ရာ သည်၊ ‘ရင်ရွာထုံးစံ-မော်ကွန်းတည်း’” ဟူ၍၎င်း၊ ကုသပျို့ သစ်နိဂုံး၌ “သဒ္ဓါမဗျူဟ၊ သူကြီးရိုးက၊ ဘေးတိုးဆင်းသက် နွယ်ခဲ့ဆက်သား၊ ကြိန်လက်စုံစွာ၊ မဆေရ်ငါ့ဘေး” ဟူ၍ ၎င်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပျို့ဝဘာဏ်း ကျမ်းဂန် နိဂုံး၌

ဖော်ပြတော်မူခဲ့သည်နှင့်အညီ၊ မြင်းစီး၊ မြင်းခေါင်း (သုကြီး
ရိုးဖြစ်သော အဘ-ဦးဇေယျ၊ အမိ-မမင်းဗြဟ္မာဗွား မြင်
တော်မူ၏။ (အချို့အလို အဖ-ဦးကြာဖြူ အမိ-မငြိမ်းမြ-ဟူ၏)။
ငယ်မည် မောင်အောင်မြ (အချို့အလို) မောင်နုတည်း။ ။

ဗွားသက္ကရာဇ်။ ။ ကုသပျို့သစ် နိဂုံး၌ “အဋ္ဌာဝိသ၊
သတသဟသံ၊ နှစ်ခြောက်ပုဿ၊ အမည်ချ၏။ လု-ကားနုယုန်၊
ရောင်ဟုန်လန်းလန်း၊ လေးရက်ဆန်းတွင်၊ တည့်မွန်းလွန်
မြောက်၊ ဆဲ ခြောက်ဘာပါး၊ တုကား-လက်မွန်း၊ စန်းကား
မေရန်၊ ဂဠုန်ဆင်ဖြတ်၊ ရေနုတ်တကွ၊ ခွင်-ပြဿတည့်၊
ကုမ္ဘ-အသုရိန်၊ ဒိန်နု-သေကြာမှတ်၊ ကာရကဋ်-ဇိပါ၊
မကာရေ-ဘောမ၊ နုက္ခတ်ရမူ၊ သုဒ္ဓ-လေးလုံး၊ နှစ်ပတ်
ဖုံးလျက်၊ သုံးဇီဇနာ၊ သံသာပဟိရ၊ ၃-ချက်ပိုတွင်၊ ကြိည့်
ညှိမိခင်၊ ဘွားမြော်မြင်သည်။ ။ လူတွင်မှတ်ချန် ထုံးတမ်း
တည်း” ဟု ကိုယ်တော်တိုင် ဖော်ပြတော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း
သက္ကရာဇ် ၂၀-ခု၊ နုယုန်လဆန်း ၄-ရက်၊ တနင်္ဂနွေ
နေ့၊ ဗွားမြင်၏ဟု အချုပ်မှတ်ထားလေ။ ။

ကုသပျို့ အရ ဇာတာတော်ဖွဲ့ပုံ။

၁၄၀		၆
၂		၈
၅	၁	၃
	လ	

ငယ်ဆရာတော်။ ။ မုံရွေးရွာ၏အရှေ့ဘက်တကောသလောကတွင် တည်ရှိသော အေတပန် ကျောင်းတိုက်ပျော်ဆရာတော် “မဟာဝိစိတ္တဘိရာမ ပပရ သမ္ဗောဓိ” ထံတွင် ၆-နှစ်သား အရွယ်ကပင် စာပေ သင်ကြားတော်မူ၏။ တပည့်အများတွင် ထူးချွန်မည့်သူ တဦးဟုပင် ဖော်ထုတ်ဖူးမြောက်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် “ထင်ရှားပေါက်ပြာ များသိသာ ၊ ဖော်ပြ ဖူးမြောက်၊ လက်ချိုးကောက်၍၊ တသောက်သည်လျှာ ဆိုထိုက်သူတွင်၊ တပါးပင်၏” ဟု ဥဘိန္နပျို့ နိဂုံး၌ စပ်ဆိုတော်မူ၏။ အသက် ၁၅-နှစ်တွင်မှ ရှင်ပြုတော်မူ၏။ ဘွဲ့ကား “အရိယာဝံသ” တည်း။

ကြီးဆရာတော်များ။ ။ အသက် ၂၀ တွင်ချာနန်းခံတော်မူပြီးနောက် အမရပူရ၊ ဆာလင်း၊ ဆတုံ၊ မုံရွာ၊

စသောမြို့ရွာနယ်ပယ်တို့၌ လှည့်လည်၍ ပညာရပ်များကို
သင်ကြားတော်မူ၏။ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ပညာစွယ်စုံ
ထေရ်မုံပါမောက် တစ်ခေါ်လောက်အောင် တတ်မြောက်
ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏။

ပညာ စွမ်းရည်။ ။၁၅-၌ မရောက်သေးမီ
လူအဖြစ်ကပင် မည်မျှ တတ်ကျွမ်း လေ့လာ ပြီးသည် ကို
ဥတိန္ဒြိယုနိရုဒ္ဓိ-

“ကြွမ်းကြွမ်းကျင်ကျင်၊ ပုံပြင်နည်းနာ၊ အဋ္ဌာဓုသ၊
လု၊ ကိစ္စကို၊ ရွှေနှုတ်လျှာ၊ မှတ်လေ့လာ၍၊ ပညာဒသ၊
ပဿသံပစ်၊ သက်ဆစ်နုနယ်၊ အရွယ်ရောက်ခါ၊
သာသနာ ပွဲပြင်၊ ရဲဆေးတင်၍၊ ပင်ကတည်းက၊
သိပ္ပဝိဇ္ဇာ၊ “လူ” ဖွယ်ရာဟု၊ လက်ဆောင်းပါး၊
သူးတား၊ ပတ္တ၊ ရတု၊ ရကနိ၊ အဲအနိ၊ သာချင်း၊
ရဲတင်း၊ ပိုန်ရံ၊ သတ်ပုံ၊ တေးတျာ၊ ဘတ်စာ၊ ချောင်း၊
စောင်း၊ ငြင်းမှုတ်ရိုး၊ အတီးမျိုးနှင့်၊ ခွဲ၊ ကြိုး၊ တေးခံ၊
ရာဇသံဆုံးဖြတ်၊ ဓမ္မသတ်၊ ကောက်တမ်း၊ ထုံးငြိမ်း
ခွဲရာ၊ မနုသံပိုဏ်း၊ သရိုင်း၊ မော်ကွန်း၊ နိဒါန်း၊ ပုံပြင်၊
ရာဇဝင်-နှင့်၊ ဗေဒင်၊ တိတ္ထ၊ မှားတော်ပုံ-က၊
သကဋ-နှင့်၊ သေနက်-စာ၊ ဝိဇ္ဇာမယ၊ ရာဇမတ္တနိ၊
ဆင်ကြိန်၊ ငြင်းကြိန်၊ မှတ်ရန်များစွာ၊ ရှာရှာဖွေဖွေ၊
စာပေယာဉ်-နဲ့၊ စပ်ဆိုမှုကို၊ ဂဓမထု၊ မက္ခ၊ မ၊ မ၊
လုံ၊ လ မကြိုး၊ မနိုးမဆော်၊ မပျော်မမွေ့၊ မလေ့

မကျက်၊ မရွက် မဆောင်၊ နှောင်နှောင် နှားနှား၊
မှတ်သားခဲ့ထွေ၊ ရှင်းရှင်းဖြေမှ၊ မေ့လေစေတော့၊
လျှော့ကြီးလျှော့လျက်၊ ရှင်ဇော(တော်)အာဘော်၊
ဗျာဒိတ်တော်ကို၊ သူတော်တို့နည်း၊ ကပ်ဆည်းမှီတွဲ၊
စာပွဲသဘင်၊ နေ့ညောင်၍”.....

စသည်ဖြင့် ပညာရပ်များ ပြောင်း၍ သင်ကြောင်းတို့ကိုပါ
စပ်ဆို ဖော်ပြတော်မူ၏။ ကြီးမူ ပညာစွမ်းရည် တို့ကား
အံ့ဘွယ်ကောင်းအောင် လွန်စွာ များပြား သည်ကို တွေ့ရ
ပေ၏။ သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်းကြီးတကျမ်းဖြင့်ပင် များစွာ
ထင်ရှား၏။

အခါဟပါး၌ မောင်ရွှန်းဆိုသူက မုံရွေးရွာ၏တောင်
ဘက်ရပ်နေ ကျောင်းတကာ ဦးဖြေထံသို့ “ယ၊ မှောက်
လျက်-ရှေးဦး၊ ထ၊ ထူးကို ထောင်သည်၊ မွန်းရှောင်က
စကား၊ ကြားလိုက်သည်မောင်ဖြေ၊ မောင်ရပ်နေ”အစရှိ
ပြီးလျှင် ပေါက်ကရ အမေးကလေးတခုကိုမေးလိုက်လေ၏။
ထိုအခါ ဦးဖြေကလည်း မဖြေနိုင်သောကြောင့် မုံရွေး
ဆရာတော်သို့ တဆင့်မေးမြန်းပြန်ရာ ဆရာတော်ကလည်း
ဖြေနိုင်ဘဲ ရှိသောကြောင့် လက်ရွှေ့ကြောင်းကို ပြန်
လည်ရေးသားတော်မူသော မေတ္တာစာသည်ပင် တသက်
လုံး မှတ်ထိုက်သော စာပိုဒ်ငယ်များဖြင့် ပြည့်နှက်၍ နေ
လေ၏။ နေ့မှပြည့်သည့်ကို ဤမေတ္တာစာကလေးကပင်
အကြောင်းအလျောက် သက်သေပြနေသကဲ့သို့ရှိပေ၏။

ရေးသားသည့် ကျမ်းဂန်စာပေများ။ ။ ထိုဆရာ
တော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူသည့် စာပေကျမ်းဂန်
တို့ကား အတော်ကလေး များပေရာ ထိုကျမ်း အချို့တို့ကို
ကုသပျို့သစ်နိဂုံး၌ ...

(၁) နှင်ပြုခါလည်း၊ ညပါတသွည့်၊ နေပါဖြည့်
လျက်၊ အား သည့် ကာ လ၊ ကြိုးကြား မှ တွင်၊
အာဒါသမုန်၊ ဇာတ်ကထုတ်လျက်၊ လောကုတ်၊
လောကီ၊ စုံစီစေလို၊ စာဆိုသည့်နောက်၊ (၂) ခဟန်း
ရောက်ပွင့်၊ နောက်လည်းထပ်ခါ၊ ပုဏ္ဏာဝုဓ၊ ၊
(၃) နှာရဒနှင့်၊ (၄) သီလ ရာဇာ၊ (၅) အာကာ
သသျှတ်၊ (၆) မျိုးမြတ်နာဂိန်၊ စောင်းနှင့်ချိန်သည်
ညီနိမင်းမြော်၊ အဋ္ဌဗုတ်က၊ (၇) ပြဿာန်
ကျောင်းသွဲ့ (၈) ပြစ်မဲ့ဆိုရာ၊ နာနာဆန္ဒ၊ ဇာတက
ပျို့၊ (၉) မေးဆိုဖြေရာ၊ ပုဏ္ဏာဝုဓ၊ အနှစ်ကပ္ပန်
သမန္တစက္ခု ဖိလနိ၊ (၁၀) လောကီ ဓမ္မနောက်၊
စာပေါက်၊ စာပြ၊ ဟူသမျှကို၊ အများစီးပွား၊ များ
ကြစေလို၊ ကုံးဆိုသည့်နောက်၊ လ၊ (၁၁) ကုသ
မင်းဇာတ်၊ ပျို့သုံးဖြတ်....

စသည်ဖြင့် စင်ဆိုရေးသားတော် မူသတည်း၊ ဤမှတစ်ပါး
ရာဇာဓိပတိ မေတ္တာစာ၊ ရာဇာဓိပတိ၊ စသည်ဖြင့် များစွာ
ရှိကုန်သေး၏။ ထိုစာအပေါင်းတို့တွင် ဤမင်္ဂလသုတ်ပျို့သည်
လည်း တကျမ်းတဖွဲ့ဖြစ်လေတော့သည်။

မင်္ဂလသုတ်ပျို့ကိုဝေဘနိချက်။

ပျို့ဟူသောဝေါဟာရ။

“ပျို့”ဟူသော ဝေါဟာရသည် နှုပျို့ခြင်း၊ ပျို့အနုခြင်း၊ ပြည့်စုံကောင်းမွန်ခြင်း၊ ကွန်းပခြင်း၊ နှစ်သက်ကြည်လင်ခြင်း.....ဝသော အနက်တို့တွင် ဤ၌ ကြည်လင်နှစ်သက်စေခြင်းအနက်၌ ဖြစ်၏။ ဖတ်ရှု ကြားနာသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ကြည်လင် နှစ်သက်စေတတ်သော ကဗျာ စာမျိုးဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုကြောင့် “ပိန”သဒ္ဒါမှ “ပိ” “ပိ” မှ “ပျို့” ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံဆကြကုန်၏။ ပိနကို မနိပိနေးတိတိပျို့-ဟုဝိဂြိုဟ်ပြုကုန်၏။ စိတ်နှလုံးကို နှစ်သက် စေတတ် သောကြောင့် ပျို့မည်၏ဟူလို။ ၊

ပျို့ရေးလေ့ရှိသော အကြောင်းအရာ။

ပျို့သည် လက်ဝဲသွား ကဗျာမျိုး၌ အပါအဝင် ဖြစ်သည့် ပြင်၊ အသွားခြင်း (စပ်ပုံခြင်း)လည်းတူ၏။ သို့သော် လက်ဝဲ ဖြင့်ကြီးကျယ် ခန်းနားသော အကြောင်း အရာများကိုသာ မက၊ အတိုချုပ် သေးငယ်သော အကြောင်းအရာများ ကိုလည်း စပ်ဆိုလေ့ရှိသေး၏။ ပျို့ဟူသောအမည်ဖြင့်ကား အဖြစ်အပျက်(အဋ္ဌပ္ပတ်)မျိုးကိုဖြစ်စေ၊ ပညာချင်တမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေ၊ ရှည်လျှော့စွာ စပ်ဆိုလေ့ရှိ၏။ ဤမျှသာကွဲပြား၏။ ။

အင်းဝ ခေတ်ပျို့များ။

မြန်မာ ကဗျာ ပျို့စာပေ များစွာ တို့တွင် အင်းဝ ခေတ်၌ ကန်တော်မင်းကျောင်း ဆရာတော်၊ ရှင်ရဋ္ဌသာဓု၊

ရှင်သီလဝံသ.....စသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ရေးသားခဲ့သည့် လောကသာဓုပျို့၊ ကိုးခန်းပျို့၊ ပါဠိခန်းပျို့၊ စသည်တို့ကို ယခုအခါ အဦးဆုံးပျို့များ အနေဖြင့် တွေ့မြင်ကြရ ကုန်၏။ ထိုထက်စောသော ပျို့များကိုကား မတွေ့ရသေးပေ။ ပေါ်ဘူးသော်လည်း ပျောက်ပျက်၍ ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် လုံးဝ မပေါ်ဘူးသေးသောကြောင့် ဖြစ်စေ မတွေ့ရခြင်း ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟု နှစ်မျိုးနှစ်စားယူဆနိုင်ကုန်၏။ ၊

ထိုတွင် အင်းဝခေတ်ပေါ် ပျို့များကို နောက်နောက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် များစွာ အဓိပ္ပာယ်ကြံရ သည်သာ မက၊ ထိုအင်းဝခေတ်ပေါ် အဟောင်းဆုံးပျို့များကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် နော်ပေါ် ပျို့များကိုလည်း ယနေ့တိုင်မတွေ့မြင်ရသေးပေ။ ၊

ကုန်းဘောင်ခေတ်ပျို့များ။

ကုန်းဘောင်ခေတ်၌လည်း ပျို့များကို ရေးသားလေ့ ရှိပေ၏။ သို့သော် ထိုပျို့များသည် တမျိုးတမည် သုံးခြားကြသော်လည်း အင်းဝခေတ် ပျို့များကို မလွှမ်းမိုးနိုင် ကြကုန်။ ကဗျာမျက်စေ့ဖြင့်ကြည့်လျှင် အင်းဝခေတ် ပျို့များက ယနေ့တိုင် ပျို့လောကတွင် လွှမ်းမိုး လျက် ရှိနေ သေးသည်ကို တွေ့ရပေ၏။ [ထိုသဘောများ ပေါ်လာအောင် ဤ၌ အကျယ်တဝင့်မပြောဘဲနိဿာပေ။]

ဘကြီးတော်လက်ထက်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘကြီးတော်ဘုရား { ၁၁၈၁-၉၉ } လက်ထက်တော်၌ ရဟန်း ပညာရှိ၊ လူပညာရှိ၊ အများထွက်ပေါ်ခဲ့ပေ၏။ ထို့တွင် ယခု-ဒုံးရွေးဆရာတော်ဘုရား

သည်လည်း ထင်ရှား ကျော် စောသော ရဟန်းပညာရှိ အပေါင်းတို့တွင်တပါးအပါအဝင် ဖြစ်တော်မူ၏။

မိုးရွေးဆရာတော်တရားသည် မှန်နန်း ရာဇဝင်တော်ကြီးကို ရေးသားသောအဖွဲ့၌ ပါဝင်တော် မူခဲ့ပေ၏။ ထိုဆရာတော်ကြီး၏ဗဟုသုတ ချေဖြစ်တော် မူပုံကို သမန္တဝက္ခုဒ္ဓိပနိ ကျမ်းကြီး တကျမ်းကပင် များစွာ သက်သေခံယူက်ရှိပေ၏။ သမန္တဝက္ခုဒ္ဓိပနိကျမ်းကြီးသည် ထိုဆရာတော် ရေးသားသော ဝာပေတို့တွင် အထင်အရှားဆုံး အကျော်စောဆုံး ဝာပေတရပ်အဖြစ် ယနေ့တိုင် တည်ရှိနေပေ၏။ ရာဇောပါဒ.....ဝသည်တို့သည်လည်း ထင်ရှားပါ၏။ သို့သော် သမန္တဝက္ခုဒ္ဓိပနိလောက မထင်ရှားသေးပေ။

မိုးရွေးဆရာတော်၏ပျို့များ။

ထိုဆရာတော် စီရင်သည့် ပျို့များသည် ဗဟုသုတများစွာတို့ဖြင့် ပြွမ်းလျက်ရှိကုန်၏။ ကုသပျို့၊ ဥတိန္ဒပျို့.....ဝသည်တို့ကို ကြည့်သျှင် ယခုခေတ်၌ မသိဒေဝ လင်္ကာသည် မဟာသုဘကာရီ (အကြာအမြင်များစွာကို ပြုနိုင်သောကျမ်း) ဟူသော အမည်ကို ခံယူထိုက် သကဲ့သို့ ထိုအခါက ဗဟုသုတပျို့ ကျမ်းကြီးများသွယ်ဖြစ်ကုန်၏။ တနည်းအားဖြင့် ထိုဆရာတော်၏ ပျို့များသည် (ကဗျာအရသာ)တည်းဟူသော ဟင်းအိုး၌(ဗဟုသုတ-အရသာ)တည်းဟူသော ဆားတို့ကို များစွာထည့်သွင်း ဝပ်ဆိုလေ့ပြုတော်မူသည်ကို တွေ့ရ၏။ တတ်ကြပါစေ၊ မှတ်ကြပါ

ဝေ.....ဟူသောဆရာတော်ကြီး၏ မေတ္တာ, ကရုဏာ အရိပ် အရောင်များပင်ဖြစ်ပေရာ၏။

တနည်းအားဖြင့် ဆရာတော်၏ စာများသည် ဒုတိယ နှစ်ဒေ၏စာများလောက် ကာရန် အသတ်အစပ် ပြေပြစ်မှု၊ စကားလုံးပြောင်မှု၊ စိတ်ကူးစိတ်သန်း၊ ဆန်းကြယ်ကွန်ညွန့်မှု၊ စိတ်နှလုံးကို ထိခိုက်စေမှု.....စသော ကဗျာ အနုသာများ မပေါ်လွှပေ။ ဗဟုသုတကား ဒုတိယ နှစ်ဒေ ထက် သာကောင်းသာပေသိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာတော်၏ စာများကိုကြည့်လျှင် ဤအနုသာထက် ဗဟုသုတအနုသာ ကို ပိုမို ခံစား ရပေ၏။ သိသာအောင် ဥပမာ ပြုရလျှင် ဆရာတော်၏ဤများသည် လှပသောအမျိုးသမီးရုပ်ကို ရေး သားရာ၌ အဘိုးတန် ခုတနာများကို များစွာ တပ်ဆင် ထားသကဲ့သို့ရှိပေ၏။

မင်္ဂလသုတ်ပျို့။

ယခုမင်္ဂသုတ်ပျို့၌ကား ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်များ များအဖို့ ရည်ရွယ်ဟန် တူသည့်အတိုင်း ရှိ ထား သော ဗဟုသုတများကို အချက်အလက်များစွာတို့၌ သွန်ချတော် မမူမိစေရန် နိဂုံးကိုထည့်ပါမှ ၁၆-ပိုဒ်နှင့် အပြီးဖြစ်အောင် များစွာချုပ်တည်း၍ ရေးသားတော်မူရဟန်ရှိ၏။

ဤပျို့(၁) ဆရာတော်၏ဗဟုသုတများကို မသိမသာ သာလျှင်ထည့်သွင်း စပ်ဆိုတော်မူထားသော သဘောများ ကို၎င်း၊ (၂) အလွန် အားစိုက် ရေးသားတော်မူဟန် မရှိ သော သဘောများကို၎င်း တွေ့ရပေ၏။

ကျွမ်းဝန်များ၌ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးသည် (၁) အရှေ့ဘက်၌ ငွေရောင်၊ (၂) အနောက်ဘက်၌ ဖလ်ရောင်၊ (၃) တောင်ဘက်၌ ဖြူရောင်၊ (၄) မြောက်ဘက်၌ ရွှေရောင်လွှမ်းလျက်ရှိပုံများကို ဖော်ပြကုန်၏။ ထိုသဘောများကိုလည်းပါဝေလို၏။ သိကြားမင်းသည်မြင်းမိုရ်တောင်မင်း၏ အရှင် ဖြစ်ကြောင်းများကိုလည်း ထိုသဘော များနှင့် “ဟပ်”မိစေလိုသော်မူဟန်ရှိ၏။ ထိုအကြောင်းအရာများကို အကျယ်တဝင့်အားဖြင့် တိုက်ရိုက် ဝပ်ဆိုဖော်ပြတော်မမူပေ။ မသိမသာအားဖြင့်.....

အပို၌ ၆-၌ “ရွှေ - တိန်သာ”

၇-၌ “ငွေ - တိန်သာ”

၈-၌ “ဖြူ - တိန်သာ”

၉-၌ “ဖလ် - တိန်သာ”

ဟူ၍။ တဖန် ၁၀, ၁၁, ၁၂, ၁၃ တို့၌အစဉ်အတိုင်း.....

“ရွှေရောင်ဂီရိန်”

“ငွေရောင်ဂီရိန်”

“ဖြူရောင်ဂီရိန်”

“ဖလ်ရောင်ဂီရိန်”

ဟု အသီးသီး အစ, ၁၁ ဝပ်ဆိုတော် မူသည့်ပြင် ၁၄-, ၁၅ နှစ်ပိုဒ်တို့၌ နှစ်ပါးတို့စီ.....

“ရွှေ, ငွေရောင်ရှိန်” ဟူ၍၎င်း

“ဖြူ, ဖလ်ရောင်ရှိန်” ဟူ၍၎င်း

ဝပ်ဆိုတော်မူ၏။ နိဂုံး (နောက်ဆုံး) အပို၌ကား.....

ရွှေ၊ ငွေ၊ မြဲ၊ ဖလံ၊ ရောင်လေးတန်ဖြင့်.....ဟု လေးပါး
လုံးဝပ်တော်မူသည်ကိုတွေ့ရ၏။

မာပိန်ငယ်အကူး အပြောင်း၊ ဝါကျ အကူး အပြောင်း၊
အမိပ္ပိယ အကူးအပြောင်းတို့၌ ရှင်းလင်း ပြေပြစ်မှု မရှိလှ
သည်ကို၎င်း၊ အချို့နေရာများ၌ မင်္ဂလသုတ်အဋ္ဌကထာ နှင့်
တိုက်ရိုက်ထိသိသာသောကြိုး ဆန့်ကျင်နေသောအချက်များ
ကို၎င်း တွေ့ရခြင်းအားဖြင့် အလွန်အားစိုက်ရေးသားတော်
မူဟန်မရှိဟုထင်မှတ်စရာရှိ၏။ ၊

ဤပျို့ကိုသင်ရခြင်းကြောင့်။

ရှေးအခါက မင်္ဂလသုတ် ပါဠိတော်နှင့် အနက် များ၊
အမိပ္ပိယများကိုသာ သင်ကြားလေ့ ရှိသည်ကို မြန်မာဘာ
သာအားဖြင့် အလွယ်တကူ သင်ယူနိုင်ကြစေရန် ဟူသော
ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၎င်း၊ မြန်မာဘာသာအားဖြင့် သင်ကြား
ရာ၌လည်း ပျို့ကဗျာဖြင့် သင်ကြားလျှင် အခြေတမ်း နှုတ်
တက်ဆောင်ထားနိုင်လိမ့်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်
၎င်း၊ ဤပျို့ကို ရေးသား စီရင်တော်မူဟန်ရှိ၏။ ၊

ဤပျို့ကိုသင်ကြားရခြင်းကြောင့် ၃၀-ဖြာမင်္ဂလာတရား
တော်ကို အလွယ်တကူနားလည်နိုင်ခြင်း၊ ၃၀-ဖြာမင်္ဂလာ
တရားတော်ကို ကျက်မှတ် လေ့လာရင်း အသတ်၊ အစပ်
သဘောများကိုနားလည်နိုင်ခြင်း၊ ထိုမင်္ဂလာ ၃၀-ဖြာတို့
ကို လိုက်နာ ကျင့်ဆောင် ခြင်းကြောင့်၊ လောကီ၊ လော
ကုတ္တရာ အကျိုးများစွာ ခံစား ရရှိနိုင်ခြင်း ... စသောအကျိုး
များကိုရနိုင်ကုန်၏။

မုံရွေးဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မင်္ဂလသုတ်ပျို့စာကိုယ်။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ရွှေ

မဟာပရမေ၊ ငါးရန်ကြွေလျက်၊ ကိုးထွေ
၁ လက်ယံ အရဟံ ထွတ်ချာ၊ မဟာသမ္ဗုဒ္ဓ၊
ဥာဏပွင့်၍၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဟု၊ တေဇ
ပြန့်ပြော၊ သုဂတောနှင့်၊ လောကဝိဒ္ဓ၊ ပြင်သူပေးဆုတ်၊
အနုတ္တရ၊ လူထိုမျှကိုဆုံးမနိုင်စွာ၊ လိင်မတတ်ကြူး၊ လှည်း
ယာဉ်မှူးဟု၊ အထူးမှတ်ချ၊ ပုရိသဒ္ဓ၊ သာဓုထိ၊ ကျော်ရှိန်
ညိဏ်၊ / ဒိဋ္ဌိမာန၊ ပါပဋေးထု၊ နတ်နှင့်လူကို၊ သုံးဆူငါးမျှ၊
ကင်းလွတ်ထအောင်၊ ဟောပြုတတ်စွာ၊ ဩတ္တပညတ်၊
လေးရပ်သစ္စာ၊ စိင်ဖြာဖော်ပြ၊ ဗုဒ္ဓမည်သာ၊ ဘုန်းခြောက်
ဖြာကြောင့် ဘဂဝါဟူသည့် / အတည်တည်ဖြင့်၊ ရောင်
ခြည်ထောင်ပြည့်၊ ဝန်းပန်းလှည့်သို့၊ နှိုင်းလှည့် ဖက်ကင်း၊
ငေးမင်းအထွတ်၊ နတ်နတ်အချာ၊ ဗြဟ္မာမာတို့၊ ရတနာ
ရောင်၌၊ ဖြတ်တန်ခိုး၏၊ စက်မွန်နှစ်စုံ၊ ထီးဖြူကို၊ ထိပ်အုံ
ကာမိုး၊ ရှိဇ္ဈယ်ခိုး၏ / ကိုးနှင့်ခြောက်သွယ်၊ အန္တရာယ်
လည်း၊ ပျောက်ပြယ်ရှင်းလျက် / ရာသက်မိပ်ငြိမ်၊ စည်းစိမ်
ချမ်းသာ၊ ပညာ၊ ဗလ၊ ယသ၊ ကိတ္တိ၊ သမ္ပတ္တိနှင့် / သိဒ္ဓ္ဌ၊ လာဘ၊
မြတ္တဝရံ၊ သုခံ၊ စောဂ၊ တေဇ၊ ဇေယျာ၊ ဗိန္ဒာယော၊ ဣဋ္ဌ
ဖလံ၊ စက္ကံ၊ သီရိ၊ ဣဒ္ဓိ၊ ပဏ္ဏ၊ ပါမောက္ခဟု၊ ကုသလရှိန်ဝေ
အာနုဘော်သည်၊ နှိုင်းလျော်ရွှေလင်္ကာစေသောပ်။ ။

ရတနာထွတ်ခေါင်၊ မိတည်းနောင်သည်၊

၂

ရွှေညောင် ဗုံဗွဟော၊ ပလ္လင် ငွေခွံ၊ သုံးထွေ
မင်္ဂလာဏ်၊ လေးတန်သစ္စာ၊ ငါးဖြာမာရ်

အောင်၊ ခြောက်ရောင်လင်းချဲ့၊ ရန်မျိုးဖွဲ့လျက်၊ လေးဆွဲ
ငါးပါး၊ ဒီဃာယုဂေယျာ၊ ရှစ်ဆယ်မြောက်၊ ပြည်ကျော်သာ
ယာ၊ ကုသိနာဌ၊ မင်္ဂလာရပုံ၊ အင်ကြွင်းဝံ့က၊ ရွှေဘုံသာ
ခန်း၊ အမြိုက်နန်းကို၊ ခံမြန်းသည့်နောက်၊ လေးလမြောက်
တွင်၊ ပြိုင်ထောက်မခို၊ ရာဇဂြိုဟ်၏၊ နဂိုရ်အရှေ့၊ လက်
ယာကွေ့တွင်၊ မြေငွေ့မှောင်မှောင်၊ စိမ်းလဲပြောင်သာ၊
တောင်ဝေဘာရ ပဗ္ဗတဌ၊ ရတနအတ်၊ ငင်းငင်းညိမျှ၊ မဏိ
ရောင်လျှပ်၊ ရွှေမဏ္ဍပ်ငယ်၊ သွယ်တပ်မျက်ရှင်၊ ရွှေပလ္လင်
ထက်၊ ရွှေဆင်စွယ်ယာ၊ သုံးသင်္ကိုင်နေ၊ ဣန္ဒြေတည်စွာ၊
အနန္တာအား၊ မဟာကဿပ၊ ရွှေနှုတ်ဟချို၊ မင်္ဂလသုတ္တန်၊
ထူးမြတ်လွန်ကို၊ ဘဂဝန်မြတ်စွာ၊ ဘယ်အံ့ခါတွင်၊ ဘယ်
ရွာဘယ်မြို့၊ ဘယ်သူတို့က၊ ဘယ်သို့မေးလှာ၊ ဘယ်ခြင်း
ရာဖြင့်၊ အခါနေည၊ ဟောလေရဟု၊ ထင်ပြသိလို၊ မေးမိန့်ဆို
သည်၊ သံချိုဝေဝေ ရွန်းရွန်းတည်။

၃

မြတ်ရဟန္တာ၊ ရံ့ငါးရာ နှင့်၊ ရှင်မဟာ
ကဿပ၊ ပျဉ်းပြသော်၊ တုရားညီမွန်၊ ရှင်
အာနန္ဒက၊ တုံ့ပြန်စကား၊ မှတ်သားစွဲပိုက်၊

ကျွန်ကြား လိုက် ၏၊ မှတ်ပိုက်ဆောင်ထ၊ သမယကား၊
လောကတန်ခိုး၊ မြတ်ဆုံးစွန်သည်၊ အလွန်သုခလှ၊ ကော

သလဟု၊ ရဋ္ဌသီရိ၊ သာဝတ္ထိန္ဒ၊ ပြည်ကြီးလက္ခဏာ၊
 ကြွယ်ဝစွာသား၊ အနာထပိဏ၊ ကျော်ရှိနုထွန်းတောက်၊
 တည်ထားဆောက်သား၊ ရွှေကျောက်ရောင်၌၊ ဇေတပန်
 ၌၊ လေးတန်ယာပိုက်၊ နေသောကြိုက်တွင်၊ ဆူလှိုက်ဂုဏ်
 အင်၊ ထောင်မပေါ်၊ ကျော်စောလှ၊ သုခသဒ္ဓုတ်၊ မည်းစိမ်းမြတ်
 နှင့်၊ အညတြ၊ နတ်ဒေဝကို၊ ဖာဗဇစေဟန်၊ နတ်တမန်
 လည်း၊ ညဉ့်သန်ကောင်၊ ဆင်း၍လာသျှင်၊ ကိုယ်ပို၊ ကိုယ်
 ရောင်၊ ပင်းပင်းပြောင်သော်၊ မှောင်ပျောက်၍ကွာ၊ ရတနာ
 စံလှော်၊ ကျောင်းတော်အလုံး၊ ရွှေရောင်စိုး၏၊ ရွှေတုံးဝှေ့
 ယောင်၊ ထိုနတ်မောင်လည်း၊ တုန်းခေါင်ယှာ၊ ခြောက်ဖြာ
 ပြစ်လွန်၊ ကေမန်-က၊ ထင်စွန့်အချာ၊ ခိုသေစွာဖြင့်၊ ငါ့ဖြာ
 အဋ္ဌသီ၊ လက်အုပ်ချီ၍၊ ဝိဇိသသ၊ ထိုဗန္ဓကား၊ ထပ်တူကပ်
 ရာ၊ မည်ထိုက်စွာအောင်၊ ဂါထာသံချို၊ ရွတ်ဆိုပူဇော်၊ မေး
 ယျောက်လှာသည်၊ ချက်နှာ၌ နှစ်နှစ်လန်းလန်းတည်း။

၁ သီရိပရိတ္တမ၊ ယဝဇ္ဇာ၊ ထင်ပေါ်
 ၄ ကောင်းပိတ်၊ ခြုံသရိယ၊ အာမဟူသည်၊
 ခြောက်ဆူ တန်ခွန် တုန်းတော်ချွန်သား၊
 ဘဝန်မြတ်စွာ၊ စောထွတ်ချာ၊ ချားစွာနုတ်လှ၊ မျိုး
 လေးဆူတို့၊ “အဖြူအလွင်၊ သန့်စင်ကဲးလွန်၊ နောက်မပြန်
 သား၊” နိဗ္ဗာန်ခေမာ၊ ပြည်ချမ်းသာကို၊ ဆိုပါ၊ ဖြင့် ဖြတ်
 ဖြင့်ရာရာ၊ မင်္ဂလာအပြား၊ အပါးပါးကို၊ ဥဏ္ဍာန်အားကိုး
 ကာ၊ ကြံကြံပါသည်၊ ဆွေစစ်ခါမည်၊ နှစ်ပေါင်းလည်ပြီ။

စိတ်ကြည်ညိုရာ၊ သဒ္ဓါခိုင်ခိုင်၊ မကြံနိုင်ခဲ့/ ငါးဆိုင်ရန်နှင်၊
ထွက်သခင်သည်၊ ထိုမင်္ဂလာ၊ မြတ်သွစွာကို၊ ဟောပါစေ
ချင်၊ ရှိဦးတင်သည်၊ ၊ စုံလင် ကျယ်ကျယ် ဝန်း ဝန်း
တည်း။ ၊

၅ ဤသို့လျှောက်လျှင်၊ သုံးလူရှင်လည်း၊
ရှစ်အင်စုံညီ၊ သံတော်ချီ၍၊ ရွှေသီဟ ထုံး၊
စွဲနှလုံးဖြင့်၊ မသုံးသပ်လှ၊ စိတ်ကမပြေ၊ ရွှင်
ဒိတိဖြင့်၊ မိန့်ယှိသည်မှာ၊ ဝတိန်သာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊
သကြားတမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ လျှောက်ဟန်အချ၊ မင်္ဂလာ
အပြား၊ ငါမိန့်ကြားအံ့၊ (၁) တရားမသိ၊ ဒိဋ္ဌိအယူ၊ အမူ
ယွင်းမျှ၊ သူတို့ကိုယ့်အား၊ စီးပွားမရှု၊ ခုတ္တမာန်၊ ပစ္စုပ္ပန်
နှင့်၊ နောင်ဖန်ကောင်းကျိုး၊ မြတ်နိုးမပြု၊ မကောင်းမှုကို၊
ပြုမည်သာပ၊ အားထုတ်ကြသည်၊ ဗာလခေါ်ထိုက်၊ ထို
လူမိတ်ကို၊ ယည်ပိုက် ယှဉ်တွဲ၊ မမှီဝဲလင့်၊ (၂) ငရဲ
ရှောင်ကွာ၊ ပြိတ္တာကင်းကွယ်၊ အပါယ်ကင်းလွတ်၊ လူနတ်
နိဗ္ဗာန်၊ သုံးတန်ချမ်းသာ၊ ရရာမှတ်သိ၊ မြတ်ဉာဏ်ရှိသား၊
ပစ္ဆိမ့်ကို၊ မှီတွဲခိုလော့၊ (၃) သူမိုလ်တကာ၊ ကိုးကွယ်
ရာသား၊ သဒ္ဓါသမ္မုဋ္ဌ၊ ပစ္စေကနှင့်၊ သာမကသဃ်၊ ဆရာ
မိဘ၊ ဂုဏထင်ပေါ်၊ ပူဇော်ထိုက်ငြား၊ သူမြတ်များကို၊
တရားပစ္စည်း၊ ဤနှစ်နည်းဖြင့်၊ သိပ်သည်း ကော် ရော်၊
ပူဇော်ရခြင်း၊ အခင်းအဖျား၊ ဤသုံးပါးကို၊ ယုံမှားကင်း
လွတ်၊ စိတ်နောတ္တိတ်လျက်၊ လွန်မြတ်သွစွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊

သဒ္ဓါကံးလွန်၊ နတ်တမန်သည်။ ၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်ရှာလေ
လေဝင်။ ၊

၆ ရွှေဝတိန်သာ၊ နတ်တို့ရှာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊
 သိကြားတမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ ၊ (၄) လေး
 တန်စက္က၊ ဓမ္မဖြန့်ချိ၊ ခေါ်အပ်တိသည်၊
 ပတိရူပ၊ သင့်လှလျှောက်ပတ်၊ မြင့်မြတ်ဒေသ၊ နေချ
 ခြင်းသည်၊ မှတ်ခင်းတသွယ်၊ (၅) ရှေးယကာလ၊ ရှေး
 ဘာက၊ ပုညဗန္ဓု၊ ဂြိုဟ်ခဲဘူး၊ အထူးယှိလစ်၊ ထိုအဖြစ်
 လည်း၊ စင်စစ်တသွယ်၊ (၆) စင်ကြယ်သီသ၊ အတ္တသဗ္ဗာ၊
 ကိုယ်ကိုသာပျှင်၊ ကောင်းမွန်ညစ်ကြေး၊ ကွာဝေးသန့်
 ရှင်း၊ စောင့်စည်ခြင်းတည်း၊ ယင်းလည်းတသွယ်၊ ၊
 မှတ်ခွယ်သင်ရှား၊ ဤသုံးပါးကို၊ ယုံမှားကင်းလွတ်၊ မိတ်
 နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်သစ္စာ၊ မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကံးလွန်၊
 နတ်တမန်သည်၊ ၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်ရှာလေလေဝင်။ ၊

၇ ငွေဝတိန်သာ၊ နတ်တို့ရှာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊
 သိကြားတမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ ၊ (၇) အ
 လွန်ကံးမှု၊ ဗာဟုသစ္စ၊ သုဘိန္ဒာ၊ ဘာ
 ဝနာဟု၊ များစွာမှတ်သား၊ အကြားအမြင်၊ ဥာဏ်အင်၊
 တိုးပွား၊ များသည်တကြောင်း၊ (၈) ကောင်းတုံလတ်၊
 ပါပဝရ်မှ၊ ကင်းလွတ်သမျှ၊ သိပ္ပကံးမြတ်၊ အတတ်ထူးလည်း၊
 တတ်သည်တကြောင်း၊ (၉) ပျော့ပျောင်းနှလုံး၊ ကိုယ်နှုတ်

သုံး၍၊ ဆုံးမနိုင်သည်၊ တွင်မည်တကြောင်း၊ (၁၀) လူအပေါင်းတို့၊ နတ်စောင်း ကီးဣာ၊ ထို့ပမာသို့၊ နားမှာဝင်စေ၊ အနေသင့်များ၊ ကောင်းစွာပိုင်းခြား၊ စကားသံမျိုး၊ ပြောဆိုရခြင်း၊ အခင်းတကြောင်း၊ ပေါင်းလတ်တုံငြား၊ ဤလေးပါးကို၊ ယုံမှားကင်းလွတ်၊ စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်စွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကံးလွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်ရှာလေလေဝံ၊ ၊

မြဝတီနိဿ၊ နတ်တို့ရွာက၊ ဣန္ဒဝဒေဝ၊
 ဝိကြားတမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ (၁၁) ယုဂနိ
 တောင်ညို၊ မြင်းရိပ်ကေ၊ ရုဏ်ကြီးလှသား၊
 မိဘမည်သေ၊ ဘေတဘီတု၊ ဤနှစ်ခုကို၊ ဥပဋ္ဌာန၊ တုပ်ကွဲမြတ်လေး၊ စာဦးပေး၍၊ ကျေးမွေး နိုင်စေ၊ (၁၂) လူ
 ဖြစ်လေမှု၊ သူတော်တကာ၊ ကျင့်ရာမှတ်သား၊ ဝတ်
 ငါးပါးဖြင့်၊ သားမယားကို၊ ဆဲဆိုစေင်းရိပ်၊ မနှိပ်စေက်၊
 နှိုက်နှိုက်ပစ္စာ၊ ပြစ်မရှာဝံး၊ ကောင်းစွာ ကျင့်လေ၊ (၁၃)
 စိတ်နေဖြောင့်ဖြောင့်၊ သတိစောင့်လျက်၊ နှောင့်နှက်လေ
 ဘွယ်၊ ပုကြီးငယ်ကို၊ လွဲပယ်ခွါမှု၊ ရှောင်ရှားရှုလျက်၊ ပြုရ
 ခြင်းသည်၊ ကြံစည်မှတ်သား၊ ဤသုံးပါးကို၊ ယုံမှားကင်း
 လွတ်၊ စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်စွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါ
 ကံးလွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်ရှာလေ
 လေဝံ၊ ၊

မင်္ဂလာသုတိယျို ★ အခြေ

၉ ဖန်တိန်သာ၊ နတ်တို့ရွာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊
သိကြားတမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ (၁၄) အနွှံ
ပါနံ၊ ဃာရံ၊ ယာနံ၊ ယာနံ၊ ယာနံ၊ ယာနံ၊ ယာနံ၊

ဂန္ဓာသေယျော၊ ပဇ္ဇိပေါစ၊ ဒဿတ္ထ၊ ကောသလ၊
ဟူသည်၊ အလှူကံကျေး၊ ပေးချင်းသည်၊ တပါးမည်၏၊
(၁၅) ငါးမည်သီလ၊ သုံးသုစနိတ်၊ နှစ်မြိုက်မှတ်သား၊
တရားကောင်းဖြင့်၊ ကျင့်ချင်းသည်၊ တပါးမည်၏၊ (၁၆)
မျိုးမည်စင်လေ၊ အဆွေချင်းချာ၊ ဥတကာကို၊ ဥဒ္ဓါဒါး၊
ပေးခြင်းထောက်ပံ့၊ ချီးမြှင့်ခြင်းသည်၊ တပါးမည်၏၊ (၁၇)
လှပြည်ရပ်ဆစ်၊ အပြစ်ရောက်မှတ်၊ ငယ်စေကြီးစေ၊ နိုးဝေး
စေတော့၊ ရှောင်သွေကွာမှု၊ ဥတကာဖြင့်ချစ်၊ ပြုချင်းသည်၊
တပါးမည်၏၊ လှပြည်ထင်ရှား၊ ဤလေးပါးကို၊ ယုံမှား
ကင်းလွတ်၊ စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်သွစွာ၊ မင်္ဂလာဟု
သဒ္ဓါကားလွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန် စွဲမှတ်ရှာ
လေလောက၊ ၊

၁၀ ရှေ့ရောင်ရှိန် ဖြတ်တိန်သာ၊ နတ်တို့ရွာ
က၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊ ရာဇာမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ ၊
(၁၈) ဆယ်တန်ပါပ၊ သာဓုဒ္ဓါ၊ ကာယ
ဝစိ၊ ဤနှစ်ပါးဖြင့် ရှောင်ရှားခြင်းသည်၊ တပါးမည်၏၊
(၁၉) ဆယ်မည်သဘော၊ ပါပဇော၊ မနောဒွါရ၊ ရက္ခိတ
ဖြင့်၊ ဝေးစွဲကြံ့၊ မယဉ်ပါးခြင်း၊ ရှောင်ကွင်းကျင့်ခဲ့၊
လုံ့လကြိုးလော၊ (၂၀) ယစ်မျိုးဆယ်ပါး၊ သောက်စား

ယွင်းလစ်၊ ထိုကျင့်ညစ်ကို၊ ပယ်ပစ်ရှောင်ကွင်း၊ စောင့်
ရှောက်ခြင်းကား၊ တပါးခေါ်ဆို၊ (၂၁) ကုသိုလ်ကမ္မ၊ ဓမ္မ
သိင်္ဃန္ဓာ၊ ဖြတ်လေ့၌၊ မမေ့မလျော့၊ မပေါ့တုံလျှင်း၊
ယင်းလည်းတခြား၊ ဤလေးပါးကို၊ ယုံမှားကင်းလွတ်၊
စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်လှစွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကဲ့
လွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်ရှာလေလေဝံ။ ။

၈၁ ငွေရောင်ဂီရိန်၊ မြတ်တိန်သာ၊ နတ်တို့
ရွာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊ ရာဇာတမန်၊ မောင်နတ်
မွန်၊ (၂၂) ဆုံးစွန်ကျော်ကြား၊ မြတ်ဘုရား
နှိဋ္ဌ၊ တရားသင်္ဃာ၊ ဆရာမိဘ၊ စိုးရသခင်၊ အရှင်ဂုဏ်ထူး၊
ကျေးဇူးဌာပေ၊ သူမြတ်တော်ကို၊ ရိုသေဂါရဝ၊ ပြုအပ်လှ၏၊
(၂၃) နှိမ့်ချထိုက်စွာ၊ နေရာကာလ၊ အိပ်ရာစသည်၊ ပြော
ထစကား၊ အသွားအလာ၊ အရာရာ၌၊ နိပါတဖြင့်၊ နှိမ့်ချ
အဖြေ၊ မှန်ကိုခွဲသော၊ (၂၄) ရောင့်ရဲသိပ်သည်း၊ ပညာ
တည်း၍၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ ရာမရာကို၊ ထောက်ညှာဆိုင်တွဲ၊
ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းလော၊ (၂၅) တင်ခြင်းလွန်
ကျူး၊ ထိုကျေးဇူးကို၊ အထူးသိစေ၊ (၂၆) ခွဲဝေစိပ်ဖြာ၊
အခဲမှတ်သား၊ သိသောအားဖြင့်၊ တရားပေစာ၊ မှတ်နာ
ရခြင်း။ ။ အရင်းအဖျား၊ ဤငါးပါးကို ယုံမှားကင်းလွတ်၊
စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်လှစွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကဲ့
လွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန် စွဲမှတ်ရှာလေလေဝံ။ ။

၁၂

မြရောင်ဂီရိနိ၊ မြတ်တတိနိသ၊ နတ်တို့ရွာ
 က၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊ ရာဇတမနိ၊ မောင်နတ်မွန်၊ ။
 (၂၇) နှိန်းရန်ပုံ၍၊ ပထဝီသည်၊ မည်မ
 ညွတ်၊ ယုတ်မြတ်ကောင်း၊ သွန်းလောင်းတွာလည်း၊
 ခြင်းရာမခြား၊ မဖောက်ပြားသို့၊ တရားခန္တိ၊ သည်းခံ၍
 လော၊ (၂၈) ပါချီခန့်ညောင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၊
 မကောင်းရာပြင်၊ ကောင်းရာသင်၍၊ ယူငင်ပြုလတ်၊ စကား
 မြတ်ကို၊ စွဲမှတ်ခံနာ၊ တည်စေရာ၏၊ (၂၉) သဏော
 ဗြာဟ္မဏ၊ ဘိက္ခုဝသည်၊ နာမခေါ်ညွှန်း၊ ရဟန်းရသေ၊
 ဟူသရွေ့ကို၊ ဖူးတွေမြော်၍၊ ကြည်ညိုလည်း၊ တရမတ်
 လော၊ (၃၀) သိစေအခါ၊ ပညာရှိထံ၊ တရားသံကို၊ နာခံ
 ဆွေးနွေး၊ မေးမြန်းပြောဟော၊ နှိုးနှောကုန်ရာ၊ အင်္ဂ ပိုင်း
 ခြား၊ ဤလေးပါးကို၊ ယုံမှားကင်းလွတ်၊ စိတ်နေညွတ်
 လျက်၊ လွန်မြတ်ငှစွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကံလွန်၊ နတ်
 တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်နှာလေလေဝပ်၊ ။

၁၃

ဖန်ရောင်ဂီရိနိ၊ မြတ်တတိနိသ၊ နတ်တို့ရွာ
 က၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊ ရာဇဟမနိ၊ မောင်နတ်မွန်၊ ။
 (၃၁) ညွှန်တဏှာဝ၊ သံယာဓမ္မ၊ ထွက်ချ
 လွယ်ကြောင်း၊ ချည်ဆုတောင်း၍၊ ထုံးကျောင်းကိုယ်နှုတ်၊
 ဥပုသ်သီတင်း၊ မြူးခြံခြင်းဖြင့်၊ ဖြေငုံစင်းစွဲသုံး၊ နှလုံး မ
 ကျန်း၊ ကျင့်တန်းမှန်စွာ၊ စောင့်စည်းရာ၏၊ (၃၂) လေးပြာ
 ဗြဟ္မ၊ ဝိဟာရကို၊ သဗ္ဗသတ္တ၊ သတ္တဝါပေါင်း၊ ပို့သွန်း

လောင်း၍၊ လေးကြောင်းဖြူဟူ၍၊ ပွားစိမ့်စိလေး (၃၃)
 သိုထိုဓမ္မ၊ ဝဋ်သုံးပကား၊ နက္ခသစ္စာ၊ တဏှာလောဘာ၊
 သမုဒယသစ္စာ၊ ခေမာအမတ၊ နိဗ္ဗာနကား၊ နိရောဓသစ္စာ၊
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ အစယှိသည်၊ ခြားဘိမှန်စွာ၊ အင်္ဂါခေါ်တွင်၊ မဂ္ဂင်
 ရှစ်ပါး၊ မင်္ဂလေးပါးကား၊ တရားအနု၊ မဂ္ဂသစ္စာ၊ လေးဖြာ
 ဘောဒ၊ အနိယန္တယရာ၊ သစ္စာလေးအင်၊ သိမြင်ရဟန်၊ တပါး
 မှန်၏။ (၃၄) နိဗ္ဗာန်သိမြောက် လမ်းကောင်း သျှောက်၍၊
 ချက်မှောက်ပြုခြင်း၊ သန့်ရှင်းပိုင်းခြား၊ ဤလေးပါးကို
 သံမှားကင်းလွတ်၊ စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ် ဟူစွာ၊
 မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကြီးလွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွာမှတ်
 ရှာလေလေဝံ။ ။

၁၄

ရွှေဓမ္မရောင်ရှိန်၊ ဝင်းပင်းထိန်သား၊ မြတ်
 ဝတိန်သာ၊ နတ်တို့ရှာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊ မာဃာ
 တမန်၊ မောင်နတ်မွန်၊ (၃၅) ပြောင်းပြန်
 ရောနှော၊ အလာဘောနှင့်၊ လာဘောတူကွ၊ အယသနှင့်၊
 ယသမှတ်ကြံ၊ သုခံနက္ခ၊ နိန္ဒပသံသာ၊ ရှစ်ဖြာလောကဓံ၊
 ဆက်ဆံရစ်ရှေ့၊ ကြို့လေတွေလည်း၊ ခါရွှေမချန်၊ မတုန်
 မထုပ်၊ စောင့်ချုပ်မယ်၊ မတိမ်းမပြု၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊
 နဂိုတည်ကြည်၊ စိတ်မြတ်သည်လည်း၊ တမည်မင်္ဂလာ၊
 (၃၆) ရောက်ရာရောက်ဆပ်၊ ဘေးရန်ဖြစ်လည်း၊ မညစ်
 မညှိုး၊ မစိုးမရိမ်၊ ချမ်းမြတ်ပေသူ၊ စိတ်ကိုမူလည်း၊ ဖြူသည့်
 မင်္ဂလာ၊ မှတ်လေရာ၏။ (၃၇) တဏှာတပ်ချက်၊ ရမက်

ကွာကင်း၊ ထိုအခြင်းလည်း၊ သန့်ရှင်းမင်္ဂလာ၊ (၃၀)
 ဘေးမှကွာ၍၊ ချမ်းသာရဟန်၊ နိဗ္ဗာန်ရသူ၊ နတ်လူမြီဟွာ၊
 မင်္ဂလာမည်၊ ဖြုတ်ဟပိုင်းခြား၊ ဤလေးပါးကို၊ ယုံမှား
 ကင်းလွတ်၊ စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်သွစွာ၊ မင်္ဂလာဟု၊
 သဒ္ဓါကံလွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွဲမှတ်ရှာလေ
 လေဝင်။

၁၅

မြဖန်ရောင်ရှိန်၊ ဝင်းပင်းထိန်သည်၊ မြတ်
 ပတ်နိဗ္ဗာန်၊ နတ်တို့ရွာက၊ ဣန္ဒာဒေဝ၊
 မာဃတမန် မောင် နတ်မွန်၊ ပြန်၍
 တွက်ကျုံး၊ ပေါင်းကာရုံးမျှ၊ သုံး-သုံးနှင့်လေး၊ သုံးလေး၊
 လေးတည့်၊ ငါးလေးလေးနောက်၊ လေးပါးသွောက်၍၊
 ရှေ့နောက်တွက်ချေ၊ သင်္ချာဖွဲ့သေဝ်၊ သုံးဆယ့်ရှစ်ဖြာ၊
 မင်္ဂလာကို၊ ကောင်းစွာပြုရ၊ ကျင့်ဆောင်ကမူ၊ ကာလ
 သုံးဖြာ၊ ရှစ်ဖြာအချပ်၊ ခန့်ခပ်သိမ်းပင်၊ လွတ်စင်ချမ်းသာ၊
 ဘေးမျိုးကွာ၍၊ မဟာသောတ္တိ၊ မှန်သွတ်၏ သုခိတ-စစ်၊
 ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ သုံးမည်ဘုံသူ၊ နတ်လူမြီဟွာ၊ သတ္တဝါ
 အား၊ စီးပွားမှန်သွ၊ ဥတ္တမမင်္ဂလာ၊ မှတ်လေရာ၏၊ တောဒိ
 သာနိ၊ ပါဠိအရ၊ အဋ္ဌတိသော၊ စိပ်ဖြာအပြား၊ ဤတရား
 ကို၊ ယုံမှားကင်းလွတ်၊ စိတ်နေညွတ်လျက်၊ လွန်မြတ်သွစွာ၊
 မင်္ဂလာဟု၊ သဒ္ဓါကံလွန်၊ နတ်တမန်သည်၊ မှန်မှန်စွဲ
 မှတ်ရှာလေလေဝင်။ ။

နိဂုံး။

၁၆

ရွှေ၊ ငွေ၊ မြ၊ ဖန်၊ ရောင်လေးတန်ဖြင့်၊ ယု
 ဂန္ဓဇ၊ စသည်မှောင်မှောင်၊ တောင်ချစ်ချစ်၊
 ရေချစ်လွှာ၊ ဝန်းရစ်ကာသား၊ ပဉ္စမာလိနီ၊
 ဂိရိနိသမိ၊ ဝိပတိဏ္ဍိ၊ ကဝိတန်ခွန် နတ်တမန်ကို၊ ဘဂဝန်
 မြတ်စွာ၊ ဟောသော့ခါနို့က်၊ မိစ္ဆာရန်ငြောင့်၊ သန့်ရှင်း
 ဖြေသင့်သား၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ စေ့အောင်မချွတ်၊
 အရဟတ်ဟု၊ အထွတ်ရောက်မှန်၊ မြတ်ဥာဏ်သောတာ၊
 သကဒါနွင့်၊ အနာဂါမိ၊ ကပ်ငြိမိလ်မင်၊ အချက်ချက်ကား၊
 ရေတွက်ခြင်းငှါ၊ တေတ်ရာတည့်၊ ဤစာမင်္ဂလ၊ သုတ္တန္တ
 ကို၊ ဘဝသခင်၊ ကြင်သည်ဆရာ၊ မဟာအရာ၊ နှောင့်ရွှေတွင်၊
 ရမ္မဗိမာန်၊ ဇေတဝန်မည်ရှောင်း၊ သဠေးကျောင်း၌၊ ကိန်း
 အောင်းပျော်ရာ၊ အရိယာဝံသ၊ အာဒိဇ္ဈရံသီ၊ ကောဇာ
 မှီ၊ ထောင်ချီရာချဲ့၊ ကိုးဆဲ့အမှတ် ဝါတော်ကျွတ်ပြီ၊
 ကျော်လွတ်ဆယ်စေ့၊ ပူမင်းနေတွင်၊ ချမ်းမြေ့သာယာ၊
 လေးခါပဟ်ရ၊ ဇေယျာနွင့်၊ နေညှိရဲရဲ၊ ဟင်ဆဲးဆဲးတွင်၊
 အောင်ပွဲးသဘင်၊ အောင်ပန်းဆင်သည်၊ အောင်မင်္ဂလာ
 မြောက်ပြီတည်း။ ။

မင်္ဂလသုတ်ပျို့ စာကိုယ်ပြီး၏။

ဆရာမာဃ၏

မင်္ဂလာသုတ် ချို့ ★ အဖြေ I

၁။ အ ဝိင် ဝိင် အ ဖြေ။

မဟာပရမေ။ ။ (ပါဠိ) မဟာ=ကြီး ကျယ် သော၊ မြင့်
မြတ်သော၊ များသော။

ပရမေ။ ။ ပရမ (ပါဠိ)=မြင့်မြတ်သော။ (တနည်း) အ
လုံး စုံ သော တရားတို့ကို သိနိုင် သော ဥာဏ်
သဗ္ဗညုတဥာဏ် {နောက် “ခြွေ” ဟူသော ကာ
ရန်ကိုငဲ့၍၊ ထောက်၍ “ပရမေ” ဟုဝပ်သည်}။

ငါးရန်ခြွေလျက်။ ။ ဟူသောဝကားအရ ငါးပါးသော
ရန်တို့ကား၊ (၁) ဒေဝပုတ္တမာရ-မာရ်နတ် သား
ဟူသောရန် (၂) ကိလေသမာရ-၁၅၂၂ ကိ
လေသာ ဟူသောရန် (၃) ခန္ဓမာရ-တဖန် ဘာ
သစ်၌ မဖြစ်တတ်သော ခန္ဓာငါးပါး ဟူသောရန်၊
(၄) မစ္ဆမာရ=သေခြင်း တရား ဟူသောရန် (၅)
အဘိသင်္ခါရမာရ-တဖန်ပြုပြင်ခြင်း အားဖြင့် ဘာ

သစ်၌ပစ်ချတတ်သောကောင်းကံ၊ ဆိုးကံ ဟူသော
 ရန်၊ (မာရ်ငါးပါးတို့ကို ဤနေရာ၌ “ရန်” ဟုဆို
 သည်မှတ်လေ)။ ထို့ကြောင့် ကဝိလက္ခဏာ-မည်
 သးပျို့ပျိုး-သတ်ပုံသုံး၌ “အောင်တော်မူဖြိုး၊ ငါး
 မာရ်ပွဲ၊ ရန်ကဲးတို့ဘုရား” ဟု ဝပ်သည်။

ကိုးထွေရုဏ်ပျို့။ ။ ဆိုလတံ့သော ရုဏ်တော် ကိုးပါး
 တို့ကို ဆိုလိုသည်။ “ပျို့” ဟူသော စကား အရ၊
 ကျွန်းဂန်များ၌ “ဘဝဂ်တိုင်” (အာဘဝဂ္ဂ) ဟု
 ဆိုသည်နှင့်အညီ၊ အထက်ဆုံးဘဝဂ်ဘုံတိုင်အောင်
 ပျံတက်၍ ဝပ်သော ရုဏ်ကျေးဇူး ဇ-ပါးဟု ယူရ
 မည်။ “ကိုးထွေရုဏ်ပျို့” အရ-ရုဏ်တော် ဇ-ပါး
 တို့ကို ထုတ်ပြသလိုသောကြောင့်

အရဟံထွတ်ချာ။ ။ စသည်ဖြင့် ဝပ် ဆိုတော်မူ၏။
 အရဟံ (ပါဠိ)=ပူဇော် အသုံးကို ခံတော်မူထိုက်
 သောရုဏ်၊ (တနည်း) အရဟံ=ကိလေသာ ဟူ
 သောရန်သူ အပေါင်းတို့ကို သတ်ဖြတ်တတ်သော
 ရုဏ်၊ (တနည်း) အရဟံ-ဆိပ်ကွယ်ရာ၌ မ
 ကောင်းမှုကို ပြုတော်မူသောရုဏ်၊ ဤသို့စသည်
 ဖြင့် ကျွန်းဂန်များ၌ ကျယ်ပန်းစွာဖွင့်ပြကုန်၏။
 ထွတ်ချာဟူရာ၌ “ထွတ်”ကား “အထွတ်အထိပ်”
 ကိုဆိုလိုသည်။ “ချာ”ကား (ပေါ်ရာဏ)=မြင့်မြတ်

ခြင်းဝသော အနက်တို့၌ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် “အချာ
ပဝရ” ဝသည့်ဖြင့် ရတုချီဝင်သောစကားရှိ၏။

မဟာသမ္ပုဒ္ဓါဥာဏပွင့်ဂါ။ ။ ဟူရာ၌ “မဟာ-သမ္ပုဒ္ဓါ
သမ္ပုဒ္ဓါ-ဥာဏပွင့်ဂါ” ဟု ဆိုလိုသည်။ မဟာ-ကား
(နည်းတူ)သမ္ပုဒ္ဓါ (ပါဠိ) ဤနေရာ၌ “မဖောက်မပြန်
ဟူသောအနက်ကို ယူလေ။ သံ (ပါဠိ)=ကောင်း
စွာ (ဂါ) ကိုယ်တိုင်၊ ဗုဒ္ဓ (ပါဠိ)=ဥာဏ်၊ ပွင့်ခြင်း၊
လင်းခြင်း၊ နိုးကြားခြင်း၊ ဟူသော လေး နက်တို့
တွင် ဤနေရာ၌ “ပွင့်ခြင်း” ကို ယူလေ။ အခြား
အနက်များလည်းရနိုင်၏။ ဥာဏ (ပါဠိ)=ဥာဏ်။
အထိ၊ “ပွင့်ဂါ” ဟူသော စကားကို ထောက်သ
ဖြင့် “ပွင့်ခြင်း” အနက်ကို ခေရာတော် ဘုရားကြီး
က ယူစေလိုကြောင်း ထင်ရှား၏။ အလုံးစုံသော
တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် အမှန်အတိုင်း
ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော အထိဥာဏ်ပွင့်
ကြီး-ဟုဆိုလို၏။ ပွင့်ပုံကို နိကာဏျော်၌ အသေ
အချာ ဖော်ပြ၏။ ခက်ညစ်စွဲစွဲ ထုတ်မပြလိုက်ပြီ။

ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ၊ သမ္ပန္နဟု-။ ။ ဟူရာ၌ ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး၊
ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး၊ စရဏ ၁၅-ပါးတို့၌ ပြည့်စုံသော
ဂုဏ်-ဟုဆိုလိုသည်။

ဝိဇ္ဇာ။ ။(ပါဠိ)=ပေဒင်, အတတ်, ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး, ပညာ ဟူသောအနက်တို့၌ဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး။

(၁) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ။ ။ရှေးဘဝ အဖြစ် အပျက်တို့ကို အကုန်အစင် ဆင်ခြင် သိစွမ်းနိုင်သော ဥာဏ်။

(၂) ဒိဗ္ဗစက္ခ။ ။နတ်မျက်စိ ကဲ့သို့ သိမြင်နိုင်သော ဥာဏ်။

(၃) အာသဝက္ခယ။ ။ကာမာသဝ, ဘဝါသဝ, ဒိဋ္ဌာသဝ, အဝိဇ္ဇာသဝ ဟူသော အာသဝလေးပါး (တရားကိုယ်အားဖြင့်-လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မောဟ ၃ပါး) တို့ ကုန်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော ဥာဏ်။

ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး။

(၁) ဝိပဿနာဥာဏ်။ ။မမြဲခြင်း, ဆင်းရဲခြင်း, အစိုးမရခြင်းဟူသော လက္ခဏာရေး ၃-ပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း။

(၂) မနောမယိဒ္ဓိဥာဏ်။ ။စိတ်ကြံတိုင်း ပြီးစီးမှုကို သိခြင်း။

(၃) ဣန္ဒြိယဉာဏ်။ ။ တန်ခိုးဖြင့် ဖန်ဆင်း နိုင်သော အစီအဆင်ကိုသိခြင်း။

(၄) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်။ ။ ပြုပြီး။

(၅) ပရိတ္တိဇဇာနနဉာဏ်။ ။ သူတပါး စိတ်ကို အထူးသိမြင်ခြင်း။

(၆) ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်။ ။ ပြုပြီး။

(၇) ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်။ ။ နတ်၏ နားကဲ့သို့ ကြားသိခြင်း။

(၈) အာသဝက္ခယဉာဏ်။ ။ ပြုပြီး။

စရဏ။ ။ (ပါဠိ)=ခြေ၊ စရဏ ၁၅-ပါးတို့ကိုကျင်းဝန်များ၌ ခြေထောက်နှင့် တုကြောင်းကို အကျယ်ဖော်ပြကုန်၏။

စရဏ ၁၅-ပါး။

(၁) သီလကို စောင့်ခြင်း၊ (၂) ဣန္ဒြိယကို စောင့်ခြင်း၊ (၃) တောဇဉ်စသည်တို့၌ အဘိုင်း အရှည်ကိုသိခြင်း၊ (၄) နိုးကြားထကြွမှု၌ ယှဉ်ခြင်း၊ (၅)

ပထမသုတ်၊ (၆) ဒုတိယသုတ်၊ (၇) တတိယသုတ်၊
 (၈) စတုတ္ထသုတ် (အင်္ဂါ)တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ (၉)
 ကံစသည်ကို ယုံကြည်ခြင်း၊ (၁၀) သတိ ရှိခြင်း၊
 (၁၁) မကောင်းမှုမှရှောင်ခြင်း၊ (၁၂) ကြောက်ခြင်း၊
 (၁၃) အကြားအမြင်များခြင်း၊ (၁၄) လုံ့လရှိခြင်း၊
 (၁၅) ပညာရှိခြင်း။

[“မင်္ဂလာ”ကို လိုချင်ပြု၍ဖြေဆိုရာ၌ ဂုဏ်တော်တို့
 ကိုသရုပ်သင်္ချာ အနက်အဓိပ္ပါယ်၊ သက်သေတို့ဖြင့်
 ဖော်ပြနေခဲ့သော အလွန် ကျယ်ဝန်း သွားပေလိမ့်
 မည်။ ထို့ကြောင့် ကျဉ်းကျဉ်းသာဖြေအံ့။ ၊]

စာစု။ ။ (ပါဠိ)=အား၊ တန်ခိုး၊ ထွန်းပခြင်း ဟူသော
 အနက်တို့တွင် ဤနေရာ၌ တန်ခိုးကိုဆိုလိုသည်။

ပြန့်ပြော။ ။ (ပေါ်ရာဏ)=ကြီးမားကျယ်ဝန်းခြင်း။

သုဂတောနွှင်း။ ။ သုဂတ (ပါဠိ)=ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့
 လာခြင်း ကောင်းတော်မူသော ဂုဏ်။ တန်ခိုး
 ကြီးမား- ရှေး ဘုရားတို့ ကဲ့သို့ လာခြင်း ကောင်း
 တော်မူသော ဂုဏ်ဟုဆိုလို၏။ (၁၁) ကောင်းသော
 စကားကို ဆိုတော်မူသော ဂုဏ်ဟုဆိုလို၏။ ။ ဤ၌
 (၁) ဟုတ်မှန်၏။ သူကားနောလိ-ကိုယ် အကျိုးမရှိ။

(၂) မှန်လည်းမှန်-သူသည်းနာလို- ကိုယ်လည်း အ
ကျိုးရှိသော စကား နှစ်မျိုး တို့ကိုသာ ဆိုတော်
မူသည်။

လောကဝိဇ္ဇာ။ ။လောက (ပါဠိ)=လောက ၃-ပါး။

ဝိဇ္ဇာ။ ။(ပါဠိ)=သိခြင်း။

လောက ၃-ပါး။

(၁) သတ္တလောက။ ။သတ္တအပေါင်း။

(၂) သင်္ခါရလောက။ ။ကံ၊ ဖိစ၊ ဥတု၊ အာဟာရ
လေးပါးတို့ ပြုပြင်ခြင်းမကင်းသောတရားအပေါင်း။

(၃) ဩကာသလောက။ ။သတ္တ လောက၏ တည်
ရာ ၃၁-တို့။

(တနည်း)လောက ၃-ပါး။

(၁) ကာမလောက။ ။ကာမ ၁၁-တို့။

(၂) ရူပလောက။ ။ရူပ ၁၅-တို့။

(၃) အရူပလောက။ ။အရူပ ၄-တို့။ [ဤမှတစ်ပါး
လောကခွဲနည်း အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည်တို့၌
ကြည့်ပါ။

ပြိုင်သူဝေးဆုတ်၊ အနုတ္တရ။ ။ ပြိုင်သူတို့ ဝေးရဆုတ်ရသော အနုတ္တရော ပုရိသဒမဿာရထံ ရုဏ်တော်ဟုဆိုလို၏။ ပြိုင်သူဝေးဆုတ်ကား “ဘျိုးကြည့်နည်း” ကဲ့သို့ လောကဝိဒ္ဓ ပုန်ကဲလည်းပဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ပြိုင်သူတိုင်း ပေးဆုတ် ရှောင်ရှားရသော လောကဝိဒ္ဓ ရုဏ်တော် ဟူ၍ လည်း အနက်ကောက်လေ။

အနုတ္တရ။ ။ (ပါဠိ) = အနု + ဥတ္တရ ဟုနှစ်ပုဒ်ခွဲ။

အနု။ ။ (ပါဠိ) = မ-မရှိ-ဝသော တားမြစ်ခြင်း အနက်၌ ဖြစ်၏။

ဥတ္တရ။ ။ (ပါဠိ) = မြင့်မြတ်ခြင်း၊ ကူးမြောက်ခြင်း၊ လွန်မြောက်ခြင်း။

လူထိုမျှကို ဆုံးမတတ်စွာ၊ လိမ္မာတတ်ကြွေး၊ လှည်းယဉ်မှုးဟု၊ အထူးမှတ်ရ၊ ပုရိသဒမဿာရထံ၊ ကျော်ရှိန်ငြိ၏... ဟူရာ၌ ပုရိသဒမဿာရထံ ရုဏ်တော်ကို အနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ဖော်ပြ ဝပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ပုရိသ။ ။ (ပါဠိ) = ယောက်ျား၊ မယဉ်ကျေးသော လူယောက်ျား၊ နှစ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကိုဆိုလိုသည်။

၁၉။ ။(ပါဠိ)=ယဉ် ကျေး အောင် ဆုံးမ ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

သၢရထိ။ ။(ပါဠိ)=ရထားထိန်း၊ သွည်းယဉ်မှု၊ ရထား၊ လှည်းယဉ်တို့ကိုလိုရာခရီးသို့ရောက်အောင် မောင်းနှင်နိုင်သော သွည်းယဉ်မှုတို့နှင့်တူ၏ဟုဆိုလိုသည်။

ဒိဋ္ဌိ၊မာန၊ ပါပ-မြွေတူ၊ နတ်နှင့်လူကို၊ သုံးဆူဝဋ်မှ၊
ကင်းလွတ်ထ၊အောင်၊ဟောပြတတ်စွာ၊သတ္တ
ပညာ-ဟူရာ၌ ‘သတ္တာ-ဒေဝ-မနုဿာန’ ဂုဏ်
တော်ကို အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ စပ်ဆိုတော် မူခြင်း
ဖြစ်၏။

ဒိဋ္ဌိ။ ။(ပါဠိ)- မှားသောအားဖြင့်မြင်ခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိ ၆၂-ပါးမျှ
ရှိကုန်၏။

မာန။ ။(ပါဠိ)=မြင့်မောက်တက်ကြွခြင်း၊ မာန ၃-မျိုး၊
(တနည်း) ၉-မျိုး တို့ကို ကျမ်းဂန် များ၌ ဖော်ပြ
ကုန်၏။

ပါပ။ ။(ပါဠိ)=ယုတ်မာငြိမ်ငြိမ်းသော မကောင်းမှု၊
ထိုဒိဋ္ဌိတရား၊ မာနတရား၊ ဆိုသည့် ယုတ်မာသော
တရား တည်းဟူသော အမြင်အမြွှားတို့ဖြင့် ယုတ်
ငြိမ်နေကုန်သော နတ်နှင့်သူတို့ကိုဟု ဆိုလို၏။

သုံးဆူဝဋ်မှ။ ။ ဟူရာ၌၊ ဝဋ် (ပါဠိ) = ဝဋ်၊ ရိက္ခာ၊ အလုံး၊
 ဝဋ် ၃-ပါး ဝသော အနက်တို့တွင် ဤ၌ ၃-ပါး
 သော ဝဋ်တို့ကိုဆိုသည်။

ဝဋ် ၃-ပါး။

- (၁) ကမ္မဝဋ်။ ။ ကောင်းကံ၊ ဆိုးကံ၊ ဟူသော ဝဋ်။
- (၂) ကိလေသဝဋ်။ ။ ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော ဝဋ်။
- (၃) ဝိမပါကဝဋ်။ ။ ကောင်းကံ၊ ဆိုးကံ၊ အလျောက်
 အကျိုးပေးခြင်းဟူသော ဝဋ်။ [ပရိစ္ဆသမုပ္ပါဒ် အဖွင့်
 များ၌ အကျယ်ရှုပါ။ ဤ၌ကား လူငယ်များ နား
 လည်ရုံပြုရပေသည်။]

သတ္တာ။ ။ (ပါဠိ) = လရာ။

ဒေဝ။ ။ (ပါဠိ) = နတ်။

မနုဿ။ ။ (ပါဠိ) = လူ။ (နတ်၊ လူ၊ အပေါင်းတို့၏
 ဆရာဟုဆိုလိုသည်) ။

လေးရပ်သစ္စာ၊ စိပ်ဖြာဖေ၍ ပြု၊ ဗုဒ္ဓမည်သာ-ဟူရာ၌၊
 လေးရပ်သော သစ္စာတရားတို့ကို စိပ်ဖြာ ခွဲခြမ်း၍

ဖော် ပြတော်မူသောကြောင့် “ဗုဒ္ဓ” ဟုအမည်တော်၊
သာသောဂုဏ်တော်-ဟုဆို၏။ ။

သစ္စာ။ ။ (ပါဠိ)=အမှန် မချွတ်၊ လေးဖြာ အရ၊ ။

(၁) ဆင်းရဲခြင်းအမှန်၊ (၂) ဆင်းရဲကြောင်းအမှန်၊
(၃) ချုပ်ငြိမ်းခြင်းအမှန်၊ (၄) ချုပ်ငြိမ်း ကြောင်း
အမှန်တို့ပေတည်း။ ။

ဗုဒ္ဓ။ ။ (ပါဠိ)=နောက်ကဆုံးသော “ဗုဒ္ဓ” ပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့ကို
ပြန်ကြည့်လေ။

ဘုန်းခြောက်ဖြာကြောင့်၊ ဘဂဝါ ဟူသည်ဟုဆိုရာ
၌၊ အပို၌ (၄) နံဗတ်၌ ဆိုလတံ့သော ဘုန်းတော်
၆-ပါးဖြင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် “ဘဂဝါ”
မည်သောဂုဏ်တော်ဟုဆိုလို၏။ ။

ရောင်ခြည်ထောင်ပြည့်၊ ဝန်းဝန်းလှည့်သို့ ... ဟု ဆိုသည်
မှာ ရောင် ခြည့် တထောင် ကို ဆောင် သော
“သဟဿရံသီ” ခေါ် နေမင်းနှင့် ဂုဏ်တော်တို့ကို
နှိုင်းယှဉ်ပြသော ဝကားရပ်ဖြစ်၏။ ။

နှိုင်းယှဉ် ဘက်ကင်း၊ ဆိုသည်မှာ သီလ၊ သမာဓိ၊ စသော
ဂုဏ်တို့ဖြင့် ဘယ်သတ္တဝါမျှ မနှိုင်းနိုင်၊ မယှဉ်မပြိုင်နိုင်
ဖောက် ဖောက်နိုင် သောကြောင့် နှိုင်းယှဉ် ဖက်ပြိုင်
မည်သူကင်းသည်ဟုဆိုလို၏။ ။

မင်းမင်းအထွတ်.....ဟူသော မင်းနှလုံးထင်သော ဝကား
မျိုးကို “ဝိစ္ဆာ” ဟုခေါ်သည်။ မင်းရှိသမျှ အကုန်နှံ
အောင် “မင်း” ဟုတလုံးထည်းမဆိုဘဲ နှလုံးထပ်၍
ဆိုတော် မူသည်။ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်း၊
စသော၊ ရှိသမျှမင်းတို့၏ အထွတ်အမြတ်ဟုဆိုလို၏။

နတ်နတ်အချာ.....ဟူရာ၌ လည်း၊ ဝိစ္ဆာ ဝကားမျိုး ပင်
တည်း။ နတ်ဟူသမျှတို့၏ အချုပ်အမြတ်ဟုလို။

ဗြဟ္မာ၊ မာတို့-ဗြဟ္မာ(ပါဠိ) မဟာဗြဟ္မာ၊ ဘုရား၊ အမြတ်၊
ပုဏ္ဏား၊ အိ၊ အဘ၊ ဗေဒင်၊ အကျင့်သီလ ဟူသော
အနက်တို့တွင် ဤ၌ ဗြဟ္မာဟူသမျှကို ဆိုလို၏။
“အဗြဟ္မာ၊ မာ၊ ဆဲ၊ ခြောက် ရွာမှ၊ ရပ်ရွာ ခပင်း၊
တုံ-ပ်ပြင်းသည်” ဟူသော ပါရမီတော်ခဏ်း အ
သွားအတိုင်းတည်း။ ၊

ရတနာရောင်၌၊ မြတ်တန်ခွန် ... ဟူရာ၌၊ ရတနာရောင်
တို့ဖြင့် ပြည့်၌တန်ခွန် တက်သွင်းသော၊ ဖြတ်သောတန်
ခွန်-ဟုဆိုလို၏။ ။

ရတနာ။ ။(ပါဠိ) ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်
သောကြောင့်၎င်း၊ ဆန်းကြယ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော
အနက် သဘောကြောင့်၎င်း၊ များမြတ်စွာ အဘိုး
ထိုက်တန်သောအနက် သဘောကြောင့်၎င်း၊ ရခဲ၊

ကြိမ်းသော အနက်သဘော ကြောင့် ၎င်း၊ ဤသို့
ဝသော အနက်တို့ ကြောင့် “ရတနာ” ဟု ခေါ်၏။
[ကျမ်းဂန်များ၌ အကျယ်ရှိ၏။]

“ရခဲမှရတနာ၊ သိခဲမှ-ပညာ” ဟုလည်း ဖြန့်ဝေကား
ပုံရှိခဲ့၏။

၅၆။ ။ (ပေါရာဏ) ပြည့်လွန်းသည်ကို ဆိုလိုသည်။ ထို့
ကြောင့် ကိုးစက်၌ ‘၅၆လက်ပြည့်ပြည့်လွန်းလွန်း
တည်း’ ဟုစပ်တော်မူ၏။ ။

စက် မွန်နှစ်စုံ၊ ထီးမြူရုံကို၊ ထိပ်အုံကာမိုး၊ ရှိရွယ်မိုး၏.....
ဟူရာ၌ ဤသို့သိရမည်။

စက်။ ။ စက္က(ပဉ္စ) = လွှည်းဘီး၊ စက်လက္ခဏာ၊ ဓမ္မစက်၊
သင်တုံးစက်၊ ဣရိယာပုတ်၊ သမ္မတ္တစက်၊ စက်ကြာ
ရတနာ၊ စက်ဝန်း၊ အစွမ်း၊ အိုးထိမ်းစက်၊ လက်နက်၊
အာဏာ၊ အလှူ၊ အရဟုသော အနက်တို့တွင်၊ ဤနေရာ
၌ ၁၀၀-ကွက် စက်လက္ခဏာ အင်္ဂုတို့နှင့် ပြည့်စုံ
တော်မူသော ဘုရားနှင့် ခြေတော်ကို ယူရမည်။
အရိယဂေါဟာရ- မဂဓတိုင်းသုံး ‘ယုဂ၊ ယုဂလ’
ဝသောစကားလုံးတို့ကိုထောက်သော်၊ “နှစ်စုံ” ဆို
လျှင် ခြေတော် ၄-ခုဖြစ်နေမည် ဖြစ်သောကြောင့်။

“စက်မှန်အစုံ၊ စက်မှန်တစုံ” ဝသော အသုံးမျိုး
 ကိုလိုက်လျှင်၊ သာလွန် ကောင်းမြတ်ပေမည်။ ။
 ရွှေစက်နှစ်ပါးတို့ကို ထုံးဖြူရုံကြီးကဲ့သို့ ဥပမာပြု၏။
 ၁၂၀-ကွက် ရွှေစက်အစုံတို့ကို၊ အနဂတ၌၊ ဇိနာ
 လက်ခံသုတ်မဟာပါဠိကာ၊ ပါဒနက်သန်ဂါထာ၊
 ပါဒနက်သန် လက်ခံတို့၌ ကြည့်ရှုနိုင်ကုန်၏။ ကိ
 လက္ခဏာ၌လည်း “ပါဒနက်သန်၊ စုံ-နှစ်ချပ်၊ ဗိတန်
 လုပ်၍ကာ” ဟု ဝပ်ဆိုသည်။ (ရှင်ရဋ္ဌသာရ နည်း
 အတိုင်းပင်တည်း။)

ကိုးနှင့်ခြောက်သွယ်၊ အန္တရာယ်လည်း ပျောက်ပြယ်
 ရှင်းလျက် ဤသို့ရှုခိုးရသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု
 ကြောင့်၊ ၉၆-ပါးသော အနာမျိုးတို့၊ ရောက်မ
 တွယ်။ ပျောက်ပြယ်ရှင်းလင်းလျက် ဟု ဆုတောင်း
 သည်ကိုပြု၏။ ဒဿအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ မဟာနိဒ္ဒေသစသော
 ပါဠိတော်တို့၌ အနာ ရောဂါမျိုး ၉၆-ပါး တို့ကို
 ဟောကြားချက်များရှိကုန်၏။ သုတ္တနိပါတ် စသည်
 တို့၌ကား၊ ၉၀-ပါးဟု တွေ့ရသည်။ တရုေ ၆၅ ပွား
 လာသည်ဟုမှတ်လေ။ ။

ပညာ။ ။ (ပါဠိ) = သိခြင်း။

မလ။ ။ (ပါဠိ) = အင်အား။

ယသ။ ။(ပါဠိ)=ခြေရံသင်းပင်း၊

ကိတ္တိ။ ။(ပါဠိ)=အကျော်ဟူစေ။

သမ္ပတ္တိ။ ။(ပါဠိ)=ပြည့်စုံခြင်း၊ [အပိုဒ်ခြောက်၌ ၄-ပါး
တို့ကိုဖော်ပြမည်။]

သိဒ္ဓိ။ ။(ပါဠိ)=ပြီးစီးခြင်း၊

လာဘ။ ။(ပါဠိ)=လာဘ်လာဘရခြင်း၊

မြိတ္တ။ ။(သက္ကဋ) အမြိတ္တဓာတ်ဟူသို၊ ကောသလဓာတ်
လေးပါးတို့တွင် အမြိတ္တဓာတ် ဆန်းသောအခါနှင့်
ကြုံလျှင် အသက် ပြည်သည်ဟု ဆို၏၊ တနည်း
(သက္ကဋ)အမြိတ (မဂ္ဂ) အမတ ဟူသော မအိုမနေ
တည်နေရငြား နိဗ္ဗာန်တရားကိုဆိုသည်ယူလေ။

ဓရ။ ။(ပါဠိ)=မြတ်သည်၊ ။ရယုဂ်=မြတ်သောကိန်းနှင့်
ယှဉ်ခြင်းဟူ၍လည်းယူ။

သုခ။ ။(ပါဠိ)=ချမ်းသာ။

ဘောဂ။ ။(ပါဠိ)=စည်းစိမ်ဥစ္စာ။

တေဇ။ ။(ပါဠိ)=တန့်ရိုး။

ဇေယျာ။ ။(ပါဠိ)=အောင်ခြင်း။

ဝိန္ဒာမယ။ ။(ပါဠိ)=ကြံ့ခိုင်းပြီးခြင်း။

ဣဌဗလ။ ။(ပါဠိ)=သိုအပ်သောအကျိုး။

စက္ကံ။ ။(ပါဠိ)=ဝက်လေးပါးတို့တွင်ပြုလတ်။

သိရိ။ ။(ပါဠိ)=ကြက်သရေ။

ဣဒ္ဓိ။ ။(ပါဠိ)=တန့်ရိုး။

ဝဏ္ဏ။ ။(ပါဠိ)=အရေအဆင်း။

ပါမောက္ခ။ ။(ပါဠိ)=အကြီးအမှူး။

၂-အစိတ်စိတ် အဖြေ။

ရတနာ။ ။ (ပါဠိ)=နောက်ကလည်း ဖြေခဲ့ပြီ။ ဥဒါန်း
 အဋ္ဌကထာ။ မုဉ္ဇလိန္ဒဝဂ် နှိလဝသော.....ဝဇီရိန်၊
 မဟာနိလဝ၊ ဣန္ဒနိလဝ၊ မသဝရဂလ် ကျောက်
 မျက်စွဲ၊ ပဒုဂေလ္လဥဿဒသား၊ ကရတ္တဝန်၊ သုလဝ
 က၊ အမြတ်၊ လောဟိတဂ်၊ ဖလ်မှန်၊ သန္တာ၊ အောက်
 ရသ်၊ ဂေါမုန်၊ ဂေါမိတ်၊ သောဂန္ဓိက၊ ပုလဲး၊ ခရ
 သင်း၊ မျက်စဉ်း၊ ရာဇာဝတ္ထု၊ မြ၊ ပယင်း၊ ဗြဟ္မဏ်-
 ဆိုသည့် ရတနာ-၂၄။ မဂအဘိဓာန်လာ.....ရွှေ၊
 ငွေ၊ ပုလဲ၊ ပတ္တမြား၊ ကျောက်မျက်စွဲ၊ ဝဇီရိန်၊
 သန္တာဆိုသည့် ရတနာ ၇-ပါး။ စူဠ ပါဠိတော်၌
 လာသော.....ပုလဲ၊ ပတ္တမြား၊ ကျောက်မျက်စွဲ၊ ခရ
 သင်း၊ ကျောက်သလင်း၊ သန္တာ၊ ငွေ၊ ရွှေ၊ ပတ္တမြား၊
 ပတ္တမြားပြောက် ဆိုသည့်ရတနာ ၁၁-ပါး။ ဤသို့
 အစရှိကုန်သော သက်မဲ့ရတနာတို့ထက် သက်ရှိ
 ရတနာများဖြစ်ကုန်သော စကြာမင်းကြီး ၏ ရတနာ
 ၇-ပါးတို့ကမြတ်၏။ သက်ရှိရတနာ တို့တွင်လည်း
 မိန်းမရတနာထက် ယောကျ်ားရတနာက မြတ်၏။
 ယောကျ်ားရတနာတို့တွင်လည်း အင်္ဂါရိက အိမ်ရာ
 တည်ထောင် လှူဘောင်နေသော ယောကျ်ားရတ
 နာတို့ထက် အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်၌နေ
 သောရတနာတို့က မြတ်၏။ အဆင့်ဆင့်မြတ်သော

သေက္ခရတနာတို့ထက် အသေက္ခရတနာက ဖြတ်
၏။ အသေက္ခကား အဓိတ္တဖိလ်ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ် ရဟန္တာ
ကိုဆိုသည်။ ဤအားလုံးသော ရတနာတို့ထက်
ဖြတ်သောကြောင့် “ရတနာထွတ်ခေါင်” ဟု ဝပ်
ဆိုတော်မူ၏။ [ဤမှတစ်ပါး သဒ္ဓါဝသောရတနာမျိုး
ပေါင်း များစွာရှိသေး၏။]

မိတည်း။ ။ မိတေယျ=အရိမိတေယျ၊ (ပါဠိ)=သာဓု၊
မဏ္ဍ၊ သာဓုမဏ္ဍ၊ ငရ၊ ဘဒ္ဒ ဟူကုန်သော ကပ်ငါး
မျိုးတို့တွင် ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ၌ ဘုရား ငါး ဆူပွင့်
ကြောင်း ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇာတ်နိဒါန်း-ဇာတတ္တကိ၊ ထေရ
အပါဒါန အဋ္ဌကထာတို့၌လာ၏။ ငါးဆူတို့ကား-
ကကုသန္ဓ၊ ကောဏာဂဓေ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမ၊
(ပွင့်လထွ်ဖြစ်သော) အရိမေတ္တေယျဟူ၍ပင်တည်း။
ထို့ကြောင့် ငါတို့၏ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား
သည်၊ အရိမေတ္တေယျဘုရားရှင်၏ နောင်တော်ဖြစ်
ရကား “မိတည်း×နောင်” ဟု ဝပ်ဆိုတော်
မူသည်။ “အရိသ” ကို “အရည်း” “သိဗ္ဗယ” ကို
“သိဗ္ဗည်း” ကစ္စာယန” ကို “ကစ္စည်း” ဝသည်
ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသကဲ့သို့ “မိတေယျ”
ကို “မိတည်း” ဟု ဝပ်ဆိုတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်
မောင်းထောင် ပေါရာဏကထာ၌ “နောက်ပပ်၊
ယသတ်-ဣမေဇညာသဒ္ဓိသာ” ဟု ဆိုလေသည်။

ပါရမီတော်ခဏ်း၌လည်း “ အရှည် သိမ်း ဆည်း
ဆောင်စောင့်စည်းလျက်၊ မိတည်း ဖူးစေကုန်
သတည်း” ဟု ဝပ်ဆိုတော်မူ၏။ ကဝိလက္ခဏာ၌
လည်း “ပဲ တင်ရိက်ကြံည်း၊ တော်သံလည်း မိတည်း
ပွင့်မည်ကို” ဟု ဝပ်ဆို၏။ ။

ဗုဒ္ဓဟေ။ ။ ဗုဒ္ဓဟေတု (ပါဠိ) = ဘုရားဖြစ်ကြောင်း၊ ထို
သစ်ပင်ကိုဖို့၍ ဘုရားဖြစ်ရန် အကြောင်း၊ မြန်မာ
တို့က “ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ” ပင်ဟုပင် ခေါ်လေ့ရှိကုန်၏။
ထို့ကြောင့် “ဗောဓိညောင်ရွှေ၊ ဗုဒ္ဓဟေ-အောက်၊
ဆန်းကြယ်ပေါက်သား” ဟု ဆုတောင်းခဏ်း၌ ဝပ်
ဆိုတော်မူ၏။ “ဗောဓိ” နှင့် “ဥာဏ” ပါဠိဘာသာ
တွင် ပရိယာယ် လဲငှယ် နိုင်၏။ “ဥာဏ” မှ
‘ညောင်’ ဖြစ်လာကြောင်းကို မဟာဇေယျသင်္ခ
ယာမှာဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

ပလ္လင်။ ။ ပလ္လင် (ပါဠိ) = ညောင်စောင်းဟု အများပြန်
ဆိုကုန်၏။ ကျမ်းဂန် အညှိ-ထုလုပ် ထားသည့် ပုံ
တော်များကို ကြည့်ရှုသိနိုင်၏။ “ပရိ” နှေးရှိသော
“အကိ” ဇာတ် မှတ် ခြင်း အနက် ကို ဟော၏။
[အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို မုံရွေး၊ ကျည်းကန်အမေး၊
အဖြေကိစ္စရူပါကုန်၊ ။]

သုံးထွေမင်္ဂဉာဏ်။ ။ အရ အထက် သကဒါဗိမင်္ဂ၊ အနာဂါဗိမင်္ဂ၊ အရဟတ္တမင်္ဂတို့ကိုယူလေ။

မဂ္ဂ။ ။ မဂ္ဂ (ပါဠိ) = နိဗ္ဗာန်အလိုရှိသူတို့သည် ရှာဖွေအပ်သော တရားဟု ဆိုလိုသည်။ (တနည်း) ကိလေသာတို့ကို သတ်ဖြတ်လျက် သွားတတ်သော တရားဟူလို။ [အဘိဓမ္မာကျမ်းဝန်တို့၌ အကျယ်ရှု။]

လေးတန်သစ္စာ။ ။ အရအပိုဒ်(၁) ကဖြေခဲ့ပြီ။ { ဒု, သ, နိ, မ, ဤလေးဝ၊ ခေါ်ကြ-သစ္စာဟု }

ငါးဖြာမာရ်အောင်။ ။ ဝေရ်ငါးပါးကိုလည်းဖြေခဲ့ပြီ။

ခြောက်ရောင်လင်းခဲ့။ ။ ဟူ သည် ကား၊ ရောင် ခြည် တော်ခြောက်ပါးကိုပင်ဆိုသည်ဟုမှတ်။ ညှိ၊ ရှေ့၊ ဖြူ၊ နီ၊ တလီပြိုးပြက်၊ တခဲနက်၊ ဟူ၍ ၆-ပါးတည်း။ "လင်းခဲ့" ဟူသောစကားကိုထောက်၍ လက္ခဏာရောင်ခြည်၊ အသိတိနိဗ္ဗလဋ္ဌိတိရောင်ခြည်၊ အနန္တဒိဿာဖဓုဏရောင်ခြည် စသော ရောင်ခြည်တော်အားလုံးတို့ကိုယူလေ။

ဒိဃာယု။ ။ ဒိဃာ+အာယု=ဒိဃာ(ပါဠိ)ရှည်သော၊ အာယု(ပါဠိ) အသက်တော်။ ။

ကုသိနာ။ ။ ကုသိနာရာမ၊ (ပါဠိ)=ကုသိနာရုံ ကျောင်းတော်၊ ကုသိနာရုံပြည် တို့ကိုခေါ်၏။ ဤကုသိနာရုံပြည်ကိုယူလေ။ သုတ်မဟာဝါဒိ မဟာသုဒဿန စကြာမင်း ဖြစ်စဉ်က၊ ထိုမြို့ကို “ကုသဝတိ” ခေါ်ကြောင်းကို၎င်း၊ ကုသဇာတ်၌ “ကုသဝတိ” ခေါ်ကြောင်းကို၎င်းပြတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ကား၊ မြို့သိန် မြို့ငယ်ကလေးမျှ ဖြစ်ကြောင်းကို သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်၌ပင် လာရှိ၏။ ယခုအခါ “ဗိရှနုပုဂံ” ခေါ်၏။

မင်္ဂ လှာစုပုံ၊ အင်ကြင်းစုံက..... ဟူသည် ကား၊ ကုသိနာရုံပြည်၏အနောက်တောင်ထောင့်ရှိအင်ကြင်းဥယျာဉ်တော်ကို ဆိုသည်။ မိကာနှင့် အညီတည်း။ ကမိလက္ခဏာ၌ လည်း “ကုသိနာရုံ၊ အင်ကြင်းရုံ၊ ခရုံမြို့ထောင့်ကွေး” ဟု ဝပ်ဆို၏။ အမြိုက်နန်း ကား နိဗ္ဗာန်ကိုဆို၏။ နောက်ကဖြေခဲ့ပြီ။

လေးလမြောက်တွင် ဆိုသည်မှာ၊ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပြီးနောက်၊ လေးလမြောက်တွင် ဟုဆိုလိုသည်။

ရာဇဂြိုဟ်။ ။ ရာဇဂဟ (ပါဠိ)=ရာဇ=မင်း၊ ဂဟ=ယူငင်သိမ်းပိုက်သည်။ မဇ္ဇာတု စသော စကြာမင်းတို့ ယူငင်သိမ်းပိုက်အပ်သောမြို့ဟုဆိုလိုသည်။

ဝေဘာရ။ ။(ပါဠိ)=အထူးသဖြင့်ထွန်းလင်းတောက်ပ
တတ်သောတောင်ဟုဆိုလိုသည်။ ယခု“ဗိုက်ဘရ်”
ခေါ်၏။

မုဏိ။ ။(ပါဠိ)=ပတ္တမြား။

ရွှေမဏ္ဍပ်။ ။ကားသိသာပြီ။ ယခုအခါထိုသင်္ဂါယနာတင်
သော လိုဏ်ဂူကိုပင် “ဆိုနာမဏ္ဍပ်” ခေါ်ကြ၏။
“ဆိုန”ကား ရွှေဟုဆိုလို၏။

ချယ်တပ်မျက်ရှင်၊ လ၊ အာနန္ဒာအား..... ဟူသော စကား
တို့ဖြင့် ထိုမဏ္ဍပ်အတွင်း ရှင်အာနန္ဒာနှင့်၊ ရှင်မဟာ
ကဿပထေရ်မြတ်တို့၏ အမူအရာများကို ပြတော်
မူ၏။ ၊

မဟာကဿပ၊ လ၊ သံချိုဝေဝေ ရှုန်း၊ ရှုန်းတည်း.....
ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ရှင်မဟာကဿပ သံဃာ
ဦးစီးမထေရ်ကြီးက၊ ဘုရားရှင်ညီတော်ရှင်အာနန္ဒာ
အား မေးပာနိကျမ်းတက်ကို ပြု၍ဖော် ပြတော်မူ၏။
ဤ၌‘သုတ္တန်’ ခေါ် ပုံကိုသိရှိလို၏။ အကျိုးတရား၊
အနက် သဘောတို့ကို ပြတတ်သောကြောင့်၎င်း၊
ကောင်းစွာ ဟောကြားရာ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်း၊
သီးတတ် ပွားများ စေတတ် သောကြောင့် ၎င်း၊
သွန်တတ် ယိုဖိတ် စေတတ် သော ကြောင့် ၎င်း။

ကောင်းစွာစောင့်တတ်သောကြောင့်၎င်း၊ တမျဉ်း
ချည်-ပန်းသီသော ချည်များနှင့် တူသောကြောင့်
၎င်း၊ သုတ္တ(သုတ်)ခေါ် ကြောင်းများကို အဋ္ဌကထာ
ဗျူဟာ တို့၌ ဖွင့်ပြ ကုန်၏။ နောက်ဆုံး အချက်
ကလေးကိုပြအံ့၊ သုတ္တ (ပါဠိ)=(မြန်မာ) ချည်မြင်
ခေါ်၏။ ချည်ဖြင့် သီကုံးထားသော ပန်းတို့ မည်
သည် လေတိုက်သောကြောင့် ကကွဲတပြားမလွင့်
နိုင်ကုန်၊ ထို့အတူ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဖြင့် ပိုင်းခြား
ထားအပ်သော အနက်သဘော၊ အကျိုးတရားတို့
သည် မှားသော အယူ တည်းဟူသော လေတို့
ကြောင့် ဖရိုဖရဲ တကွဲတပြား မရှိနိုင်- ဟူသော
အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်လေ။ ထို့ကြောင့် ဤမင်္ဂလာ
တရားသဘောသည် သုတ္တန် ပိဋကတ် ခုဒ္ဒကပါဌ၊
သုတ္တန်ပါတ် ပါဠိတော်တို့၌ သုတ္တန်အဖြစ်ရှိ၏။ ။

၃။ အစိပ်စိပ်အဖြေ။

မြတ်ရဟန္တာ၊ လ၊ ပုစ္ဆာပြသော်.....မြတ်သော အဋ္ဌိအရံ
ရဟန္တာငါးရာနှင့် ရှင်မဟာကဿပ မထေရ်ကြီး
က အမေးပြသော် (ပြသော်)ဟုဆိုလို၏။ ။

ရဟန္တာ၊ ။ အရဟန္တ (ပါဠိ)=ကိလေသာရန်ကို သတ်
ဖြတ်ပြီးဆုံးသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်

သောသုဂ္ဂိုလ်၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ မကောင်းမှုကိုမပြု
သောသုဂ္ဂိုလ်၊ အရိယာ ၈-ပါးတို့တွင် အနုဟတ္ထ
ဖိုလ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောသုဂ္ဂိုလ်၊

မဟာကဿပ၊ ၊ (ပါဠိ)=ကဿပအမည်ရှိသော အရှင်
မြတ်ကြီး၊ ကုမာရကဿပ စသော ကဿပငယ်
များလည်းရှိ၍ ကွဲပြား စေလို သောကြောင့် ခေါ်
သောအမည်၊ ထိုမဟာကဿပသည် ဝုတင် ၁၃
ပါးကို ကျင့်ဆောင်ရာ၌ တေဒဂ်ရတော်မူ၏၊ ၊

ပုစ္ဆာ၊ ၊ (ပါဠိ)=အမေး၊

ဘုရားညီမွန်၊ ရှင်အာနန္ဒက၊ လ၊ ကျွန်ကြားလိုက်၏.....
ဟူသော ကဗျာစကားရပ်ဖြင့် ရှင်အာနန္ဒက ဖြေ
ဟန်ကို၎င်း၊ “ဝေ-မေ-သုတံ” ၏အနက်ကို၎င်း
ဖော်ပြ၏၊ ဘယ်အခါ ကြားလိုက် သနည်းဟု
မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်-

မှတ်ပိုက်ဆောင်ထ၊ သမယ-ကား၊ လ၊ မျက်နှာ ရှင်ရှင်
လန်းလန်းတည်း.....ဟု ဖြေဟန်ကိုဝပ်ဆိုတော်မူ၏၊

သမယ၊ ၊ (ပါဠိ)=အချိန်အခါ၊

လောကတံခွန်၊ ၊ လောက၏ တံခွန်သဖွယ် ဖြစ်သော၊

မြတ်ဆုံးစွန့် ၊ ၊ အမြတ် အပေါင်းတို့၏ အဆုံးအစွန့် ဖြစ်
တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား။

ကောသလ ၊ ၊ တိုင်း၏အမည်၊ ငါတို့ ဘုရားရှင် လက်
ထက်က ထိုကောသလတိုင်း၌ လူဦးရေ (၇)ကုဋေ
ရှိကြောင်းကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌ဖြစ်၏။ အိမ်ခြေ
၅-သန်း ၇-သိန်း၊ ရွာပေါင်း ၈-သောင်းရှိကြောင်း
ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ဖြစ်၏။ ဟူယိင်ဆိင်အလို
စတုရန်း ၆၆၇-မိုင်၊ ကျောက်စာဝန်တို့အလို မိုင်
၆၀၀-ကျယ်၏။ ကျမ်းဂန် များ၌ကား၊ ယူဇနာ
၃၀၀-ဟုဆိုကုန်၏။ ယခု “ဆဟောတ်မဟောတ်”
ဟု ခေါ်၏။

ရဋ္ဌ ၊ ၊ (ပါဠိ)=တိုင်း။

သီရိ ၊ ၊ သီရိ (ပါဠိ)=ကြက်သရေရှိသော။

သာဝတ္ထိ ၊ ၊ (ပါဠိ)=ပြည်၏အမည်ဖြစ်သည်။ “သာဝတ္ထိ”
ရသေ့ မွေ့ချွော်ဘူးသည့် နေရာ၌ တည်သော
ကြောင့်၎င်း၊ (တနည်း) အလုံးစုံသောဥက္ကာတို့ပြည့်စုံ
ကုံလုံရှိနေသောကြောင့်၎င်း၊ ဤအကြောင်းများကို
စွဲ၍ “သာဝတ္ထိ” ခေါ်ကြောင်းကျမ်းဂန်တို့၌ ဖွင့်
ကုန်၏။

ပြည်ကြီးလက္ခဏာ၊ ကြယ်ဝစ္စာသား.....ဟူရာ၌ ပြည်ကြီး
ဟူ၍ သိမှတ်စရာအင်္ဂါလက္ခဏာကား၊ ‘ပြည်ရှင်၊
အမတ်၊ ကျယ်မြတ်တိုင်းမ၊ လုံလွှဲမြဲပြ၊ ကျီကြများ
စွာ၊ ဗိုလ်ပါအုပ်အင်၊ ဂုဏ်လျှင်အထူး၊ ကျေးဇူးပြု
တတ်၊ ခင်ပွန်းမြတ်နှင့်၊ ရေရွတ်ချနစ်ပါး၊ မှတ်သား
ထင်ထင်၊ ပြည်၏အင်လည်း’ ဟူသော ကျေးဇူး
တော်ပျို့နှင့်အညီ၊ ၇-ပါးရှိကြောင်းသိလေ။

အနာထဝိဇ္ဇာ ၊ အနာထဝိဇ္ဇာက(ပါဠိ)=သုဋ္ဌေးကြီး၏
အမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းကွယ် အား ထား စ ရာ
မရှိကုန်သော သူတို့အဘို့ ထမင်းရှိသောကြောင့်
“အနာထဝိဇ္ဇာက” ဟု ခေါ်ကြောင်းကိုသုတ္တန်ပါတ်
မင်္ဂလသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌လာသည်။ ငယ်မည်
ကား“သုဒတ္တ” ဖြစ်ကြောင်းကို ရဋ္ဌပါ ပါဠိတော်၌
လာ၏။ ထိုသေဋ္ဌေးကြီးကား ဘုရားကျောင်းတော်
သို့ လက်ချည်းသွားသည်မရှိ၊ အခါအားလျော်စွာ
လှူစရာနှင့်တကွနေ့စဉ်သွားရောက်၍သီလဆောက်
တည်၏။ ဤသေဋ္ဌေးကြီး၏ဝတ္ထုကို ကျမ်းဂန်များ၌
အကျယ်ဖော်ပြကုန်၏။

ဇေတဝန်။ ။ဇေတဝန် (ပါဠိ)=ကျောင်းတော်ကြီး၏
အမည် (၅၄) ကုဋေ ကုန်ကျ၏။ အေတမင်းသား၏
ဥယျာဉ်တော်၌ ဆောက်လုပ်သောကြောင့် ဇေတ
ဝန်ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၊

လေးတန်ယာဂိုဏ်း ၊ ၊ လေးတန် ယာပထ = လေးတန်
သော ဣန္ဒြိယာပထ = ဣန္ဒြိယာပထ (ပါဠိ) = ဣန္ဒြိယာ
ဂိုဏ်း၊ လေးတန်အရ လျောင်း၊ ထိုင်၊ ခပ်၊ သွား၊
ဟူ၍ ပင်တည်း။ ၊

နေသောကြိုက် ၊ ၊ နေသောအခိုက်၊ နေတော်မူသော
အခါဟုဆိုလို၏။ နေကြိုက်၊ ဝားကြိုက်၊ ဝသည့်ဖြင့်
ရှေးကသုံးလေ့ရှိကုန်၏။ ၊

အင် ၊ ၊ အင်္ဂ (ပါဠိ) = အဝိတ်အပိုင်း၊ ဂုဏ်သတင်း အ
ဝိတ် အပိုင်း။ ၊

သုခသမ္ပတ် ၊ ၊ သမ္ပတ္တိ (ပါဠိ) = ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊
ထိုစကားတို့ဖြင့် “အညတြ” အမျိုးအမည် မထင်
ရှားဟု ဆိုလင့်ကစား တန်ခိုးစည်းစိမ် မသေး
ကြောင်း သိစေတော်မူလို၏။ ၊

အညတြ ၊ ၊ (ပါဠိ) = အမျိုးအမည်မထင်ရှားသော၊

ဒေဝ ၊ ၊ (ပါဠိ) = နတ်၊

နတ်ဒေဝကိုလ၊ ဖုံး၏ ၊ ၊ ဟူသောစကား ခပ် ဖြင့် ထို
နတ်လာသောအချိန်နှင့် နတ်၏ထွန်းလင်းတောက်ပ

ပုံများကို ဖော်ပြ၏။ တန်ခိုးမသေးကြောင်း သာ
လွန်ထင်ရှားလာ၏။ ‘မာဃစေဟန်၊ နတ်တမန်’
ဟူသောစကားကို အထူးရှိသေစွာ သိမှတ်လေ။ ၊

ခြောက်ဖြာဖြစ်လွန်။ ၊ ဝေးလွန်း၊ နီးလွန်း၊ လေညာ၊
မြင့်ရာ၊ ရှေ့တည့်တည့်-နောက်တည့်တည့်၊ ဤ ဇေ-
ပါးသောအပြစ်တို့ကို လွန်၍၊ ကျော်၍။ ၊

ကေမန်။ ၊ ကေမန္တ (ပါဠိ) = သင့် တင့် လျှောက် ပတ်
သောအရပ်။ ၊

ငါးဖြာအဇ္ဈလီ။ ၊ အဇ္ဈလီ (ပါဠိ) = လက် အုပ်၊ ထို့
ကြောင့် “လက်အုပ်ချီ” ချီဟု နောက်ပုဒ်၌ ဖော် ဖော်
ထား၏။ ၊

ငါးဖြာအဇ္ဈလီ။ ၊ (၁) လက်ကန်တော့တင်ခြင်း၊ (၂)
လက်အုပ်ချီခြင်း၊ (၃) လက်ဖြင့်ရှိသေခံသူ၏ခြေကို
ထိခြင်း၊ (၄) ချစ်ခင်သော စေတနာရှိခြင်း၊ (၅)
ရှိသေသောစိတ်ရှိခြင်း၊ {ပရိဝါ စသည်တို့၌လောပုံ}။

(တနည်း) ငါးဖြာ အဇ္ဈလီ။ ၊ (၁+၂) ခွံ ချင်းထိမှု
(၃+၄) လက်ဝါးချင်းထိမှု (၅) နဖူးနှင့် ကြမ်းမြေ
ထိမှု {ပရိသန္တိဒါမဂ်ဂန္ထိပုဒ်စသည်တို့၌လောပုံ}။

ဗန္ဓု။ ။ (ပါဠိ)=အဖွဲ့အနွဲ့။

ဂါထာ။ ။ (ပါဠိ)=ဥပဇာတ်၏ တည်ရာ၊ ရွတ် ဖတ် အပ်
သော အစီအကုံး။

၄။ အစိတ်စိတ်အဖြေ။

သီရိ။ ။ သီရိ (ပါဠိ)=ကြက်သဇေ၊ ၃၂-ဖြာ လက္ခဏာ
တော်ကြီး၊ ၈၀-သော လက္ခဏာတော် ငယ်တို့
ဖြင့် တင့်တယ်သပ္ပာယ်တော်မူလှသော ကြက်သဇေ
ရှိသေးဘုန်းတော်ဟု ဆိုလိုသည်။ {သီရိ ကိုပုဉ်းနှင့်
ပညာဟု မူလဒီကာ၌ ဖွင့်၏။ ။}

ပရတ္တမ။ ။ (ပါဠိ)=ရင့် ကျက် သော လုံ့လ၊ ပယတ္တ
ဘုန်းတော်ဟု ဆိုလိုသည်။

ယသ။ ။ (ပါဠိ)=လောက သုံးပါး၌ ထင်ရှား ကြေငြာ
တော်မူခြင်းတည်းဟူသော ယသ ဘုန်းတော်။

ဓမ္မေရာ။ ။ ဓမ္မေရာ (ပါဠိ)=မဂ်၊ ဖိုလ်-၈၀။ လေးဆယ်
သော ဝိမုတ်၊ လောကုတ္တရာတရားတို့ကို ဓမ္မ ဘုန်း
တော်ဟုဆိုသည်။ “ထင်ပေါ်ကောင်းဟိတ်” ဟု
ဆိုသည်ကိုထောက်လေ။ {ထင်ပေါ်ကောင်းဟိတ်

ဟူသည်ကို မဇ္ဈေဒပကနည်း၊ ကာကောလောက
နည်းတို့ဖြင့် နောက်သုတ်ကိုလည်း ငဲ့၍ ယူသေး၊ ဝပ်
လေး၊ ၊

ဣဿရိယ ၊ ၊ (ပါဠိ) = ကိုသင်တော်ကို အဏုမြူခန့် ဘန်
ဆင်းနိုင်ခြင်း ... ဝသည်တို့၌ အစိုးရခြင်း ဂ-ပါးဟု
ဆိုအပ်သော ဘုန်းတော်ဟု ဆိုလိုသည်။ ၊

ကမ ၊ ၊ (ပါဠိ) = ဒိဋ္ဌိအကျိုး၊ သုတပါး အကျိုးတို့ကို
အသိုတော်ရှိတိုင်း ပြီးစီးစေနိုင်သော ဘုန်းတော်။ ၊

ဓြောက်ဆူတံခွန်၊ လ၊ ဧဝံထွတ်ချာ ၊ ၊ ဆိုသော ဝ
ကားရပ်ဖြင့် ဤဆုံခဲ့ပြီးသော ဘုန်းတော် ၆-ပါးတို့
နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဖြတ်စွာဘုရားအား၊ နတ်
သားက ရှေးရှုခေါ်ပေါ်လျှောက်ထားဟန်ကို ပြ
သည်။ “ဘန္တေ” ၏အနက်တည်း။ ၊

ဘဂဝန်၊ ၊ ဘဂဝန္တ (ပါဠိ) = ဘုန်းတော် ၆-ပါးရှိသည်။
ဘုန်းတော် ၆-ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်။ ၊

မျိုးလေးဆူ ၊ ၊ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ ကုန်သည်၊ ဆင်းရဲသား
ဟူသော အမျိုးလေးပါးကို ဆိုလိုသည်။ ၊

နောက်မပြန်သား ၊ ၊ ဟူသည်၌ နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေး

စူးကိုဆိုသည်။ တခါရောက်က- တခါက မပြန်
ရပြီ။ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေ မနေရတော့ပြီကိုရည်၍
“နောက်မပြန်သား” ဟု ဝပ်သည်။ ၊

နိဗ္ဗာန် ၊ ၊ နိဗ္ဗာန် (ပါဠိ)=ငြိမ်းရေး၊ ရာဂဒိဝေသညာတို့၏
ငြိမ်းခြင်းကိုယူ၊ အကြီးအငယ်၊ နှစ် သွယ်ယုတ်၊
မြတ်၊ ဘဝဇာတ်ကို ချုပ်တတ် ဝပ်တတ်သော
တဏှာမှ ထွက်မြောက် ခြင်းကြောင့်လည်း နိဗ္ဗာန်
ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုးခဏ်း၌ “တရုရှင်ဖြာ
ထုပြောစွာ-သား၊ တဏှာ-ကာမ၊ သမုဒ္ဒ-ဟု၊
ဒုက္ခပူပန်၊ ဘုံသုံးတန်-မှ၊ နိဗ္ဗာန်သာဌမ်း၊ ခေမာ
ကမ်းသို့” ဟု ဝပ်ဆိုတော်မူ၏။ ၊

ခေမာ ၊ ၊ (ပါဠိ)=ဘေး မရှိ၊ ဘေးကင်း၏၊ ဆင်းရဲ၊
ကုန်ခြင်း။ ၊

မင်္ဂလာ ၊ ၊ (ပါဠိ)=ဘုန်း လက္ခဏာ နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသို့
ရောက်တတ်သော သဘော၊ (တနည်း) မကောင်း
မှု အကုသိုလ် တရား ကို ပယ် ဖြတ် တတ် သော
သဘော။ ၊

မင်္ဂလာအပြား ၊ ၊ လ၊ မကြံနိုင်ခဲ့ ၊ ၊ ဟူသော ဝကား
ရပ်ဖြင့် “ကမ္ဘာမှာ-သိန်းထား၊ ဘုရားမှာ-ထောင်
ရေး၊ မောနေယျ-ခုနစ်နှစ်၊ ဆဲနှစ်နှစ် မင်္ဂလာ” ဟု

သော ကောလာဟလ ငါးမျိုးတို့တွင် ၁၂-နှစ်
ကာလပတ်လုံး မင်္ဂလာတရားတော်တို့ကို ကြံစည်
ကြ သော် လည်း မသိ နိုင်ကြပုံကို ဖော်ပြ၏။
မင်္ဂလာကောလာဟလ ကို ဖော်ပြ၏ ဟူသို။ ၊

သဒ္ဓါ၊ ၊ (ပါဠိ)=ယုံကြည်ခြင်း၊

ငါးဆိုင်ရန်နှင့် ၊ ဖြေခဲ့ပြီ၊ ၊

၅။ အစိုဏ်အဖြေ။

သုံးလူ့ရှင်၊ ၊ လူ့နတ် ဗြဟ္မာတို့၏အရှင်၊ (တနည်း) လူ၊
နတ်၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏အရှင်၊

ရှစ်အင်စုံညီ၊ သံတော်ချီ၍ ၊ အင်္ဂါ ၈-ပါးနှင့် ပြည့်စုံ
သောအသံတော်ကို ချီ၍ ဟုဆိုလိုသည်။ ထိုအသံ
တော် ၈-ပါးတို့ကို ကျမ်းဂန်များနှင့်အညီ “သန့်
ရှင်း၊ သာယာ၊ လွန်သိသာ၊ နာဘွယ်၊ မပြန့်ပေါ်၊
လုံး၊နက်၊ပဲတင်၊ အဋ္ဌအင်၊ ဖြတ်ရှင်အသံတော်” ဟု
မောင်းထောင် သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီးဘုရား
ရေးသား ဖော်ပြတော် မူသည့်အတိုင်း ကျက်မှတ်
ထားလေ။ ၊

သီဟ။ ၊ (ပါဠိ)=ခြင်္သေ့။

ဒီတိ။ ၊ (ပါဠိ)=ရွှင်ပျို နှစ်သက်ခြင်း။ ဒီတိ ၅-မျိုးရှိ
ကြောင်းကို ကျမ်းဂန်တို့၌ အကျယ်ဖွင့်ပြကုန်၏။

ဝတိန်သာ။ ၊ တာဝတိံသာ (ပါဠိ)=တေတ္ထိံ သ ဆို
လိုသည်။

တိ။ ၊ (ပါဠိ)=၃+တိံ သ (ပါဠိ)=၃၀။ သိ ကြား မင်း
နှင့်တကွ ၃၃-ဦးသော နတ်တို့၏ စံရာဘုံ၊ နိရုတ္တိ
နည်းအားဖြင့် တေတ္ထိံ သကိုပင် “တာဝတိံ သ” ပြု
သည်။ “တိ” ကို “လောကဝတ်” ၌ “တိန်” ဟု
နသတ်ရေးကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကဝိလက္ခဏာ၌
“သခွတ်ပွင့်ချိန်၊ အသုရိန်၊ ဝတိန်သာသို့ဆင်း” ဟု
စပ်သည်။ ၊

ဣန္ဒာဒေဝ။ ၊ (ပါဠိ)=ဣန္ဒ နှင့် သိ ကြား+ဒေ ဝ=နတ်။
သိကြားမင်းစေလွှတ်အပ်သောနတ်။

(၁) ဒိဋ္ဌိ။ ၊ (ပါဠိ)=မှားသောအားဖြင့်မြင်ခြင်း။

ခုဝတ္တမာန် ပစ္စုပ္ပန်။ ၊ ဟူသည် အတုတု ပင်တည်း။
မျက်မှောက် ကာလ- လက်ငင်း ကာလ- ဟု လို၊

နောင်။ ၊ ဟူသောကားဖြင့် အနာဂတ် ကာလ လာ
လတ္တံ့ကာလကိုဆိုသည်။ ၊

မာလ။ ၊ (ပါဠိ)=သုခိက်၊ ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ဖြင့်
သာ အသက်ရှင်သူ၊ ပညာဖြင့် အသက်မရှင်သူ-ဟု
ဆိုလို၏။ (၁) မကောင်းကြီး၊ (၂) မကောင်းပြော၊
(၃) မကောင်းပြု၊ ဤ ၃-ပါးတို့သည် သုခိက်၏လက္ခ
ဏာများဖြစ်ကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိ၊ လ၊ ထိုသုခိက်ကို၊ ၊ ဟူသော စကားဖြင့် သုခိက်၏
အခြင်းအရာများကိုဖော်ပြ၏။ ၊

ယဉ်ဝိုက်၊ လ၊ မမှီဝဲလင့် ဟူသော စကားဖြင့် သုခိက်
အား မမှီဝဲမပေါင်းဖော် ရန် တိုက်တွန်း ဖော်ပြ၏။
{ဤနေရာ၌ သုခိက်၏သဘော၊ လက္ခဏာ၊ ပေါင်း
သဖြင့် မကောင်းကျိုး စသည်တို့ကို လောကီ၊
လောကုတ္တရာ ကျမ်းဂန်တို့ကို ခွေနှောက် ခေး
သားထားသည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ “မင်္ဂလာအမြုတေ”
ကျမ်း၌ရှုပါကုန်၊ ၊ }

(၂) ငရဲရှောင်ကွာ၊ လ၊ မှီတွဲခိုလေ ဟူသောစကား
ရပ်ဖြင့်၊ ပညာရှိတို့၏ လက္ခဏာနှင့်၊ ပေါင်းသင်းရ
ခြင်း၏အကျိုးတို့ကို ဖော်ပြဟောသကဲ့သို့။

ငရဲ၊ ၊ နှဲရဲ=ခိုရဲ=ခိုရယ်=ခိုရယ (ပါဠိ)=ငရဲကြီး၊ ဂ-
ထပ်နှင့် ငရဲငယ်များစွာတို့ကို ဆိုလို၏။ “သောင်း

ငါးထောင်သာ၊ ယူဇနာ၊ ရှစ်ဖြာငဲ့ကြော့” ဟူသော ဘုရားကြီးဆရာတော် စပ်ဆိုသည့်အတိုင်း၊ ငဲ့ကြော့ ဂ-ထပ်တို့၏ အ ကွာ အ ဝေး ကို သိ၊ ချမ်းသာမှကင်းသောကြောင့် “နိရယ” ခေါ်၏။ သိဉ္ဇိ၊ ကာလသုတ္တ၊ သဃိဘတ၊ ရောရုဝ၊ မဟာရောရုဝ၊ တာပန၊ ဟောတာပန၊ အဝိဝိ-ပေါင်း ဂ-ထပ်၊ { သံကိစ္စဇာတ်၊ နေမိဇာတ်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ အကျယ်ရှိ၏။ }

ပြိတ္တာ။ ၊ ပေတာ (ပါဠိ)=ချမ်းသာမှပေးသောအားဖြင့် ဖြစ်သော သတ္တဝါများဟု ဆိုလို၏။ သင်္သကရိုက်နည်းကိုလိုက်၍ ပြိတ္တာခေါ်သည်။ ပယောဂကို ပြုယုဂ်ခေါ်သကဲ့သို့မှတ်။

အပါယ်။ ၊ အပါယ (ပါဠိ)=အပ+အယ=အပ=ကင်းသည်+အယ=ချမ်းသာ၊ ငဲ့၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုဒ္ဓကယ့်ဟူ၍ အပါယ် လေးဘုံရှိ၏။ ၊

(၃) လူမိုလ်တကာ၊ လ၊ ပူဇော်ရခြင်း ဟူသော ဤ ပကားရပ် ဖြင့် ပူဇော်ထိုက်သော သူတို့ကို ပစ္စယ ပူဇာ (ပစ္စည်းဖြင့်ပူဇော်ခြင်း) ဓမ္မ ပူဇာ (တရားဖြင့်ပူဇော်ခြင်း) တို့ဖြင့် ပူဇော်ရန် များကို ပြဆိုတော်မူ၏။

လူခိုလ် ၊ ၊ လူအများ။

တကာ ၊ ၊ (ပေါရာဏ) = အများ။

အရင်းအများ၊ လ၊ မှန်မှန် စွဲမှတ် ရှာလေလော
ဟူသောဝကားရပ်ဖြင့် ဤတရား ၃-ပါးတို့ကို မင်္ဂ
လာဟု မှတ်သားရန် ဘုရားရှင် တိုက်တွန်း ပုံကို
ဖော်ပြတော်မူသတည်း။ ၊

၆။ အစိပ်စိပ်အဖြေ။

သိကြာ။ ၊ သက္ကံ (ပါဠိ) = (သက္ကဋ္ဌ ဘာသာ) သကြိ-
သဒ္ဓါမှ သိကြားဟု ခေါ်ဝေါ်သည်ဟု မှတ်လေ။
ထို့ကြောင့်ကိုးခဏ်း၌ “သက္က, သကြိ, သက္ကဋ္ဌနှင့်၊
မဂဓဘာသာ၊ ဝေါဟာအပြား၊ ထိုနှစ်ပါးတွင်၊
ဣ-အား, အက္ခရာ၊ လွဲခါလည်းပြု၊ မြန်မာမှုဖြင့်၊ ယခု
လူတွင်၊ သိကြားထင်သည်” ဟုစပ်၏။

မွန် ၊ ၊ (ပေါရာဏ) - မြင့်မြတ်ခြင်း၊ မွန်မြတ်သော နတ်
ဟုဆိုလိုသည်။ ၊

(၄) လေးတန်စက္က၊ လ၊ မှတ်ခင်းတသွယ် ဟူသော
ဝကားဖြင့် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အချပ်၌နေ
ခြင်း ဟူသောမင်္ဂလာကို အကျယ်ပြဆိုတော်မူ၏။

လေးတန်စုတ္တ.....ဟူသော စကားအရ သင့်တင့်လျောက်
ပတ်သော အရပ်၌ နေခြင်း ဟူသော စက်တပါး၊
ဘုရား အစရှိသော သူတော်ကောင်း တို့ကို ဖြစ်
ဆည်းကပ်ခြင်း ဟူသော စက်တပါး၊ မိမိစိတ်ကို
ကောင်းစွာဆောက်တည်ခြင်း၊ (ဝါ)စတုပါရိသုဒ္ဓိ
သီလကိုကျင့်ခြင်း ဟူသောစက်တပါး၊ ရှေး၌ပြုခဲ့
ဘူးသော ကောင်းမှု ရှိသော သူ၏အဖြစ် ဟူသော
စက်တပါး၊ လေးပါးတို့ကိုယူ၊

ပဋိဂ္ဂဟ၊ (ပါဠိ)=သင့်လှလျှောက်ပတ်-ဟူသောနောက်
စကားနှင့်မထူးပြီ။ ၊

ဘေသ၊ (ပါဠိ)=အရပ်၊ ဆိုခဲ့သောစက် ၄-ပါးတို့တွင်
ရှေးကံရှိမှ-အရပ်ကောင်း၌ဖြစ်နိုင်၏၊ အရပ်ကောင်း
၌ဖြစ်မှ-သူတော်ကောင်းတို့ကို ဖြစ်နိုင်၏၊ သူတော်
ကောင်းတို့ကိုဖြစ်ရမှ-တရားကောင်းတို့ကိုကြွားနာ
နိုင်၏၊ တရားကောင်းကိုကြွားနာရမှ-အသင့်အတင့်
နှလုံးသွင်းနိုင်၏၊ အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းပါမှ-စတု
ပါရိသုဒ္ဓိ သီလကို ဖြည့်ကျင့်နိုင်၏၊ စတု ပါရိသုဒ္ဓိ
သီလကို ဖြည့်ကျင့်နိုင်မှ-မိမိစိတ်ကို ကောင်းစွာ
ဆောက်တည် နိုင်၏၊ မိမိ စိတ်ကို ကောင်းစွာ
ဆောက်တည်ရမှ-လွန်စွာအားထုတ်နိုင်၏၊ လွန်စွာ
အားထုတ်နိုင်မှ-သမထ၊ ဝိပဿနာပညာဟု ဆိုအပ်

သော ပီရိဟဒရိယ ပညာနှင့် ပြည့်စုံနိုင်၏။ ထိုသို့ ပြည့်စုံမှ-မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်၏-ဟုဖြည့်စွက် မှတ်သားလေ။ ၊

- (၅) ရှေးဝယ်ကာလ၊ လ၊ စင်စစ်တသွယ်..... ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ပြခဲ့သည့် ပုဗ္ဗေဝကတ ပုညတံခက် ဟူသော နေလောကီ ပြဆိုတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် လောက၌လည်း “ကံရှိမှ-မြတ်၊ ဥာဏ်ရှိမှ-တတ်” ဟူ၍၎င်း၊ “ကံ-မရှိ၊ ဥာဏ် ရှိတိုင်းပွဲ” ဟူ၍၎င်း၊ “ကံရှိမှ-ဥစ္စာရှင်သည်၊ ဥာဏ်ရှိမှ-ဟုတ်ရာမြင်သည်” ဟူ၍၎င်း၊ ပြော ဆိုစမှတ်ပြုကုန်၏။ သို့သော်လည်း ရှေးကံထက်- ပစ္စုပ္ပန်ကံက အရေးကြီးပုံများကို ကျွန်ုပ်တို့သည် “ဘုရားဟော-ကျမ်းမာရေး၌” အကျယ်တဝင့် ဆုံးဖြတ်ဖော်ပြခဲ့ဘူးပြီ။ ၊

ပုညဝတ္ထု။ ၊ ပုညကြိယာဝတ္ထုဟု ဆိုလိုသည်။

ပုည။ ၊ (ပါဠိ)=အညစ် အကျေးမှဖြူစင် စေတတ်သော ကုသိုလ်ဟုဆိုလိုသည်။

ကြိယာ။ ၊ (ပါဠိ)=ပြည့်စုံခြင်း ၃-မျိုးကို အလို ရှိကုန် သောသူတို့ ပြုအပ်ပြီးသောအမှုဟုဆိုလိုသည်။

•တ္ထ၊ ၊ (ပါဠိ) = ဤကုသိုလ်၌ အကျိုးတရားသို့ တည်၏
ဟုဆိုလိုသည်။ ၃-ရပ် ပေါင်းသော် ပုညကြိယာ
ဝတ္ထုဖြစ်၏။

ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါး။

(၁) ဒါန = အလှူပေးခြင်း၊ (၂) သီလ = သီလဆောက်
တည်ခြင်း၊ (၃) ဘာဝနာ = ပွားများခြင်း၊ (၄)
အပစာယန = အနိအသေပြုခြင်း၊ (၅) ဝေယျာဝစ္စ =
အမှုကြီးငယ်ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (၆) ပတ္တိဒါန =
ပြုသောကုသိုလ်ကို အမျှပေးခြင်း၊ (၇) ပတ္တနုမော
ဒနာ = အမျှပေးသည်ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ (၈) ဓမ္မ
သဝနာ = တရားနာခြင်း၊ (၉) ဓမ္မဒေသနာ = ဟုတ်
ဟောခြင်း၊ (၁၀) ဒိဗ္ဗဇုကမ္မ = ဖြောင့်မှန်သော အ
ယုကိုယူခြင်း။ ထို ၁၀-ပါးတို့ကို ဒါန၊ သီလ၊ ဘာ
ဝနာ ၃-ပါးထည်းသို့ သွင်း နည်း များ ကို လည်း
“အဝ-နှင်း-အလည်၊ အလည်-နှင်း-အစ၊ အဆုံး နှင်း
အဆုံး၊ ၃-ပါးလုံး၊ ယူကြီးသတိစွဲ” ဟု ပြည်ဆရာ
တော်ဘုရားကြီး စပ်ဆိုတော်မူခဲ့၏။ ၊

(၆) စင်ကြယ် သီလ ။လ။ ယင်းလည်း တသွယ်... ဟူ
သောစကားစပ်ဖြင့် အတ္တသမ္ဘာပဏီမိ စက်မင်္ဂလာ
ကိုပြဆိုတော်မူ၏။

သီလ ၊ (ပါဠိ)=စေ့ဆော်မှု၊ စေတသိက်၊ စောင့်စည်းခြင်း၊ မလွန်ကျူးခြင်း တို့သည် သီလ မည်ကုန်၏။ (ပဋိသန္တိဒါမင်္ဂါပါဠိတော်နည်း) ကုသိုလ် တရားတို့၏ အစကား အသွန်စင်ကြင်သော သီလပင်တည်း ဟု ဘုရားဟောတော်မူ၏။ သာသနာတော်၏ အလည်းမည်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်) ၅-ပါးသီလ၊ ၈-ပါးသီလ၊ ၁၀-ပါးသီလ၊ (အချုပ်အားဖြင့်) ပါတိမောက္ခသံဝရ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရ၊ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ၊ ပစ္စယသန္တိဿိတ ဟူသောသီလကြီးလေးပါးတို့ကိုယူ။

သမ္မာ ၊ (ပါဠိ)=ကောင်းစွာ။

အတ္တ ၊ (ပါဠိ)=မိတ်၊ ကိုယ်၊ သဘော၊ အတ္တဝါဒ စသည်တို့တွင် ဤနေရာ၌ မိမိ ဟုဆိုအပ်သော ကိုယ် ကို ယူလေ။ ၊

—★—

၇။ အစိပ်စိပ်အဖြေ။

(၇) အလွန်ကဲမှု။ လ။ များသည့် တကြောင်း.....ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် “ဗဟုဿဒ္ဓန္တ” ၏အနက်ကို ဘော်ပြတော်မူ၏။ ၊

ဗဟုဿဒ္ဓန္တ ၊ (ပါဠိ)=အကြီးအမြင်များခြင်း။

သုတ၊ ဝိန္ဒာ၊ ဘာဝနာဖြင့်.....ဟူသော စကား ရပ်ကား
ဥာဏ် ၃-မျိုးကိုဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သတည်း။ သုတ
ကမ္မိ-တရံ တရုကို ကြားရ၍ ကြားဘူး သည်နှင့်
မကြားဘူးသည်ကို စပ်ဟပ်၍ သိသော ပညာရှိ။
ဝိန္ဒာကမ္မိ--ဝတ္ထုကို၎င်း၊ အနုသန္ဓေကို၎င်း ကိုယ်
တိုင်ကြံမြင့်စွာ ကြံစည်၍ ပြုတတ်သော ပညာရှိ။
အတ္ထကမ္မိ-တရံ တရုသော အနက်ကို ဆင်ခြင်၍
အကျဉ်းချုံးခြင်း၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်း စသည်တို့ကို ပြု
တတ်သော ပညာရှိ။ ဤနေရာ၌ ဤကမ္မိ ၃-မျိုး
သက်သက်ကို ဆိုသည်မဟုတ်။ သုတမယဥာဏ်၊
ဝိန္ဒာမယဥာဏ်၊ ဘာဝနာမယဥာဏ်တို့ကို ဆိုလို
သည်။ အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမင်္ဂ အဋ္ဌကထာ၊ ဇိကာ
တို့၌ရ။ ။

ဂ) မကောင်းတုံလတ်၊ လ၊ တတ်သည်တကြောင်း.....
ဟူသောစကားရပ်ဖြင့် “ထိပ္ပဉ္စ” ၏အနက်ကိုဖော်
ပြသည်။ ။

ပါပဝဋ် ၊ ဖြေခဲ့ပြီ၊ ဝဋ်ဆိုး ၃-ပါး။

ဝိန္ဒာ ၊ (ပါဠိ)=နှုတ်မှုအတတ်။

သိပ္ပ ၊ (ပါဠိ)=လက်မှုအတတ်။

(၉) ပျော့ပျောင်းနှလုံး၊ လ။ တွင်မည်တကြောင်း.....
 ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် “ဝိနယောစ-သုသိက္ခိ
 တော” ၏အနက်ကို ဖော်ပြတော်မူသည်။ ကိုယ်၊
 နှုတ်၊ နှလုံး သုံးပါးလုံးကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမ
 ခြင်း၊ ပျော့ပြောင်းနူးညံ့အောင် ဆုံးမခြင်းကို ဆိုလို
 သည်။ ဝိနည်းတရားတော်သည် ဆုံးမသော စည်း
 ကမ်းများဖြစ်၏။ ၊

(၁၀) လူအပေါင်းတို့ ၊ လ။ အခင်းတကြောင်း.....ဟူ
 သောစကားရပ်ဖြင့် “သုဘာသိတာဝယာဝါဝာ”
 ၏အနက်ကိုဖော်ပြတော်မူ၏။ “ကျိုးရှိ၊ နှုတ်၊ ချစ်
 ဘွယ်၊ မှန်ကန်၊ လေးတန်စုံငြိမ်း၊ ထိုစကား၊ ပြော
 ကြားရေလော”။ ၊

ဤနေရာ၌ စကားအရာ၊ အင်္ဂါလေးတန်၊ ခြေငံသာ
 ယာ၊ ပြောဆိုပါရသော အကျိုးများကို မဃဒေဝ၌
 ဤသို့ဝပ်ဆိုဖော်ပြတော်မူ၏။ ၊

ငေါင်ကန်နှုတ်သံ၊ မျက်မလျှံနှင့်၊ ငံငံချေ
 ချေ၊ သားမင်းခြေသွင်၊ ချိုစေသူနား၊ ချဉ်
 မခါးအောင်၊ စကားကုန်လစ်၊ အဆစ်ဆစ်
 ခွဲ၊ မထစ်ထေရ်၊ မဖုန်မထိုင်း၊ မရှိုင်းမဆတ်၊
 ရှေ့ခတ်ကိုက်ဝား၊ သစ်ပျဉ်ပျားနှယ်၊ ပြတ်
 သားထိပ်မွေ၊ ချောမြေ့ပြေပြစ်၊ မန်မသစ်

တဲး၊ မြစ် မြစ် ခြေ ခြေ၊ လူ ဗိုလ် ခြေ အား၊
 သံခြေ နှုတ် ငြင်း၊ ရွှေစောင်း ညှင်း သို့၊ မပြင်း
 မပြ၊ သာချမ်း ဖြေလျက်၊ ပျပျ ရှင် ပြော၊ ဆိုမိန့်
 ပြောလေ့၊ ၊ သတော ခက်မာ၊ ဝါစာ
 ဖရသ၊ ကြမ်း ကြုတ် ခဲ့က၊ ကဲ့ရဲ့မည့်၊ တိတွတ်
 သံသို့၊ မခံလှနား၊ မကြားခလို့၊ အောင့်ကြ
 ဆို၏၊ ၊ အဟိုရှေးက၊ ကမ္ဘာဝ၊ ပယ်၊ ဆေးခ
 မပေး၊ တင်မြို့ ကြွေးကြောင့်၊ လုပ်ကျွေး
 စောင့်ရှောက်၊ ဥကပေါက်တိုင်း၊ မပျောက်
 စေရ၊ ကျီးကထမှု၊ မွေးမြူ၏၊ ပြုရရွက်
 ဆောင်၊ ကျီးအယောင်နှင့်၊ ကျီးတောင်
 ကျီးကိုယ်၊ မည်းညို ချိပ်နက်၊ ဥဩငှက်
 လည်း၊ နှစ်သက်ဘွယ်ကြီး၊ နာမငြီးတည့်၊
 အတီးရှေးခါ၊ မသာယာ၏၊ မဟာသတ္တ၊
 ဝိသာယမည်၊ နွားကြီးသည်လည်း၊ မကြည်
 နှုတ်ကြမ်း၊ ပုဏ္ဏားသွမ်းကို၊ လောင်းတမ်း
 ဥက္က၊ သပြာထောင်လုံး၊ ရှုံးစေတိ၏၊ ၊
 ထိုပြီတသုတ်၊ ကိုယ်နှုတ်နှစ်ဖြာ၊ ကြမ်း
 ကြုတ်စွာကြောင့်၊ ပြည်ရွာမှူးမတ်၊ မညွတ်
 သောအား၊ မင်းကြီးသားလျက်၊ ပယ်ရှား
 ကုန်ကြ၊ ၊ ဓုဌကုမာ၊ ခေမ္မာဓမ္မောဘိ၊ ဂါမ
 ဏီနှင့်၊ မည်ရှိနာမ၊ သံဝရ-ကား၊ မင်းသား

အစစ်၊ ငယ်ဆုံးဖြစ်လည်း၊ တိုင်းချစ်ပြည်ခင်၊
 ရွှေနန်းတင်၏၊ ဟုစပ်ဆိုတော်မူခဲ့၏။ ၊

ဂ။ အစိတ်စိတ်အဖြေ။

(၁၁) ယုဂန္ဓရ ၊ ၊ (ပါဠိ)=ယုဂ=အစုံ၊ တစုံ + ရေ =
 ဆောင်သည်။ လ၊ နေဟူသော အစုံကို ထိုဘောင်
 နှင့်မျှသော ခရီး၌ လှည့် သွား တတ် သည့် အဖြစ်
 ကြောင့် ဆောင်တတ်သည်ဟုဆိုလိုသည်။ မြင်းမိုရ်
 တောင်ကို ရစ်လည်၍ တည်ကုန်သော တောင်
 ၇-လုံးတို့တွင်တလုံးဖြစ်၏။ ၊

မြင်းမိုရ် ၊ ၊ တောင်တကာ တို့ တွင် အ ကြီး ဆုံး သော
 တောင်ဦး၊ တောင်မင်းဖြစ်၏။ စ တု ဓ မ္မ သာ မ န္တိ
 “သင်းဂြိုဟ်ရတိ၊ မြင်းမိုရ်တရှိ၊ ယွင်းယို မ ယှိ”
 ဟူ၍၎င်း၊ နဝဒေဝရတုန္တိ “တောင် မြင်း မိုရ် လျှင်၊
 နောင်မင်းညှိစင်၊ ရောင်ဆင်းကိုယ်ပြင်” ဟူ၍၎င်း၊
 စပ်ဆိုတော်မူသည်များကို ထောက်၍ “မြင်းမိုရ်”
 ကို မ၊ ရရစ်င-သတ် ဝိသန္ဓေ နိ နှစ်လုံးနှင့်တကွ ဇေး
 သားရမည်။ ၊

ယုဂန္ဓတောင် ညို၊ လ၊ ဤနှစ်စုကိုဟူသော စကား
 ရပ်ဖြင့် အမိ၊ အဘ တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ကြီးမားပုံ

ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ မိဘတို့၏ ရုဏ်ကျေးဇူးကား၊
ယုဂန္တုတောင်၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးများမက ကြီး
မားလှပေကြောင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဤနေရာ၌ ရုဏ်
ကျေးဇူးဆိုသည်ကား- အရှေ့အရပ်နှင့် ဝဿာ
ပုရဏ္ဍိမဒိသာရုဏ်၊ သားသွီးများ အပေါ်၌ ဗြဟ္မာ
များကဲ့သို့ ဗြဟ္မဝိဟာရတရားလေးပါးတို့နှင့် ပြည့်
စုံသောကြောင့်၊ ဗြဟ္မာမည်သောရုဏ်၊ သားသွီး
တို့၏ အလ္လဝတ်ကို အပူဖော်ခံထိုက်သော အာဟု
နေယုရုဏ်၊ လက်ဦးဆရာ မည် ထိုက် စွာသည့်
ပုဗ္ဗာဝရိယ ရုဏ်တို့ကို ဆိုသည်မှတ်လေ။ ။

မာတာ ။ (ပါဠိ)=အမိ၊

ပိတာ ။ (ပါဠိ)=အဘ၊

ဥပဋ္ဌာန ။ (ပါဠိ)=လုပ်ကျွေးမွေးမြူခြင်း၊ ဤပါဠိ၏အ
နက်ကို “တုတ်ကုဋ္ဌိတ်လေး၊ လ၊ ကျွေးမွေးနိုင်စေ”
ဟုဝပ်ဆိုတော်မူ၏။ မိဘများကို လုပ်ကျွေးမွေး
မြူခြင်းသည် ရန်သူမျိုးငါးပါးတို့မနှိပ်စက်နိုင်
သည့်ရှေ့ဆိုကြီးကို မြှုပ်ရသည်နှင့် တူကြောင်း၊
တောင်းသမျှဆုကို ရနိုင်ကြောင်းစသော အ
ကျိုးတရားတို့ကို နိမိကဏ္ဍသုတ်၌ ဘုရားဟော
တော်မူ၏။ ဇနကာမင်းသားအား မိဘကိုလုပ်ကျွေး

ခြင်းကြောင့်၊ ကယ်ဆယ်ကြောင်းကို ဘုရား ဟော
တော်မူ၏။ မိဘကိုလုပ်ကျွေးသဖြင့်လောကီ၊ လော
ကုတ္တရာ ချမ်းသာကြီးပွားများမြတ်ကြောင်း တို့ကို
သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်၊ သောဏနန္ဒဇာတ်၊ ကစ္စာနီဇာတ်
စသည်တို့သည် ထင်ရှားသော သက်သေတို့ ပေ
တည်း။ မိဘတို့အားရဟန်းများပင် လုပ်ကျွေး
ပေးကမ်းရန်ကို ဘုရားခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဤသို့
စသော အချက်တို့ကြောင့် မင်္ဂလာကြီးတပါးဖြစ်
ကြောင်းကိုသိမှတ်ယုံကြည်ထိုက်ပေပြီ။ ကိုးခဏ်း
၌လည်း-

မိ-ကိုညာက၊ ဘာ-ကိုလက်ဝဲ၊ ကိုင်စွဲချီ
လျက်၊ ပခုံးထက်ပယ်၊ အသက်ဆုံးအောင်၊
မြတ်နိုးဆောင်၍၊ အခေါ်အဖျား၊ လုပ်ကျွေး
ငြားသည်၊ မွေးခွားပိုက်ကျူး၊ ရှေးတင်ဘူး
သည် ကျေးဇူးလွယ်ပြိုင်၊ မဆပ်နိုင်၊ စ
သည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်အရစပ်ဆိုဖော်ပြတော်
မူခဲ့၏။ ၊ တဘန်မွေးတုံ၊ မွေးသင့်ကြောင်း၊ မေတ္တာ
ရှေးတုံ၊ ရှေးသင့်ကြောင်း၊ မြတ်နိုးလေး တုံ၊ လေး
သင့်ကြောင်းများကိုပါ သိမှတ်အပ်ကုန်၏။ ၎င်းပြင်-
ရိတ္တတ်လေးပင်၊ ကျေးဇူးရှင်-ဟု၊ ပန်တင်ဦး
ထက်၊ ရွှေပန်းခက်သို့၊ အသက် မြင့်ရှည်၊
တည်သရွေ့လျှင်၊ ချောသွေ့စကား၊ နားမ

ထောင်သွင်း၊ လုပ်ကျွေးခြင်းနှင့်၊ သယ်ခင်း
ကစ၊ မိဘတို့ဝယ်၊ ပြုဘွယ်ဘွယ်၌၊ မတွယ်
ပြေ၊ မိမိမှများ၊ ပစ်စွန့်ထား၍၊ စီးပွားရှာရှာ၊
နောင်လာမပျက်၊ နွယ်ဆက်မျိုးညွန့်၊ ပြန်စိမ့်
သောကြောင်း၊ ကောင်းသားစာရိတ်၊ မဖိတ်
မယို၊ ထိုမှတထွေ၊ မိဘမွေကို၊ ခံပေထိုက်
အောင်၊ ဆောင်သားခြင်းရာ၊ ခန္ဓာဇာတိ၊
တည်မရှိလည်း၊ ငါ့ဒါဝါ၊ ခုကြလေစေ၊ တို့
ဝေဒါန၊ ဤမျှငါးပါး၊ အတိတ်ကြားသည်၊ တ
ရားရှေးထုံးစဉ်လာတည်း၊ ဟုစပ်ဆိုတော်မူ
၏၊ ဤသားထွီးကျင့်ပတ် ငါးပါးတို့ကို ကျက်မှတ်
ထားလေ၊ ၊ {ပုတ္တောဝါဒပျို့၊ မာတောဝါဒပျို့
တို့သည်၊ ဤမင်္ဂလာ၏အခွင့်များပေသည်။}

(၁၂) လူဖြစ်လေမှု။ လ။ ကောင်းစွာကျင့်လေဟူ
သော စကားရပ်ဖြင့် “ပုတ္တဒ’ရဿသင်္ဂဟမင်္ဂလာ”
ကိုပြဆိုဟောမူ၏၊ ၊

သူတော်တကာ၊ ကျင့်ရာမှတ်သား၊ ဝတ်ငါးပါး.....ဟူ
သောစကားအရ-

မထီမဲ့ကင်း၊ အပ်နှင်းဥစ္စာ၊ မိစ္ဆာမ
မှား၊ ဝတ်ဝားဆင်ယင်၊ မြတ်နိုးကြင်၊ ငါးအင်
လင်ကျင့်ရာ၊ ဟူသောငါးပါး၊ သားထွီးများ
အပေါ်၌လည်း-

မကောင်းဖြစ်တား၊ ကောင်းရာညွှန်လတ်၊
အတတ်သင်စေ၊ ပေးပေးနှိုးရင်း၊ ထိုင်းခြား
ခြင်းလျှင်၊ ဝတ်ငါးအင်၊ ဘခင်-မယ့်တို့
တာ၊ ဟူသောငါးပါး ဤတရားဘုံဖြင့်ပြည့်
စုံရမည်ဟုဆိုလိုသည်။

ဗန္ဓာ။ ။ (ပေါရာဏ) အပြစ် အနာအဆာကို ဆိုသည်။
ပါဠိသက်သက်၏အနက်ကား “နောက်” ဟူ၏။

(၁၃) စိတ်နေဖြောင့်ဖြောင့်၊ လ ပြုရခြင်းသည် ...
ဟူသောစကားရပ်ဖြင့် “အနာကုလဝါစကဗန္ဓာ” ၏
အနက်ကို ဖော်ပြတော်မူ၏။ စိတ်နေစိတ်ထားကို
ဖြောင့်ဖြောင့်ထားလျက်၊ သတိတရားကို စောင့်
စည်းလျက်၊ အနှောက်အယှက် ဖြစ်လေဘွယ် အမှု
ကြီး အမှုငယ်ဘို့ကို၊ လွှဲဖယ် ရှောင်ရှား ခြင်းကို
ပြုလေဟု ဆိုလို၏။

၉။ အစိပ်စိပ်အဖြေ။

(၁၄) အန္တံ၊ လ၊ တပါးမည်၏ ... ဟူသော စကား
ရပ်ဖြင့် “ဒါနုဋ္ဌ” ၏ အနက်ကို ဖော်ပြတော်မူ၏။

အနန္တ။ ။ ဆွမ်း၊ ပါနံ-အဖျော်၊ ယရ-အိပ်၊ ကျောင်း၊
 ဝတ္ထ- အဝတ်ပုဆိုး၊ ယာန- စီးနင်းစရာ ယာဉ်၊
 မာလံ-ပန်း၊ ဝိလေပနံ - နံ့သာချောင်း၊ ဂန္ဓော-
 အနံ့၊ သေဇယျာ-အိပ်ရာနေရာ၊ ပဒီပေါ-ဆီမီး၊
 “ဝ” သဒ္ဒါကား “ သုများအပါး၊ ကိုယ်ကသွား၊
 မှတ်သမ္ပိဏ္ဏတည်း” ဟူသော ရွှေကျင်နိယံနှင့်အညီ
 ပေါင်းစည်းခြင်း အနက်၌ဖြစ်၏။ ။ ဤ ဆယ် ပါး
 တို့ကို-

ဒသဝတ္ထု။ ။ (ပါဠိ)=ဟုဆိုသည်၊ ဒသ=၁၁+ဝတ္ထု=
 အလှူဝတ္ထု၊ ဤကား သုတ္တန်၌ လာသော ၁၁-ပါး၊
 အဘိဓမ္မာ၌ကား၊ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အချသာ၊
 အတွေ့၊ တရားဟူ၍ ၆-ပါးသော အလှူဝတ္ထုတို့ကို
 ဖော်ပြတော်မူ၏။ ဝိနည်း ဝိနု ကတ်တော်၌ကား၊
 ကျောင်း၊ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ဆေး-ဟူသော လေး
 ပါးသော အလှူဝတ္ထုများလာရှိသည်။ ။

(၁၅) ငါးမည်သီလ၊ လ၊ တပါးမည်၏... ဟူသော
 ဝကားရပ်ဖြင့် “ဓမ္မစရိယာ” ၏ အနက်ကို ဖော်ပြ
 တော်မူ၏။ ။

ငါးမည်သီလ။ ။ ငါးပါးသီလကိုဆိုသည်၊ ပါရမီတော်
 ခဏ်း သီလပါရမီခဏ်း၌ ...

ရှောင်ကြဉ်မုသား၊ ဗီးပွားမဖျက်၊ သူသက်
မဖြစ်၊ သောက်ယစ်မကြူး၊ လွန်ကျူးအိမ်
ရာ၊ မိစ္ဆာဆေ၊ သူထံမသင့်၊ ငါးပါးကျင့်
ကို၊ ရှောင်လင့် မနား.....ဟု ဝပ်ဆိုတော်
မူသည်။

သုံးဝသုစရိုက်။ ။သုံးဝသော သုစရိတ,တရား..... သု-
ကောင်းသော + စရိတ = အကျင့် ကောင်းသော
ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး ၃-ပါးတို့၏ အကျင့်ကို ဆို
သည်။ အကျယ်အားဖြင့် သုစရိုက် ၁၀-ပါးရှိ
ကုန်၏။ [အပိုဒ် ၁၀-၌ ပြထားသော သုစရိုက်
၁၀-ပါးတို့မှရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် သုစရိုက်မည်၏]
ဤနေရာ၌ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ
၃-ပါးတို့ကို၎င်း၊ ပညာစရိုက်, ပိတက်စရိုက်,
ဗုဒ္ဓိစရိုက်တို့ကို၎င်း၊ ယူနိုင်သေး၏။ ဝပ်ဆိုခြင်းဆရာ
တော်၏ အာဘော်သာ ပစာနာသာ ဖြစ်သည်။ ၊

(၁၆) မျိုးမည်စပ်လေ၊ လ၊ တပါးမည်၏.....ဟူသော
စကားရပ်ဖြင့် “ဥာတကာနုဉ္ဇသင်္ဂဟော” ၏ အနက်
ကိုပြဆိုတော်မူ၏။ ၊

ဥာတကာ။ ။(ပါဠိ)=ဆွေမျိုး၊

ဆွေမျိုး။ ။ ဟူရာ၌ အထက်၇-ဆက်ကို 'ဆွေ' အောက်
 ခု-ဆက်ကိုး 'မျိုး' ဟု ခေါ်ကုန်၏။ (၁) အဘ၊ (၂)
 အဘိုး၊ (၃) အဘေး၊ (၄) အဘွား၊ (၅) အဘဲ၊ (၆)
 အဘိ၊ (၇) အဘောဘို့သည် 'ဆွေ' မည်ကုန်၏။ (၁)
 သားသွီး၊ (၂) မြေး၊ (၃) မြစ်၊ (၄) တိ၊ (၅) မျှော့၊
 (၆) ကျွတ်၊ (၇) ကျွတ်ဆက်-တို့သည် "မျိုး" မည်
 ကုန်၏။ ။

(၁) ပေးကမ်းခြင်း၊ (၂) ချစ်ဘွယ် စကားကို ပြော
 ဆိုခြင်း၊ (၃) အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်ခြင်း၊ (၄) ကိုယ်
 တူထား၍ ကျင့်ခြင်း ဟူ၍ ခြီးမြှင့်နည်း လေးမျိုးမျှ ရှိ
 ကုန်၏။

ရင်းချာ။ ။ အရင်းအချာ။

နှိုးရင်း။ ။ အရင်းအနှိုး။

(၁၇) လူ့ပြည်ရပ်ဆစ်၊ လ၊ တပါးမည်၏ ဟူ
 သောစကားရပ်ဖြင့် "အနုဝဇ္ဇာနိကဗ္ဗာနိ" ၏ အနက်
 ကို ဖော်ပြတော်မူ၏။ လူ့ပြည်ဟူသောအရပ် ဆစ်
 အရပ်ပိုင်း၌၊ အပြစ်ရောက်ဘွယ်ဆိုကာ၊ ငယ်သည်ဖြစ်
 စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ နီးသည်ဖြစ်စေ၊ ဝေးသည်ဖြစ်
 စေ ဦးတော့၊ ငယ်သည်ဝသည်ဖြင့် မပိုင်းခြားဘဲ၊
 ရှောင်သွေလွင့်ကွာသွားမှုကို-ဥာဏ်ဖြင့်ရှု၍၊ အမှု
 ကိစ္စကိုပြုရမည်ဟုဆိုလိုသည်။

၁၀။ အ ဝိပ် ဝိပ် အဖြေ။

ဝိရိန္ဒ-ဝိရိန္ဒ (ပါဠိ) ဝိရိ-တောင်+ရန္တအစိုးရခြင်း၊ တောင်
တကာတို့ကို အစိုးရသောမြင်ရိပ်တောင်မင်း၊

(၁၈) ဆယ်တန်ပါပ၊လ၊ တပါးမည်၏....ဟူသော
စကားရပ်ဖြင့်“အာနုတိပါပါ”၏ အနက်ကို ဖော်ပြ
တော်မူ၏။

ဆယ်တန်ပါပ။ ။ အဓိ(၁) ပါဏာတိပါတ-သို့ အ
သက်သတ်ခြင်း၊(၂) အဒိန္နဒါန-အရှင် မပေးသော
သုဥစ္စာကိုခိုးယူခြင်း၊(၃) ကာမေသုဒိန္နာဝာရ -
မသွားလာ အပ်သော ဝတ္ထုကာမဂုဏ်တို့၌ယုတ်မာ
စွာသွားလာခြင်း၊(၄) မုသာဝါဒ-သို့ အကျိုး ပျက်
အောင်လိပ်လည် ပြောဆိုခြင်း၊ (၅) ပိသုဏဝါစာ
ကုန်းတိုက်ချောပြစ်ဆိုခြင်း၊(၆) ဖရုသဝါစာ ကြိမ်း
ကြုတ်စွာ တိုင်းထွာဆဲရေးခြင်း၊(၇) အကျိုး မရှိ
သောအဖျင်းစကားတို့ကိုပြောဆိုခြင်း၊(၈) အဘိဇ္ဇာ
သို့ စည်းဝိပ်ကို မိမိစည်းဝိပ်အဖြစ်သို့ရောက်အောင်
ကြံခြင်း၊(၉) ဗျာပါဒ-မကောင်းသော တောင့်တ
ကြံစည်းခြင်း၊ (၁၀) ဝိန္နာဒိန္ဒြိ-ကံ၊ ကံ၏အကျိုး
ကို မယုံကြည်ဘဲ လွဲမှားသော ယူဆခြင်း၊ ဤ
ဒုစရိုက်မကောင်းကျင့်-၁၀-ပါးတို့ကို အင်္ဂုတ္တိုရ်၌

ဘုရားဟောတော်မူ၏။ ၎င်း ၁၀-ပါးတို့ကိုအကျဉ်း
ချုံးလျှင်၊ ပါဏာတိပါတ၊ အဒိန္နဒါန၊ ကာမေသု
မိစ္ဆာဝာရ၊ မုသာဝါဒ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူ၍ ၅-ပါးမျှ
သာရ၏။ အင်္ဂုတ္တိုရ်၌ပင်။ အနာထပိဏ်သဋ္ဌေးအား
ဘုရားရှင်ဟောကြားချက်၌လာ၏။ ။

ဤပါဏာတိပါတ၊ အဒိန္နဒါန၊ ကာမေသုမိစ္ဆာ
ဝာရ သုံးပါးတို့သည်၊ ကာယဒွါရ၌များသောအား
ဖြင့် ဖြစ်လေ့ ရှိသောကြောင့်၊ ကာယကံ တို့မည်
ကုန်၏။ မုသာဝါဒ၊ ပိသုဏဝါဒ၊ ဖရုသဝါဒ၊
သမ္ပပ္ပလဝပ ဤလေးတို့သည် ဝစိကံမည်ကုန်၏။
အဘိဇ္ဇာ၊ ဗျာပါဒ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး တို့သည်
မနောကံမည်ကုန်၏။ ။

ဤအကုသိုလ် ၁၀-ပါးတို့ကို “ပါဏာ၊ ဗျာပါ၊
ဖရုသာ၊ ဖြစ်ရှာ-ဒေါသကြောင့် ကာမေ၊ ဘိဇ္ဈာ၊
ဒိဋ္ဌိမှ၊ ဖြစ်လာ လောဘကြောင့်၊ ပိသု၊ မုသာ၊
ဤနှစ်ဖြာ၊ ဒိန္နာ-နှစ်ပါးကြောင့်” ဟုမှတ်လေ။ ။

(ဤနေရာ၌ “အာရတိတိ အာရမဏံ၊ ဧတေနမနောကမ္မံ
ဝသေတိ” ဟုဋီကာ၌ဖွင့်၏။ ပျို့ဆိုသည့်ဆရာတော်ဘုရား
ကြီးကား၊ မနောကံကိုမယူဘဲ ကာယကံ၊ ဝစိကံ၊ တို့ကိုသာ
ယူတော်မူ၏။ “ဝိရတိ” ကိုသာဋီကာ၌ ကာယကံ၊ ဝစိကံ
တို့ကိုပြဆို၏။ ပျို့ဆရာတော်ဘုရားကြီးကား၊ ဝိရတိ၌ မနော
ဒွါရကို ကောက်တော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် ဋီကာနှင့် ပျို့ နှစ်ဘို့
နှစ်လီ မညီကွဲပြားလျက် ရှိလေတော့၏။ သဘောအကျယ်ကို
အဋ္ဌသာလိနိဋ္ဌသိနိုင်၏။ ဤအဖြေ၌မပြသပါ။)

ကဿ။ ။(ပါဠိ)=ကိုယ်၊ ကဿ နွါရဟု ဆိုလိုသည်။
 နွါရ (ပါဠိ)=တံခါး၊ ပကတိ တံခါးများသည် လူ
 တို့၏ ဝင်ရာ ထွက်ရာများဖြစ်သကဲ့သို့ ကိုယ်နှင့်
 စသည်တို့သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စိတ်၊ စေတ
 သိက် တရားတို့၏ ဝင်ရာ ထွက်ရာ တံခါးများဖြစ်
 သည်ဟုဆိုလို၏။ (တနည်း) ကဿကမ္မ-ကဿထံ
 ဟုဆိုလို၏။ ကမ္မ(ပါဠိ)=အမှု။

သဘဇ္ဇ။ ။(ပါဠိ)=အပြစ် ရှိသော တရား၊ အပြစ်နှင့်
 တကွဖြစ်သောတရား။ ၊

(၁၉) ဆယ်မည် သဘော ။လ။ လုံ့လကျိုးလေဘူ...
 ဟူသောစကားရပ်ဖြင့် “ဝိရုဏိပါပိ” ၏အနက်ကို
 ဖော်ပြတော် မူ၏။ ငိုကာနှင့် တမျိုးစီ ဖြစ်နေ၏။
 သမ္ပတ္တဝိရုဏ်၊ သမာဒိနိရုဏ်၊ သမုဇ္ဈေဒဝိရုဏ်
 အားဖြင့် ၃-ပါးပြားကုန်၏။ ဖြန့်မာ ဘာသာ
 အားဖြင့် (၁) ရောက်လာသော ဝတ္ထုကြည်ခြင်း၊
 (၂) ဆောက်တည်၍ ကြည်ခြင်း၊ (၃) အကြွင်းမဲ့
 ဖြတ်တောက် ကြည်ရှောင်ခြင်း၊ (၁၂) သမုဇ္ဈေဒ
 ပဟာနုဖြင့်ပယ်၍ ကြည်ခြင်းဟုမှတ်လေ။

ပါပဇော။ ။ယုတ်မာညစ်ကျသောစိတ်ဇော၊ ‘ဆယ်
 မည်သဘော’ ဆိုသည်မှာ နောက်က ပြခဲ့သော

ခုစရှိက် ၁၀-ပါး သဘော များကိုပင် ဆိုလို၏။
“ဓမ္မကောဠာသာ၊ အာရမ္မဏာ နှင့်၊ ဝေဒနာ၊
မူလ၊ ပဉ္စက၊ ကမ္မပထ ဆုံးဖြတ်နည်း” ဟူသော
ဘုရားကြီးဆရာတော်၏သံပေါက်အတိုင်း စစ်ဆေး
ဆုံးဖြတ်နည်း တို့ကို အဋ္ဌသာလိနိ ဝေသညံတို့၌ ရှု
ပါကုန်။ ၊

၂၀) ယစ်မျိုးဆယ်ပါး၊ လ၊ တပါး ခေါ်ဆို.....ဟူ
သော စကားရပ်ဖြင့် “မဇ္ဈိမပါနာဝ” ၏ အနက်ကိုဖော်
ပြတော်မူ၏။ သူရာ=၅-ပါး၊ မေရယ ငါးပါးအားဖြင့်
၁၀-ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ၊

သေငါးမျိုး။

(၁) ပိဋ်သူရာ=မုန့်ညက်ဖြင့် ပြုသောသေ၊ (၂)
ပုဝသူရာ=မုန့်ခဲဖြင့်ပြုသောသေ၊ (၃) သြဒနသူရာ=
ထမင်းဖြင့် ပြုသောသေ၊ (၄) ကိဏ္ဍပက္ခိတ္တသူရာ=
တဆေးစင်၍ပြုသောသေ၊ (၅) သန္တာရသံယုတ္တ=
အထူးသူးသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်ပြုသောသေ။ ၊

အရက်ငါးမျိုး။

(၁) ပုပ္ဖါသဝ=ပန်းရက်ရည်ကိုလုပ်သော အ
ရက်၊ (၂) ဖလာသဝ=သစ်သီးနှင့် လုပ်သော အ
ရက်၊ (၃) မဇ္ဇာသဝ=ပျားရည်ဖြင့်လုပ်သောအရက်

(၄) ဂုဠာသဝ=တင်လဲဖြင့် လုပ်သောအချက်၊ (၅) သန္တာရသံယုတ္တ=အသုးထူးသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ပြုလုပ်သောအချက်၊ ၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း “ယပ်မျိုး၁၀ ပါး” ဖြစ်၏၊ အကျယ်ကိုကင်္ခါဒိကာ၌ရှုလေ၊ ၊

ဥစ္စာယုတ်ခြင်း၊ ငြင်းခုံများစွာ၊ ရောဂါထူပြော၊ ကျော်စောမဲ့ဘုံ၊ မလုံအင်္ဂါ၊ ပညာနည်းရှား၊ ဤခြောက်ပါးကား၊ ၊ သောက်စား သေစာ အပြစ်တည်း၊ {ဂိဟိဝိနယလင်္ကာ၊ ဘုရားဟောနှင့်အညီတည်း}၊ သြဝါဒထူး ပျို့ နှ့် လည်း၊ အချက်သေစာ သောက် စား ခြင်း ၏ အပြစ် ခြောက်ပါးတို့ကို—

သုရာသောက်ဝယ်၊ ပြစ် ခြောက် သွယ်ကား၊ လိုမယ်မရ၊ ရှိမျှဥစ္စာ၊ ပျောက်တတ်စွာ၏၊ နှုတ်သာလက်လွန်၊ ရန်လည်းခိုက်ထိ၊ ပွားတတ်ဘိ၏၊ မျက်စိသိဝေ၊ လက်ခြေတုံယင်၊ မဝင်ဝမ်းတွင်း၊ ထမင်းမစား၊ ရောဂါများ၏၊ ပြစ်သားဝင်စင်၊ လူရှင် ကဲ့ရဲ့၊ သတင်းမဲ့၏၊ ရှက်ဖွဲအရာ၊ ကြောက်ခင်းမှာလည်း၊ အင်္ဂါကိုယ်လုံး၊ မဖုံးလွှမ်းနိုင်၊ ယုတ်ဆုံးတိုင်၏၊ စွဲးကိုင် ကျိုးပြစ်၊ စိစစ်မမြင်၊ ဆင်ခြင်မရှိ၊ သတိပညာ၊ သျှော့ညံ့

ရာသည်။ မကြွလက်ငင်၊ မျက်မှောက်
တွင်း...ဟု ဝပ်ဆိုတော်မူ၏။ [သံသရာ၌ အပြစ်တို့ကို
ကား- ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြ၍မဆုံး ရှိလေတော့၏။]

(၂၁) ကုသိုလ်၊ လ၊ ယင်းလည်းတခြား... ဟူသော
စကားရပ်ဖြင့် “အပ္ပမာဒေါဝေဓဗ္ဗေသု” အနက်ကို
ဖော်ပြတော်မူ၏။ ။

ကုသိုလ်။ ။ ကုသလ (ပါဠိ) = ကောင်းသော၊ အပြစ်မရှိ
ကောင်းသောအကျိုးကို ပေးတတ်သော။ ။

ကမ္မ။ ။ အမှု၊ ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှု၊ ဟူသို။ ။

ဓမ္မ။ ။ တရား။

ကုသိုလ်ကံတရား ၁၀-ပါးဟူသည် အပိုဒ် ၆-၌
ပြခဲ့သော ဂုဏ်ကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါးပင်တည်း။
ပြန်ကြည့်ပါ။

ဓလေ့။ ။ အဓလေ့ = အလေ့အကျက်။ “အပ္ပမာဒ” (မမေ့
မလျော့ခြင်း) တရား၏ အကျယ် ဝေဘန် ချက်ကို
“ဘုရားဟော နိုင်ငံရေး” ၌ ကျွန်ုပ်တို့ အကျယ်ကို
ဖော်ပြခဲ့ပြီ။

၁၁။ အ ခိုင် ခိုင် အ ဖြေ။

(၂၂) ဆုံးစွန့်ကြော်ကြာ၊ လ၊ ပြုအပ်လှ၏.....ဟူသော
ကားရပ်ဖြင့် “ ဂါရဝေါ” ၏ အနက်ကို ဖော်ပြ
တော်မူ၏။

ဂါရဝ။ ။(ပါဠိ)=ရိုသေခြင်း၊ ဤ၌လည်းရိုသေထိုက်
သော ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ဆရာ၊ မိ၊ ဘ၊ အစိုးရ
စသည်ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင်
စပ်ဆိုပြသဖြင့် သိသာလှပေပြီ။ အထူးအားဖြင့် မရှိ
မသေမပြုအပ်သော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ သင်္ဂ
ထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နှင့်အညီ.....

ဆိတ်တောက်ဝှန့်ဝှေ့၊ မြွေလည်းတမျိုး၊ အ
ရိုးယှု၊ ငြိုး၊ မီး-လည်းတခြား၊ စည်ကားနိုင်ငံ၊
မြွေရုံဖြင့်ပြည်း၊ မင်း လည်းတ ၀၊ သီလ
သမ္ပန္န၊ သမ္ပန္နဘိက္ခု ပေါင်းစုတူကရေ၊
ဤလေးထွေကို၊ မထေ့မဲ့မှု၊ ပြေသင့်ချေ၊
ရိုသေ ဂါရဝ၊ ကောင်း စွာ ကျင့်ကြံ.....
စသည်ဖြင့် နန်းမတော်ဝန်-ဦးရန်၊ ကိုးကားစပ်ဆို
လေသည်။ ။

(၂၃) နှိမ့်ချထိုက်စွာ၊ လ၊ မှန်ကိုခွဲလော.....ဟူသော
ကားရပ်ဖြင့် “ နိပါတော” အနက်ကို ပြဆို
တော်မူ၏။

နိဝါတ။ ။(ပါဠိ)-နှိမ့်ချခြင်း၊

မနကြီး၊ အဝားကြီး၊ အလိကြီး၊ အဆောင်ကြီး၊
နှုတ်ခွန်းကြီး၊ နှလုံး(သွေး)ကြီး၊ ဝဉ်းလဲကြီး၊ ဝကား
ကြီး၊ လက်ခြေကြီး၊ အအိပ်ကြီး-ဟူ ကုန် သော
၁၀-ပါးကုန်သော အချက်တို့မှ ကင်းလွတ်လျက်
ဦးချိုကျ သော-နွား၊ အစွယ်ကျိုးသော-မြွေတို့ကဲ့သို့
စိတ်မာန်မရှိဘဲ နှိမ့်ချထိုက် သူတို့ကို နှိမ့်ချထိုက်
ကုန်၏။

(၂၄) ရောင့်ရဲသိပ်သည်း၊ လ၊ နှလုံးသွင်းလော... ဟူ
သော ဝကားရပ်ဖြင့် ‘သန္တုဋ္ဌိဝ’ ၏ အနက်ကို
ဖော် ပြတော်မူ၏။ ၁၂-ပါးသော ရောင့်ရဲခြင်း
ဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း၊ မိမိဥစ္စာဖြင့်ရောင့်ရဲခြင်း၊ ထင်
ရှားရှိသော ဝတ္ထုဖြင့်ရောင့်ရဲခြင်း၊ ပြင်သက်သဖြင့်
ရောင့်ရဲခြင်း၊ ဤအလုံးစုံသောရောင့်ရဲခြင်း တို့ကို
ဆိုလိုသည်။ ၁၂-ပါးသော ရောင့်ရဲခြင်းကို ပြပေ
အံ့။ ခုသမျှဖြင့်ရောင့်ရဲခြင်း မိမိ အင်အားနှင့် မျှခံ
ရောင့်ရဲခြင်း၊ ခုသမျှ တို့တွင်အယုတ်ကိုသာ သုံး
ဆောင် ရောင့်ရဲခြင်း၊ ဤ ၃-ပါးတို့သည်၊ ဆွမ်း၊
သက်နိုး ကျောင်း၊ ဆေးလေးပါးတို့၌ တပါးသျှင်
၃-ပါးစီ ဖြစ်သောကြောင့် ၁၂-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

(၂၅) တင်ခြင်းလွန်ကြီး၊ အထူးသိစေ ... ဟူ သော
ဝကားရပ်ဖြင့် ‘ကတညုတာ’ ၏အနက်ကိုဖော်ပြ

တော်မူ၏။ ကျေးဇူးဟူသည်-ဥာဏ်ရှိသူမှရှာတတ်
၏။ ဥာဏ်ပွဲညစ်တေ ထုံပေပေအား အသက်သေ
အောင် ကျေးဇူး ပြုသော်လည်း။ ကျေးဇူး ဟူ၍
မသိတတ်။ ကျေးဇူးမသိသူများကား။ အများ၏
ငြိုငြင်လွှဲဖယ်ခြင်း ခံရထတ်သောကြောင့်၊ လော
က၌ လောလောဆယ်ပင် ပျက်စီးတတ်၏။ ထို့
ကြောင့် “သူပြုဘူးသော ကျေးဇူးကိုသိရမည်”
ဟုလို၊ ထိုကိုရည်၍၊ ဝိဇ္ဇာရရှိ သာဝနာရ ခဏ်း၌.....

ရှေးကခင်မင်၊ ကျွမ်းမဝင်လျက်၊ အကြိမ်
သသ၊ ကြည်ဖြူနှစ်သက်၊ သူအိမ်ထက်
ငယ်၊ တရက်တည၊ တကြိမ်မျှလျှင်၊ သုခ
ခံစား၊ များများမဟုတ်၊ တလုတ်ထမင်း၊
တရှုတ်ဟင်းကို၊ ငမ်းတွင်းလျှာနူး၊ သုံးခု
ဘူးမျှ၊ ထိုသသအား၊ ပြစ်မှားတရံ၊ မနော
ကံမျှ၊ မကြံအပ်ပေ၊ ကြံပချေသော်၊ လူတေ
လူယုတ်၊ ခင်ပွန်းဖြုတ်ဟု၊ သမ္မုဒ္ဓရစ်၊ ရှင်
ချစ်ပေါ်ဖြည်း၊ ဟောထုံးနည်းကို..... စသည်
ဖြင့် စပ်ဆိုတော်မူ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ဇေးသားခဲ့သည့်
တိရစ္ဆာန်ပုံပြင် စာအုပ်ငယ်၌လည်း.....

တလုပ်ပားဘူး၊ သူကျေးဇူး၊ အထူးသိ
ကြရာ၊ ကျေးဇူးဟူက၊ ရှာတတ်မှ၊ မချ

ရသည်ထာ ၊ ၊ ကျေးဇူးမထိ၊ ကျေးဇွန်
ဘိ၊ မိမိပျက်စီးမှာ၊ ၊ အရိပ်ခိုခိုက်၊ အရွက်
ကိုက်၊ ဆိတ်မိက် ခွေးအစာ..... ဟု စပ်ဆိုခဲ့ပေ
သထည်း။ အများပြောသည့် “ကျေးဇူးကန်း” ဆို
သောစကား၌ပင်၊ ပင်ကိုယ် မျက်စိကန်းသည်ကို
မဆို၊ ပြုထားသောကျေးဇူးကို မမြင်အောင် ကန်း
သူကို ဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။

(၂၆) ဤအပိုဒ်ကား ထင်ရှားပြီ။ ၊

၁၂။ အစိပ်စိပ်အဖြေ။

(၂၇) နှုန်းရံပုံချီ၊ လ၊ သည်းခံ ဤလော ဟူသော
ဤစကားရပ်ဖြင့် “ခန္တိဝ” ၏အနက်ကိုဖော်ပြတော်
မူ၏။ ၊

နှုန်းရံပုံချီ။ ။ ခိုင်းခိုင်းရန်ပုံချီသော်၊

ပထဝီ။ ။ (ပါဠိ)=ဖြေ။

မြင်းရာမခြား။ ။ အခြင်းအရာမခြားမနား။

တရားခန္တိ။ ။ ခန္တိတရား၊ ခန္တိ (ပါဠိ)=သည်းခံခြင်း။

ဤ။ ။ နှစ်သက်ခြင်း၊ လိုလားခြင်း၊ စသော အနက်တို့၌
 ရှုဤ၊ နာဤ၊ စသည်ဖြင့် သုံးနှုံးတတ်ကုန်၏။ “ညီ
 ဖို့ကိုသာ ထိုသည့်စာ-ဟူ၊ မနာဤဘဲ၊ မျက်နှာ
 လွှဲလိမ့်” ဟု သံဝေရန်ဂုံး၌ ရှင်ရဋ္ဌသာဓကဝံသညကို
 ထောက်ပါ။ ကိုးခဏ်း၌လည်း “ဗာရာဏသီ၊ နတ်
 ပြည့်ညီတွင်၊ နေဤချင်ဘွယ်” ဟု ဝပ်၏။ ‘ချိုဤ
 သွယ်ဆိမ့်၊ နှစ်ဆိမ့်ဘွယ်ရာ၊ ဘယ်အမှုကို၊ ဘယ်ပြု
 ရုံနည်း’ ဟု မဃဒေဝ၌ ဝပ်၏။ လောက၌ အဆီ
 အသားများကို စားရာ၌ “ဤ-သည်” ဟုဆိုသည်
 မှာလည်းဤနည်းတူပင်တည်း။ “ဝက်သားဤသည်
 ဆိုသကဲ့သို့ “သည်းခံခြင်းကိုလည်းဤပါ” ဟုသို့၊
 ဤနေရာ၌ မြေကြီးနှင့်သာ နှိုင်းခိုင်းပြသည်မှာ အ
 လွန်ဆီလျော်လှပေ၏။ (ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်အတိုင်း
 ပင်တည်း။) မြေကြီးသည် ယုတ်သော အရာ
 ဝတ္ထုကို သွန်မှသည်းခံမည်။ မြတ်သောအရာကို
 သွန်မှသာ သည်းခံမည် စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း
 မရှိ။ ယုတ်မြတ်မရွေး အခြင်းအရာ မဖောက်မပြား
 တဲသွန်းလောင်းမှုကိုဤသကဲ့သို့၊ ဝါ-သွန်းလောင်း
 ခြင်းကိုသည်းခံဤသကဲ့သို့ သည်းခံပါဟု ဆိုလို၏။
 ထို့ကြောင့် ပါရမီတော်ခဏ်း၌-

ပမာတသီး၊ နည်းဖြင့်မှီးလည်း၊ မြေကြီး
 ခြင်းရာ၊ ဓမ္မတာကား၊ မာလာကျိကျ၊ ၀

သည်ရ၍၊ ဝတုဇာတိ၊ နက်ကျိုလေးမည်၊
 နံ့သာရည်ဖြင့်၊ အကြည်ပွတ်ကျ၊ မံသော်
 လည်းကောင်း၊ အမောင်းစူးထုံ၊ အလံရာ
 ထောင်၊ တိုင်အောင်ကျယ်ဝ၊ တူးဆိတ်ဆွ
 လျက်၊ တလွှဲရိရည်၊ သရော်နည်ဖြင့်၊ ပုပ်
 ပြည်ခွေညှန်၊ သွန်သော်လည်းကောင်း၊ မ
 ခြောင်းမျက်မာန်၊ မွန်၊ မမွန်ဟု၊ အနံတန်
 လည်းဟု၊ အောင့်ကျင့်မှုဖြင့်၊ ငြူရူခြင်းရာ၊
 မရှိပါတည်၊ ခံကာသမ္ဘိ၊ မြေကဲ့သို့လျှင်၊
 ကိုယ်ဘို့မရှုံ့၊ မဝံ့သူအား၊ စီးပွားတွင်ကျယ်၊
 တာတွယ်နောက်ငင်၊ ရှိသောရှင်သည်၊ နှင်
 သင်၊ စသား၊ နှိမ့်ချဆိုလေ၊ နှုတ်မချေကို၊ နေ
 ခေအမောင်၊ သည်းခံရှောင်၍၊ ပြည်ခေါင်
 တိုင်းဆုပြည့်ဝေလသေး၊ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိ၊
 အဋ္ဌကထာများ အတိုင်းရှင်သီလဝံသ ဝပ်ဆိုတော်
 မူ၏၊ ၎င်းပါရမီခဏ်း ခန္တိပါရမီ၌အကျယ်ရှုလေ၊
 သဗ္ဗေပိကုသလာခမ္ဘာ၊ ခန္တုယတ္တဘဝ ဝစုဓေ၊
 ဟူ၍၎င်း၊ ခန္တုဘာဘိယေသနာနိန္ဒတိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဤသို့
 စသည်ဖြင့် ခန္တိတရားကို အားလုံးသော ကုသိုလ်
 တရားတို့က ဝပ်၍ဖြစ်ကြောင်း၊ ခန္တိထက်လွန်သော
 တရားမရှိကြောင်း စသည်တို့ကို ကျမ်းဂန်များ၌
 ထူးပြားဆန်းကျယ် မှတ်ဘွယ်မကုန်အောင် အဖုံဖုံ
 ဟောကြားချက်များရှိကုန်၏။

(၂၈) ပါရမီရင့်ငြောင်း၊ လ၊ တည်စေရာ၏.....ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် “သောဝဿတာ” ၏ အနက်ကို ပြဟောပ်မူ၏။

ပါရမီ။ ။ (ပါဠိ) = ဤတရား ၁၀-ပါးတို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော တဘက်ကမ်းသို့ ရောက်တတ်သော တရား၊ ပါရမီ ၁၀-ပါးကို (၁) ဒါန၊ (၂) သီလ၊ (၃) နိက္ခမ၊ (၄) ပညာ၊ (၅) ဝီရိယ၊ (၆) ခန္တီ၊ (၇) သစ္စာ (၈) အဓိဋ္ဌာန၊ (၉) မေတ္တာ (၁၀) ဥပေက္ခာဟု အကျဉ်းအားဖြင့် သိလေ။

ရင့်ငြောင်း။ ။ ကြာညစ်စွာ၊ ရဆောင်း ကြီးမားလာသောကြောင့် သစ်ပင် အဖူးအင့်ကြီးများ ပွင့်ခါးနိုးရင့်လာသကဲ့သို့ ကြာငြောင်း ရင့်သန် လာသော ပါရမီ ဓာတ်ခံ ရှိသည့် သူတော်ကောင်းများဟု ဆိုလိုသည်။

မကောင်းရာပြင်၊ ကောင်းရာသင်၍.....ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် “မကောင်းဖြစ်ထာ၊ ကောင်းရာညွှန်လစ်” ဟူသော ဆရာ ရဟန်းတို့ ကျင့်ဝတ် စသည်များကို၊ ရည်ရွယ်၍ ဝတ်ဆိုတော်မူ၏။ စတုဓမ္မသာရဋ္ဌိ-

မသင့်တေင့်၊ အကျင့်မှားယွင်း၊ တပည့်ရင်းအား၊ မွေးသည့်သားသို့၊ စီးပွားရှာရှာ၊

မြတ်ဆရာလျှင်၊ နာနာကုင်ကျင်၊ ဆုံးမသွင်
ဖြင့်၊ မိခင်ငါ့ကို၊ ကောင်းစေလို၍၊ မဆိုရာရာ၊
မိက်မဲ့ စွာသား၊ ယုတ်မာ တလ္လ၊ ဌက်
လင်း တ-နှင့်၊ ပုံချ သွယ် နည်း၊ စား ကြွင်း
ဆည်းဟု၊ အသည်းထောင်းထောင်း၊ ညံ့ညံ့
ပြောင်းအောင်၊ ပမာဆောင်လည်း၊ မာန်
စောင်မတက်၊ ဓမ္မက် မပြော၊ သဘော
မကျော့၊ မျဉ်းမျဉ်း ပြောသည်၊ လျော့
လျော့ ကိုယ်လုံး ရှိက် ၏ တည်း၊ ဟု
ရှင်ဓမ္မသာဓကကျော်စပ်ဆိုတော်မူ၏။ ၊

(၂၉) သမဏာ၊ ဗြဟ္မဏ၊ လ။ တခုမှတ်လေ.....ဟု
သော စကားရပ်ဖြင့် “သမဏာနဉ္စ ဒဿနံ” ၏အ
နက်ကိုဖော်ပြတော်မူ၏။ ၊

သမဏ။ ။ (ပါဠိ)=ရဟန်း၊

ဗြဟ္မဏ။ ။ (ပါဠိ)=ဂုဏ္ဏား၊

ဘိက္ခု။ ။ (ပါဠိ)=ရဟန်း၊ သံသရာဘေးကို ရှုတတ်သူ၊
တောင်း၍ ပားသောက်သူ၊ { ဘိက္ခု န သီလော
သာစနသီလောတိ ဘိက္ခု-ဟု ဝိပြုဟ်ပြု၊ }

နာမ။ ။ (ပါဠိ)=အမည်၊

ရဟန်း။ ။ အရဟန္တ ပါဠိမှ ရွှေ့လာသည်။

ရသေ့။ ။ (ပါဠိ) = ဣသိ (သက္ကဋ) ရိသိမှ ရွှေ့လာသည်။
ထို့ကြောင့် မဃဒေဝ တောထွက်ခဏ်း၌ -

ဣသိ, ရိသိ, ပါဠိ, သက္ကဋ, ဘာသာပြ
သား၊ နှစ်ပါးအလို၊ ထိုဝေါဟာရ၊ ခေါ်
ကြတုံဘိ၊ ပါဠိအရှိတွင်၊ ပါဠိအမှတ်၊ ဣသိ-
ဓာတ်ဖြင့်၊ ကျင့်မြတ်မွေညက်၊ တည်ငြိမ်
သက်သား၊ သီလက္ခန္ဓ၊ စသည်အထူး၊
ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဆည်းပူးမပြတ်၊ ရှာဖွေ
တတ်ဟု၊ သကတ်ပဝတ္တ၊ အနက်ရလျက်၊
သက္ကဋဘာသာ၊ သညာမည်ရှိ၊ ထို“ရိသိ”
၌၊ “ရိ”ကို“ရ”ရေး၊ “ဣ” “ဇ”အောက်
မြစ်၊ ဝေါဟာသစ်ဖြင့်၊ မြန်ခေတ်ဗိုလ်သူ၊

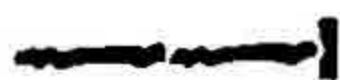
“ရသေ့” ဟူသည်.....ဟု မာန်လည် ဆရာတော်
စပ်တော်မူ၏၊ { ၎င်း၌ပင် ရသေ့ ဂ-မျိုးစသည်တို့
ကိုကြည့်ရှုလေ၊ }

ဤမင်္ဂလာတရား၌ “အနုတ္တရိယ” တရားတို့ကို
ထုတ်ပြရန်သင့်သော်လည်း ကျယ်မည်စိုး၍ မပြုပြီ၊
ဤမင်္ဂလာကား “ဒဿနာနုတ္တရိယ” နှင့်ဆိုင်၏။

(၃၀) သိဝေအခါ၊ လ။ နှိုးနှောကုန်ရာ ဟူသော
ဝကားရပ်ဖြင့် “ကာလေနုဓမ္မသာကန္တိာ” ၏အနက်
ကိုဖော်ပြတော်မူ၏။ ၊

နာခံ မှတ်သားခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ မေးမြန်း
ခြင်း၊ ပြောဟောခြင်း၊ နှိုးနှောတိုင်ပင်ခြင်းဟု ခွဲ၍
ယူလေ။ နာခံခြင်းကြောင့်.....

မကြားဘူးတောင်း၊ ထုံးကောင်းကြားရ၊
ကြားစကြား ဆုံး၊ နှလုံး စင် စွာ၊ သ ကံသ
ပျောက်ကင်း၊ ဖြောင့်စင်းအယူ၊ ကြည်ခြင်း
ဟူသား၊ ငါးဆူမှန်ချက်၊ ကျိုးသက် မျက်
မှောက်၊ ထင်ထင်ရောက်၏။ ၊ ဟူသော
ကျမ်းဂန်နှင့် အညီ စပ်ဆို ထားသည့် ကိုးခဏ်း
လာ၊ ငါးပါးသော လက်ငင်း အကျိုးခံစားရမည့်
တို့ကိုမှတ်သား ကျက်မှတ်ပါလေ။ ၊ “ကာလေ
နု ဓမ္မသာကန္တိာ” ပုဒ်နှင့်ဆက်ကြည့်လေ။ ၊

၁၃။ အစိုပ်စိုပ်အဖြေ။

(၃၁) ဣန္ဒတဏှာဝ၊ လ။ စောင့်စည်း ရုဏ်း.....ဟူ
သော ဝကားရပ်ဖြင့် “တပေါဝ” ၏အနက်ကို ဖော်
ပြတော်မူ၏။ ၊

ညွန့်တဏှာဝ။ ။ ညွန့်အိုင် ကြီးနှင့် တူသော တဏှာ
အဝ။ ။

တဏှာ။ ။ (ပါဠိ)=ကပ်ငြိခြင်း၊ တဏှာ ၁၀၈-ပါးမျှ
ရှိကုန်၏။ “တဏှာ-သုံးတန်၊ တည်ထားခံ၊ အာ၊
ကာ၊ သန်နှင့်မြှောက်၊ တရုရှစ်တန်၊ ဖြစ်လာမှန်၊
သွေလှန်ယွင်းမပေါက်” ဟူသော ဘုရားကြီးဆရာ
တော်၏ သံပေါက်ကို ကျက်မှတ်သားလေ။ ။
၎င်းသံပေါက်၌ တဏှာ ၃-တန်ကား ကာမ၊
ဘဝ၊ ဝိဘဝတဏှာ ၃-ပါးတို့ကိုယူ၊ အာ-ကား-
အာရုံ ၆-ပါး၊ ကာ-ကား-ကာလ ၃-ပါး၊ သန်-
ကား-သန္တာန် ၂-ပါး၊ ထို့ကြောင့် ကိုးခဏ်း၌
လည်း.....

တရုရှစ်ဖြာ၊ ထူပြောစွာသား၊ တဏှာ
ကာ မ၊ သမုဒ္ဒ-ဟု၊ ဒုက္ခပူပန်၊ ဘုံသုံးတန်မှ၊
ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။

သံသာရ။ ။ (ပါဠိ)=ကျင်လည်ချခြင်း၊ ခန္ဓာ၊ အာသာနု၊
ဓာတ်တို့၏ ပြတ်ဖြစ်နေခြင်း။ ။

ထိန်း။ ။ ဝေဠုထိန်းခြင်း။ ။

ကျောင်း။ ။ နွားကျောင်းသည်၊ မြင်းကျောင်းသည် ဟူ
သော ကျောင်း သဒ္ဒါကဲ့သို့ သိမ်းဆည်း စောင့်
ရှောက်ခြင်းအနက်၌ဖြစ်၏။

ဥပုသ်။ ။ ဥပေါသထ(ပါဠိ)ဂ-ပါးသီလကို-အနိဿာ
တို့၏ အလေ့သို့လိုက်၍ ကျင့်အပ်သော အနက် သ
ဘောကြောင့် “ဥပေါသထ” ဟုအသုံးခေါ် ၏။ ။

မြိုးခြံ။ ။ လျှော့၍ပြုမှုကျင့်ကြံသုံးဆောင်ခြင်း။

ကျင့်တန်း။ ။ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်၊ တနည်း-ဖြောင့်တန်းမှန်
ကန်လော အကျင့်။ ။

(၃၂) လေးဖြာမြဟ္မ၊ လ၊ ပွါးစိမ့်နီလောဟူသော
စကားရပ်ဖြင့်၊ “မြဟ္မစရိယဉ္စ” ၏ အနက်ကိုဖော်ပြ
တော်မူ၏။ ။

မြ ဟ္မ စိ ဟာ ရ ။ ။ (ပါဠိ)=မြ ဟ္မ=ဖြင့် ဖြတ် သော၊
ဝိဟာရ=နေခြင်း {မေတ္တာ=ချစ်ခြင်း၊ ကရုဏာ=သ
နာခြင်း၊ မုဒိတာ=နှိုးညှိခြင်း၊ ဥပေက္ခာ=လစ်လျူရှု
ခြင်း၊ ဤကား-မြဟ္မဝိဟာရ တရားလေးပါးတို့ပေ
တည်း။ ။

အနောဒိယ၊ ဩဒိယ၊ တည်ချပုဂ္ဂလာ၊
အဝေရာမှရှေးဦးစ၊ မြောက်ကြံတုလေးဖြာ၊

လေးဆဲ နှစ်ပါး၊ ဝုတ္တုလ်အား၊ မမှားရသည်
 သာ၊ ယင်းကိုတထပ်၊ ၁၁-ပါးရပ်၊ ခြောက်
 လင်ပွားပြန်ခါ၊ အစွန်း ၈၁၊ လေးရာ ကယ်၊
 ရာဘွယ်မှန်လှစွာ၊ လေးရာနှစ်ဆယ်၊ သင်္ချာ
 ဝယ်၊ လေးဆယ်နှစ်ဖြာရောလေပါ၊ ၅၂၁၊
 စွန်းနှစ်သွယ်၊ ပြည့်ဘွယ်မယုတ်ရာ၊ ၊ ဟု
 ဘုရားကြီးဆရာတော် စပ်တော် မူသည်ကို ကျက်
 မှတ် ထားလေ၊ ပဋိသန္တိဒါမင် ပါဠိ တော် နည်း၊
 ဗြဟ္မဝိဟာဓအကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမင်္ဂလာ၊ }

သဗ္ဗ။ ။(ပါဠိ)=ခင်သိမ်း၊ အလုံးစုံ၊

သတ္တ။ ။(ပါဠိ)=သတ္တဝါအပေါင်း၊

ပို့သွန်းလောင်း၍။ ။ချမ်းသာ ကြံပါစေ စသည်ဖြင့်
 မေတ္တာစသည်ကိုပို့သွန်းလောင်း၍၊

(၃၃) ထိုထိုဓမ္မ၊ လ။ တပါးမှန်၏.....ဟု သော ဝ ကား
 ရပ်ဖြင့် “နိဗ္ဗာနသန္တိ ကိရိယာဝ” ၏ အနက် ကို
 ဖော်ပြတော်မူ၏၊ မဖြေခဲ့သည်တို့ကိုသာဖြေအံ့၊

ဒုက္ခသစ္စာ။ ။(ပါဠိ)=ဆင်းရဲခြင်းအမှန်၊

လောဘ။ ။(ပါဠိ)=လိုချင်ကပ်ငြိခြင်း၊

သမုဒယသစ္စာ။ ။(ပါဠိ)=ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းအမှန်၊

ဓမ္မာ, အမတ, နိဗ္ဗာန်။ ။(ပါဠိ) တို့ကိုဖြေခဲ့ပြီ၊

နိရောဓသစ္စာ။ ။(ပါဠိ)=ချုပ်ငြိမ်းခြင်းအမှန်၊

သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ။(ပါဠိ)=ကောင်းသောမြင်ခြင်း၊

အစရှိသား။ ။အစရှိသော ဟူသောစကားဖြင့် သမ္မာ
သင်္ကပ္ပ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ,
သမ္မာဘိယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ-တို့ကို
ယူလေ။ ၊

မဂ္ဂင်။ ။မဂ္ဂင် (ပါဠိ)=မဂ္ဂ+အင်=နိဗ္ဗာန် သို့ သွား ရာ
လမ်းခရီး၏အင်္ဂါအပိတ်အပိုင်း။

မင်္ဂ။ ။ဖြေခဲ့ပြီ၊

မဂ္ဂသစ္စာ။ ။(ပါဠိ)=ခရီးလမ်းအမှန်၊

ဘေဒ။ ။(ပါဠိ)=အပြား၊

အရိယ။ ။(ပါဠိ)=အရိယာ ၈-ပါး။

{သစ္စာလေးပါးတို့၏အကျယ်ကိုသစ္စာပိတင်းပါဠိ
အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ဣန္ဒြိယသစ္စာနိဒ္ဒေသ မှာ
ရှုကြည့်ကုန်} ၊

१०८

১৬৬৬

[illegible]

(၃၄) နိဗ္ဗာန် သိမြောက်၊ လီသံနိုးရှင်၊ ပိုင်းခြား.....

ဟူသော စကားဖြင့် 'နိဗ္ဗာန်သံဃာ့ ကိရိယာဝိရာဇီ

အနက်ကိုဖော်ပြ၏။

365
0025
=

၁။ ဘုရားရှိခိုး

၁၄။ အဝိဝိအဖြူ။

(၃၅) : ပြောင်း ပြန်၊ လ၊ တ မည် မ န် လာ... ကား

“ဗုဒ္ဓဿ.....တိ” ရှိအနက်၊

306

ပြောင်းပြန်ရောနှော။ အလှည့်လှည့်၊ အလှည့်လှည့်

ဝသည့်ဖြင့် ပြောင်းပြန် ရောနှောသည်ကို ဆိုလို့

သည်။ ပြောင်းပြန်မပြုသွင်း အကောင်အင်း-ငှါ သာသနာ

မည်ဖြစ်၏။

11588888

လောကော၊ အလောကံ (ဝိဇ္ဇိ) = လောကီပုဂ္ဂိုလ်

[illegible]

လာဇာနာ၊ ၊ လာဘာ (ပါဠိ) = လာဘ်ရခြင်း၊

1940

အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။ အသံ။

ယသ။ ။ အတ္တိအရံဂိခြင်း များခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်သို့

သုခံ။ ။ ချမ်းသာ။

ဒုက္ခံ။ ။ ဆင်းရဲ။

နိဗ္ဗာန်။ ။ ကုရဲခြင်း။

ပသံသာ။ ။ ချီးမွမ်းခြင်း။

လောကဓိ။ ။ လောကဓမ္မ (ပါဠိ) = လောက၌ဖြစ်သော
တရား၊ နိမိတ်တစ်ခု-ဖြင့်တည်၌ဖြစ်ရကား၊ ခေါက်ရှာ
ဌာတ်ယုံ၊ ခင်ပုတ်ယုံ၊ ရူးယုံတို့နှင့် တူသောတရား
ပေတည်း။

ထုတ္တပါတို့၏ စိတ်သည် ထိုလောကလေကြမ်း
တို့ နှင့် ရင်းတိုက်ခတ်သဖြင့် တဆတ်ဆတ် တဖါး
ဖါး ပဲ့ပျားပင်ကလေးသဘွယ် အသွယ်သွယ်
တုံလှုပ်ယိမ်းယိုင်၍ ထိမ်းမခိုင်း ဖြစ်ကြကုန်၏။
ဘုရား၊ ဓမ္မာန္တာ၊ အရိယာနွယ်ပင် သူတောင်စင်တို့
မြှောက်ကား မြို့သွင်ခန့်မျှ စိတ်က တုံ လှုပ် ခြင်း မရှိ၊
ပကတိ ကျောက်တိုင် ကျောက် တုံးကြီး များ သို့
ရှိတော်မူကုန်၏။ ဤအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊
ဩပါဒထူး ဓာယဉ်ကျူး၌...

အဟောင့်၊ အသစ်၊ အပြစ်၊ အကျိုး၊ အ
တိုး၊ အယုတ်၊ အဆုတ်၊ အဟက်၊ အချက်

ချက်ကို၊ ဇာတ်မရှိ၊ ချိန်ဖြင့်ညှိသို့၊ သတိ
 ယှဉ်ယှဉ်၊ သမ္မဇဉ်ဖြင့်၊ ဖြေဖြည့်သိမ်းရပ်၊
 ဥာဏ်လက်ဆုပ်၍၊ တည်းချုပ်နှိုင်းမှ၊ လိုရာ
 ကျအံ့၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ လောကဓံကို၊ မသွန်
 နှိုင်းဘိ၊ ဥာဏ်မရှိနှင့်၊ သတိသမ္မဇဉ်၊
 မချုပ်တည်းက၊ နှိပ်လည်းချရုတ်၊ စည်းစိမ်
 ယုတ်သည်။ 'နောက်ဆုတ်ရွှေရှား၊ လန့်ပယ်
 သွား..... ဟု စပ်ဆိုတော်မူခဲ့သည်ကို ရှိသေ
 စွာ လိုက်နာအပ်ကုန်၏။ ။

လူပြိန်းလူဖျင်း၊ လူမသင်းတို့၊ ခံတွင်း
 မဆံ့၊ နေ့တိုင်းအံ့သျှက်၊ ခြိုးသောထက်
 ကား၊ ကြိုက်လေးဖင်၊ ကျိုး၊ ကြောင်းဖြင့်
 သား၊ အရှင်သို့သည်၊ ခင်ပွန်းရည်လျှင်၊
 မည်စည်စောင်းမဲ၊ ကဲ့ရဲ့ဆဲးလည်း၊ အထဲ
 တပါး၊ အယူပြား၍၊ မုန်းထားမျက်လို၊
 မဆိုအပ်လျှင်း၊ စည်သီချင်းနှင့်၊ စောင်းညှင်း
 ငြိမ့်သာ၊ တီးမှုတ်သာသို့၊ လိမ္မာသသူ၊ နား
 ရှိလူတို့၊ 'ရှေးရှုနာပေ ထိုက်၏တည်း.....
 ဟူသောကျိုးခဏ်းစကားကိုလည်း (နိဗ္ဗာန်၊ ပသံသာ)
 နှင့်ပတ်သက်၍ သတိပြုကြကုန်၊ ဤနိဗ္ဗာန်ပသံသာနှင့်
 ပတ်သက်၍.....

ပုံခင်းနှိုင်းဆို၊ ငါတို့ကိုယ်ကို၊ မလိုရှင်လှ၊
 ခပ်သိမ်းသူတို့၊ ပြစ်ယုက္ခယံ ချာ၊ ကဲ့ရဲ့ပါ
 လည်း၊ ပမာဆံခြမ်း၊ တိမ္မာနွမ်းလိမ့်၊ ချစ်
 ဝမ်းမေတ္တာ၊ ရှိတို့ပါ၍၊ ဝမ်းသာမြွက်လို့၊
 ခြံမွမ်းဆိုလည်း၊ တို့ကိုယ်၌တွင်၊ ဂုဏ် မ
 ထားတည်း ဟူသော ရှင် ခုဋ္ဌ သာဓု၏
 ကိုယ်ရည်သွေး ခုတုလာစကားကိုလည်း၊ ပညာရှိ
 သူတော်ကောင်းတို့ အတုခိုးရန် သင့်လျော်စွာပေ၏။

(၃၆) ရောက်ရာရောက်ဆစ်၊ လှ၊ မှတ်လေရာ၏ ဟူ
 သော စကားရပ်ဖြင့် “အသောက” ပုဒ်၏ အနက်ကို
 ဖော်ပြတော်မူ၏။ ၊

“သောက” ဟူသည် “ဒေါမနဿဝေဒနာ” အသုံး
 ဖြစ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓကောျာ်၌ ဖွင့်ပြ၏။ စိတ်၊ ဝေ
 တသိက်၊ တရားတို့မည်သည်စင်စစ်မကွေမကွာဖြစ်
 သော်လည်း ရောနှောခြင်းငှါ မသင့်လေအကား၊
 သောကကို ဒေါသပင်ဟု ဖွင့်သော သင်္ခေပဝဏ္ဏံ
 နာဗုဒ္ဓကောသရာ၏စကားကို အမှားသာမှတ်လေ၊ အ
 ကြောင်းရင်းမူလ ဝေဒသော်လည်း၊ ဝေဒနာသည်-
 ခံစားခြင်း လက္ခဏာသာရှိ၏၊ ဒေါသသည် ကြိမ်း
 ကြိတ်ခြင်း လက္ခဏာသာရှိ၏၊ ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်
 မကင်းသော်လည်း သဘော လက္ခဏာ အလုံးစုံ
 မတူနိုင်။ ၊

(၃၇) တောတစ်ချက်၊ လ၊သန့်ရှင်း မင်္ဂလာ... ဟူ
သောဝကသရုပ်ဖြင့် “ဗိဓုတ” ချီးအနက်ကို ဖော်ပြ
ပေးထား၏။

လောဘ၊ဒေါသ၊ မသမ္ဘုဒြပ်နုကြီး၊ ဝှိအဖြေ
ညွှန်း၊ ကင်းဝေးဖြူဝင်းသော နတ်ကိုလည်း မင်္ဂလာ
ဖြစ်သည့်မုတ်လေ-ဟူလို၊

(၃၈) ဘေးမှကွာ၍၊ လ၊မင်္ဂလာမည်ရ ဟူသော

၁၅။ အ ၈၆ ၈၆ အဖြေ။

ကျုံး၊ သိင်းကျုံး ဟည်၊

ပေါင်းကာ၊

ရုံးမူ၊

သုံး၊သုံးနှင့်လေး၊ သုံး၊ လေး၊ လေးတည့်၊ဝါး၊လေး၊
လေးနောက်၊ လေးဝါးသွေကန်၍၊ ရှေး-နောက်
တွက်ချ်၊ သင်္ချာနှင့်သင်္ချာ၊ ဝက်ခြံ၊ မင်္ဂလာကို=ဟူ
သည့်ကာ၊ မင်္ဂလာတို့သည်၊ အပိုနှင့် ၅-၅သုံးပါး၊ စာ

ငါ့ ၆-၌သုံးပါး၊ အပို ၇-၌လေးပါး၊ အပို ၈-၌
သုံးပါး၊ အပို ၉-၌လေးပါး၊ အပို ၁၀-၌လေးပါး၊
အပို ၁၁-၌ ငါးပါး၊ အပို ၁၂-၌လေးပါး၊ အပို
၁၃-၌လေးပါး၊ အပို ၁၄-၌လေးပါး၊ ဤသို့အ
ဖြင့် ၃၀-ဖြင့် ပတ်လုံးတရားထိုင်ကြီး၏ အားမှ အ
တွက်ကို မော်ပြုဆောင်ရွက်သည်။

ကံလသုံးဖြင့် ၊ ၊ နေ့ဘက်ကပြုခဲ့၏။

ရှစ်ဖြာအရပ်၊ အထည်သတ်တံ နေ ၁ အပို ပြစ်
၀ ပါး။

ရန်ခပ်သိမ်း ၊ ၊ ရန်အလွန်

မဟာသောတ္တိ ၊ ၊ ပါဠိ-ကြီးကျယ်သော နတ်လေး ၁၁မျိုး

သုခိတစစ် ၊ ၊ ချင်းသံအစစ်အပိုင် ချင်းသံသု အစစ်

သုံးမည့်သူ သူ ။ သုတံ၊ နတ်တံ၊ ဖြစ်တံ၊ ဟံ၊
ကြောင့် နောက်ဆုံးတစ်ပါး “နတ်၊ သု၊ ဖြစ်တံ၊
တစ်ဆက်တည်းဆိုသည်။ ၊

စီးပွားမှန်လှ ၊ ၊ အကျိုးစီးပွားများကြောင်း မှန်သွယ်သော။

၁၀၄ မင်္ဂလသုတ်ပျို့ ★ အဖြေ။

ဥတ္တမ၊ ၊ (ပါဠိ)=ဖြင့်ဖြတ်သော၊ ၊

တောဒိသာနိ၊ ၊ (ပါဠိ)=ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊

ပါဠိ၊ ၊ ပါဠိတော်၊ စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်
ပါဠိခေါ်သည်၊

အဋ္ဌတိ သာ၊ ၊ (ပါဠိ)=အဋ္ဌ+ရှစ်၊ တိသာ သုံးဆယ်၊
အဋ္ဌတိ သ-၃၀-ပါးကုန်သော၊

စိပ်ဖြာ၊ ၊ ခွဲခြမ်းခြင်း၊

၁၆။ အစိပ်စိပ်အဖြေ။

ရွှေ၊ ငွေ၊ မြ၊ ဖန်၊ ရောင်လေးတန်ဖြင့်..... မြင်းမိုရ်တောင်
ကြီး၏အရောင်လေးပါးတို့ကိုဆိုသည်၊ ၊

ယုဂန္ဓရ၊ စသည်မှောင်မှောင်၊ တောင်ခုနစ်တွေ..... ဟူ
သည်ကား၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးကို ပတ်ရံပြီး နေ
သည့် တောင်စဉ် ၇-ထပ်ကိုဆိုသည်၊ ယုဂန္ဓရ၊
ဤသဓဇ၊ ကရိပိက၊ သုဒဿန၊ နေမိန္ဒရ၊ ပိနတက၊
အဿကဏ္ဍ-ဟူသော တောင်စဉ် ၇-ထပ်တို့၏
အကျယ်အဝန်း အသုံးအထွေတို့ကို ပါရာဇိကဏ်၊

ဖိနုလင်္ကာ၊ နိမိတိ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ အဋ္ဌသာလိနိ၊
လောကပညတ္တိကုင်းတို့၌ဖော်ပြကုန်၏။ ။

ရေခနစ်လွှာ ဝန်းရစ်ကာသား...ဟူသည်ကား၊ သိဒ္ဓါ
၇-တန်တို့က မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးအား ပတ်ခြံဝန်းရံ
နေသည်ကိုဆိုသည်။ ။

ပဉ္စအာလိနိ။ ။ (ပါဠိ)=ပဉ္စ=ငါးခု + အာလိနိ=အာ
လိန္ဒ--အပြီးအပြင်ဟု ဆိုလိုသည်။ မြင်းမိုရ်တောင်
ကြီး၌ အာလိနိငါးဆင့် ရှိကြောင်းကို သိစေတော်
မူ၏။ ပဉ္စမ အာလိနိ၌-နဂါး၊ ဒုတိယ အာလိနိ၌-
ဂဠုန်၊ တတိယ အာလိနိ၌-ကုမ္ဘာန်၊ စတုတ္ထ
အာလိနိ၌-ယက္ခ၊ ပဉ္စမအာလိနိ၌-စတုမဟာရာဇ်
နတ် မင်းကြီး လေးဦး တို့ကို အသီးသီး ထား၏။
အသုရာတို့သည် ထိုရန်သူတို့ကို အဆင့်ဆင့်တိုက်
ခိုက်ပြီးမှ သိကြားနှင့် တိုက်ခိုက် ခုလေသည်။ ။

ဂိရိနိသံသိ။ ။ ဂိရိနိ=ဂိရိန္ဒ (ပါဠိ)=တောင်တို့ကိုအစိုးရ
သောတောင်မင်း၊ သံသိ (ပါဠိ)=အရှင်၊ မြင်းမိုရ်
တောင်မင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော သိကြားဟူလို။ ။

ဤတွင် မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၏ အခြံအရံတောင်
တို့နှင့်တကွ၊ အရောင်အဆင်း အဝေး အကွာတို့ကို

(သိပနာ-ဟန်ကိုသူတောင်အလိုက်အကျယ်
ယူ၊ တောင်ဝ၌ ၇-ထပ် အကျယ်အဝန်းကို ကျမ်း
ဂန်တို့၌ အဆိုမည်။)

အရဟတ်။ ။ အရဟတ္တ (ပါဠိ) = အရဟတ္တမဂ်၊ အရတ္တ
ဖိုလ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်
မောင်း ၈၄၀၀၀-ဟာလို့။

မြတ်ဉာဏ်သောတံ။ ။ မြတ်သော သောတာပတ္တိ
မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်။

သကဒါ။ ။ သကဒါဂါဠိဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်။

အနာဂါမိ။ ။ အနာဂါမိ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်။ ဤ
အောက်မဂ်၊ အောက်ဖိုလ် ဉာဏ်မျိုးသို့ ဆိုက်
ရောက်ဆွမ်းသုတို့ကား မရေတွက်နိုင်ဟူသော။

သုတ္တန္တိ။ ။ (ပါဠိ) = ခြေခုံဖြူ။

ဘဝသခင်။ ။ အရ၊ အမရပူရ စတုတ္ထ နန်းတည် ဖြစ်
ခံစားမှုသော ဘကြီးတော်ဘုရားတော် ဖန်နန်းရှင်
မှင်းတရားကြီးကို ယူလေ။ ထိုမှင်းကြီး၏ ဆရာ
တို့လို့။

မုံမှာဩ၊ ရှုတွင်။ ။ စတုရသ္မိ၊ ပဓာန၊ နိမိတ်၊ နိမိတ်၊
သဝေထိုး၊ ဝိသဇ္ဇနီ၊ တတိယ {ရွှေ}ကိုထားသော်

{ခုံရှေး} ဖြစ်လေ၏။ နာမန္တရိက ပဟေဒ္ဓိမျိုး
ပေတည်း။

ရမ္မဗိမ္ဗာန်။ ။ နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဘွယ်ကောင်းသော
နေရာဆောက်ဦး။ ။

ဇေတဝန် ၊ ။ ဖြေခဲ့ပြီ။ ထိုဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကြီး
နှံ့ခင်းနားပျံ့သာယာပျံ့-စသော အားဖြင့် တစိတ်တ
ဒေသတူညီသော ကျောင်းတော်ဟုဆိုလို၏။
ကိန်အောင်။ ။ ချော်မွေ့နေထိုင်တော်မူသည်။

“အရိယာဝံသ၊ အာဒိစ္စရံသီ” ကား၊ ဆရာတော်ဘုရား
ကြီး၏ ဘွဲ့တော်တည်း။ မုံရွေးကျည်းကန်အမေး အ
ဖြေ ဗိုကာ၌ ကျွန်ုပ်တို့ဖြေထားရှိ၏။ ရှုကြလေ။ ။

ထောင်ချီ ၊ ။ တထောင်ဟုအစချီရေးပါ။

ရာချဲ့ ၊ ။ တရာဟုထပ်ချဲ့ရေးဦး။

ကိုးဆဲ အမှတ် ၊ ။ နောက်ထပ် ၉၀-ဟုမှတ်။

ဝါတော်ကျွတ်ဖြီ ၊ ။ သီတင်းဝါလကျွတ်ဖြီ။

ကျော်လွတ်ဆယ်စေ့ ၊ ။ သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော်
၁၀ ရက်စေ့။

ပူမင်းနေ့ ၊ သောကြာနေ့၊

လေးပါးပဟိုရ် ။ ၊ ပဟိုရ် လေးချက်တီးသောအချိန်၊

နံက်စက်-၄-နာရီ ပဟိုရ်လေးချက်တီးမည်၏။ ည
နေဘက်စက်-၆-နာရီသည် ပဟိုရ်လေးချက် တီး
မည်၏။ဤ၌ “နေညိုရဲရဲ ဝင်ဆဲဆဲ” ဟူသောစကား
ကိုထောက်၍ညနေလေးပဟိုရ်(စက်နာရီ ၆ နာရီ)
အချိန်ဟုမှတ်လေ။ ။

အဖြေ ဆရာ နိဂုံး။

- ၁။ ကိလေဖြစ်ရန်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ချက်၊ ပေါင်းယွက်-သည့်ခါ၊
ထိုသင်္ချာ၊ ဤစာရေးသူဖွား၊ ။
- ၂။ ပုထိမ်စကြိုတ်၊ နိမိတ်စပ်ပေါင်း၊ ငါးသိုင်းချောင်းမှ၊
မြစ်ကျော်ကာ၊ ဖွားထထိုရပ်သား၊ ။
- ၃။ ပါဠိ၊ မြန်မာ၊ ဘာသာ-သက္ကဋ၊ တပည့်ဝရီ၊ လော
ကီ၊ လောကုတ်၊ အဟုတ်ငယ်က၊ အခြေရ၍၊ ထံယ
ဥာဏ်မြင်၊ စွယ်စုံရှင်၊ အသွင်မိုးကြိုးသွား၊ ။
- ၄။ အဖြေပြုရ၊ ဤပုညကြောင့်၊ ဣဋ္ဌအကျိုး၊ အကုန်ပြီး
လျက်၊ မြတ်နိုးနှစ်သက်၊ ဗောဓိခက်ကို၊ ဥာဏ်လက်
ကိုင်ခါ၊ ငါဆရာ၊ မကြာပွင့်စေသား၊ ။

ပြီး ပြီ။

ရန်ကုန်မြို့

မ.မှတ် ၁၄၅၉ လမ်း ၅၀

ဂန္ဓမာစာပုံနှိပ်တိုက်

တွင်

(ရိုက်နှိပ်သည့်)

မဟာဝိဇ္ဇာ

ကျောင်းသုံးစာအုပ်စဉ်အမှတ် ၇။

ပါပဟိနိ ပြဇာတ် နှင့် အဖြေမှ

စာဖြိုးရန်-နိဒါန်း။

မြန်မာနိုင်ငံ ကုန်းဘောင်ခေတ် အတွင်း၌ ထင်ရှားကျော်စောသော ပြဇာတ် ဆရာကြီး နှစ်ဦးတို့တွင် တဦးဖြစ်သော ဆရာကြီး-ဦးကြွင့်ဥဇာ ပါပဟိနိ ပြဇာတ်သည် (၁) ရည်ရွယ်ချက် အားဖြင့် ဆန်းကြယ်ခြင်း (၂) ကဗျာသဘောအားဖြင့် သဘာဝမျိုးခြင်း (၃) မှတ်သားဘွယ်အပေါင်းတို့ဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း (၄) ကုန်းဘောင်ခေတ်ရှိ လူအပေါင်းတို့၏ စိတ်နေ သဘောထားများနှင့် အသွင်အပြင်များကိုပေါ်လွင်စေခြင်း စသော အဓိကအချက်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံသော ပြဇာတ်ကောင်းတစ်ခုဖြစ်ပေ၏။

ထိုပြဇာတ်သည် မြန်မာစာပေ လိုက် စားသူတို့နှင့် ကျောင်းသားများအဖို့ အထူးကျေးဇူးပြုဖွဲ့စည်းသော ပြဇာတ် ဖြစ်သောကြောင့်.....

၁။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန အသင်းထုတ်ဖူး ကွယ်လွန်သူ ပညာရှိတို့အတွက် ဦးဗိုလ်နှင့် တိုက်ဆိုင်တည်းဖြတ်ခြင်း

၂။ ။ အထူးသဖြင့် အိပ်ငွေ၊ အခပ်၊ အသတ်၊ အဝတ်များနှင့် ပတ်သက်သော အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ် စသော ပြဇာတ်များနှင့် ညှိနှိုင်း၍ တည်းဖြတ်ခြင်း ဥပမာ-

အဲ-ကတိန်များ၌ ဝတ္ထုပေါက် ပါဝင်စေမှု၊ ဗန်းစကားများ
နှင့် ဥပမာပြပုံများကို ထိုခေတ်ပေါ် အခြားစာပေများနှင့်
ညှိနှိုင်းတည်းဖြတ်မှု..... စသည်တို့ကိုပြုလုပ်ခြင်း၊

၃။ ၊ ယုတ်စီးနေသော စာပိုဒ်များအတွက် ရှေ့နောက်
ကိုက်ညီစေသော ဦးကြင်ဥဏ် “အဘော်” ကို မှီစေရန်
ကြိုးစားပြည့်စွက်ခြင်း၊

၄။ ၊ ပြဇာတ်သဘောများနှင့် ပြဇာတ် ရေးသူတို့၏
အမည် အချင်းများကို ထိ ထိရောက်ရောက် ဝေဘန်
ဖော်ပြခြင်း၊

၅။ ၊ ခေတ်အမှီဆုံး နည်းများဖြင့် ကျနစွာ မကျဉ်း
လွန်း-မကျယ်လွန်း ဖြေကြားခြင်း၊

၆။ ၊ ကျောင်းသားများနှင့် စာပေ လိုက် စားသူ တို့
အား ကျေးဇူးပြုသောအားဖြင့် “အက္ခရာစဉ်” မာတိကာ
ကို ပူးတွဲဖော်ပြခြင်းများကို ပြုလုပ်၍ ရေးသား လိုက်ရ
ပေသတည်း။

၁၄-၁၁-၅၀

မာဃ။

သုတေသနစာကြည့်တိုက်

စာသနာတော်ထွန်းကားပြန်ပွားရေးဦးစီးဌာန

မဟာဝိဇ္ဇာစာသင်တိုက်။

အမှတ် ၂၂-၂၄၊ ဝတုတ္တသွန်မဆင်ရိပ်သာ။

ရန်ကုန်မြို့။

MAHAWEIZZA PUBLISHING HOUSE,

No.22-24, Fourth Thompson Avenue,
RANGOON.

သာသနာရေး ဦးစီးဌာန သို့
အရှင်ဇနာဝိစ မှ
လှူ ဖြန့်ပေးပါသည်။

မဟာဝိဇ္ဇာစာအုပ်တိုက်။
MAHAWEIZZA PUBLISHING HOUSE,
No 24, 4-th Thompson Avenue,
RANGOON.
